

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΕΣΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. Η ΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ
ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ»**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΜΠΕΚΙΟΥ ΕΛΕΝΑ, (5039)

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΠΑΠΑΤΣΙΜΟΥΛΗ ΜΑΡΙΑ

ΚΑΣΤΟΡΙΑ

ΜΑΙΟΣ 2023

Περίληψη

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία επιχειρείται να διερευνηθούν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των κατοίκων του νομού Καστοριάς σχετικά με το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών. Ακόμη, εξετάζονται οι απόψεις των επαγγελματιών του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών του Δήμου Καστοριάς σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού. Τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν προς διερεύνηση, αφορούν τη συσχέτιση των δημογραφικών στοιχείων, την αύξηση των περιστατικών βίας, τους λόγους ώθησης των δραστών σε βίαιες συμπεριφορές, καθώς και τη συμβολή των κοινωνικών δικτύων στη διάδοση του φαινομένου.

Για να επιτευχθεί αυτό, διεξάγεται μεικτή έρευνα, μέσω ερωτηματολογίου και ημι-δομημένης συνέντευξης ανοιχτού τύπου. Το δείγμα αποτελείται από τους κατοίκους του νομού Καστοριάς, αλλά και των ειδικών που ανήκουν στον φορέα του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών. Όσον αφορά, τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξάχθηκε περιλαμβάνουν, τα δημογραφικά στοιχεία, τις αντιλήψεις και τις μορφές για το φαινόμενο της κακοποίησης, την αύξηση των περιστατικών βίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, την συμβολή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και την δράση των φορέων υποστήριξης.

Λέξεις κλειδιά: *Βία γυναικών, Μορφές κακοποίησης, Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών, Γυναικοκτονία, Κορονοϊός, Εγκλεισμός*

Abstract

In present thesis, an attempt is made to investigate the attitudes and perceptions of the inhabitants of the prefecture of Kastoria regarding the phenomenon of abuse of women. Furthermore, the professional's opinions of the Women's Counseling Center of the Municipality of Kastoria regarding the abuse of women during the lockdown period are examined. The research questions raised for investigation, concern the correlation of demographic data, the increase in incidents of violence, the reasons that drive perpetrators to violent behaviors, as well as the contribution of social networks to the spread of the phenomenon.

To achieve this, mixed research is conducted, through a questionnaire and a semi-structured open-ended interview. The sample consists of the residents of the prefecture of Kastoria, as well as the experts who belong to the organization of the Women's Counseling Center. Regarding, the results of the research conducted include the demographics, perceptions, and forms of the phenomenon of abuse, the increase in incidents of violence during the pandemic, the contribution of social media and the action of support agencies.

Keywords: *Violence against women, Forms of abuse, Women's Counseling Centers, Femicide, Coronavirus, Lockdown*

Περιεχόμενα	
Περίληψη	1
Abstract	2
Εισαγωγή	5
A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	6
Κεφάλαιο 1. Βία κατά των γυναικών	6
1.1 Ιστορική εξέλιξη του φαινομένου	6
1.2 Στη σύγχρονη εποχή	9
1.3 Δυσκολίες στην καταγγελία	10
1.4 Δημοσιοποίηση του φαινομένου	12
1.5 Πρώιμες ενδείξεις μιας κακοποιητικής σχέσης	14
Κεφάλαιο 2. Η έκταση του φαινομένου	17
2.1 Ορισμός και μορφές βίας κατά των γυναικών	17
2.2 Ειδικές μορφές κακοποίησης	27
2.2.1 Σεξουαλική Παρενόχληση	27
2.2.2 Βιασμός	28
2.2.3 Γυναικοκτονία	29
2.3 Ο κύκλος της βίας	31
2.4 Αιτίες εκδήλωσης του φαινομένου	36
2.5 Συνέπειες του φαινομένου	39
2.6 Η έκταση του φαινομένου κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19	43
Κεφάλαιο 3. Τα χαρακτηριστικά του φαινομένου	48
3.1 Το προφίλ του θύτη	48
3.2 Το προφίλ του θύματος	52
B. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	55
Κεφάλαιο 4. Μεθοδολογία	55
4.1 Αντικείμενο και στόχοι έρευνας	55
4.2 Μεθοδολογία έρευνας	55
4.3 Δείγμα της έρευνας	56
4.4 Μέθοδοι συλλογής πληροφοριών	56
4.4.1 Συνέντευξη από το Συμβουλευτικό Κέντρο Καστοριάς	58
4.4.2 Ερωτηματολόγιο	61
4.4.3 Αποτελέσματα έρευνας	61
Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα Έρευνας	107
5.1 Συζήτηση Αποτελεσμάτων	107
5.2 Τρόποι Αντιμετώπισης του φαινομένου	108
5.3 Περιορισμοί έρευνας	110
5.4 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	110

Βιβλιογραφία	111
Παράρτημα Ι	117
Παράρτημα ΙΙ	118

Εισαγωγή

Στην παρούσα εργασία γίνεται εκτενέστερη αναφορά στο φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών και τους τρόπους αντιμετώπισής του. Η εργασία διαχωρίζεται σε δύο βασικά τμήματα, όπου το πρώτο περιλαμβάνει τη θεωρητική προσέγγιση της εργασίας και το δεύτερο αφορά το μεθοδολογικό πλαίσιο σχεδιασμού της έρευνας.

Πιο αναλυτικά, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην ιστορική εξέλιξη του φαινομένου αναδρομικά μέχρι τη σημερινή πραγματικότητα, στη δημοσιοποίηση του φαινομένου, καθώς εστιάζει στις πρώιμες ενδείξεις της κακοποιητικής σχέσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι μορφές βίας κατά των γυναικών, όπως η σεξουαλική παρενόχληση, ο βιασμός και η γυναικοκτονία. Έπειτα, αναλύονται οι λόγοι και οι συνέπειες εκδήλωσης του φαινομένου, ενώ αναφέρονται οι λόγοι έξαρσης του φαινομένου κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19.

Ακολουθεί το τρίτο κεφάλαιο όπου γίνεται εκτενής αναφορά στα χαρακτηριστικά του θύτη, αλλά και του θύματος, καθώς και τους πιθανούς λόγους ώθησης των δραστών στην εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογική προσέγγιση και γίνεται περιγραφή των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των δεδομένων, η μεικτή ανάλυσή τους και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Ακολουθεί το πέμπτο κεφάλαιο, όπου περιλαμβάνει τα γενικά συμπεράσματα που απορρέουν από την εργασία που εκπονήσαμε, καθώς αναλύονται οι πιθανοί τρόποι για την βέλτιστη αντιμετώπιση και πρόληψη του φαινομένου.

A. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 1. Βία κατά των γυναικών

1.1 Ιστορική εξέλιξη του φαινομένου

Ήδη από την αρχαιότητα το φαινόμενο της κακοποίησης είχε πρωτοεμφανιστεί στις κοινωνίες, δίχως όμως το πρόβλημα να λάβει δημόσια έκταση. Με το πέρασμα των χρόνων, το ενδιαφέρον του κοινού ολοένα και γιγαντώνεται, η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η αλληπάλληλη εξέλιξη της ανθρωπότητας έχουν συμβάλλει δυναμικά στη διάδοση του φαινομένου. Καθοριστική σημασία στην ανάπτυξη αυτή έπαιξαν τα γυναικεία κινήματα, γεγονός που ευαισθητοποίησε την κοινωνία και ενίσχυσε τον ρόλο και τη θέση της γυναίκας.

Η βία, γενικά δεν είναι ένα σύγχρονο φαινόμενο, και δεν αφορά συγκεκριμένες περιοχές ή χώρες. Αποτελεί ένα διαρκές παγκόσμιο φαινόμενο που επιμένει μέχρι σήμερα, όχι μόνο σε ασύμφορη κατάσταση, αλλά βρίσκεται και σε έξαρση. Η ενδοοικογενειακή βία πρόκειται για μια μορφή βίας, η οποία αφορά τη βία εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος και είναι ουσιαστικά ισοδύναμη με τη βία του/της συζύγου/συντρόφου, ιδίως προς τον/την σύζυγο/σύντροφο. Η συγκεκριμένη μορφή ενδοοικογενειακής βίας είναι και η πιο κοινή αριθμητικά διαδεδομένη και δεν αναιρεί και εξαλείφει άλλες μορφές που είναι εξίσου ισχυρές. Ξεκινώντας, λοιπόν από την Αρχαία Ελλάδα, και συγκεκριμένα από την ιδιότητα της αρχαίας Ελληνίδας, διακρίνουμε ότι ο ρόλος της ήταν η επιμέλεια των παιδιών και αντίστοιχα της οικείας, αλλά και να βοηθά τους πολεμιστές όταν παρουσιαζόταν ανάγκη. (Δαράκη Π, 1995)

Ήδη από παλιά επικρατούσε (και εξακολουθεί να υπάρχει σε πολλά μέρη του κόσμου) πατριαρχία. Ο σύζυγος και ο πατέρας αποτελούσαν τους αληθινούς ηγέτες της οικογένειας και της κοινωνίας. Η γυναίκα είχε λιγότερα δικαιώματα από τον άντρα, επιβίωνε κλεισμένη σ' ένα σπίτι, στο οποίο μοναδικό της καθήκον ήταν να κυοφορεί παιδιά και να αναλαμβάνει την ανατροφή τους. Ο άντρας κατείχε ηγετικό ρόλο, λόγω της σωματικής υπεροχής, διότι έχει μεγαλύτερη μυϊκή μάζα και αυτό τον καθιστά να είναι πιο ισχυρός από την γυναίκα. Επομένως, οι απαιτήσεις εκείνης της εποχής (εκτέλεση αγροτικών εργασιών) απαιτούσαν μώδεις δύναμη, στοιχείο που δεν χαρακτηρίζει τη γυναικεία φύση, έδινε το πλεονέκτημα της κυριαρχίας, της ηγεσίας στον άντρα και επομένως οι γυναίκες αναφέρονται ως κατώτερα όντα. Σύμφωνα με τα

παραπάνω, το μοναδικό καθήκον της γυναίκας ήταν να φροντίζει τον άντρα και τα παιδιά της. Δεν υπήρχε κανένα δικαίωμα ούτε στην εκπαίδευση ούτε στην πολιτική, καθώς η συμμετοχή στην πολιτική αφορούσε μόνο τους άντρες. (Giddens A., 1989)

Όσον αφορά την απόφαση του γάμου, η σύζυγος δεν είχε την δυνατότητα επιλογής συζύγου, αλλά ο πατέρας, ο αδελφός είτε κάποιος άλλος κηδεμόνας της, καθιστώντας τη σύζυγο αυτομάτως ιδιοκτησία του συζύγου που ήταν ο μόνος που είχε δικαίωμα διαζυγίου εάν το επιθυμούσε. Γεγονός που αποδεικνύεται και από την αρχιτεκτονική δομή του σπιτιού, με σκοπό την περιορισμένη κοινωνική της θέση, αφού τα δωμάτια είχαν σχεδιαστεί με εσωτερικές αυλές, που στόχευαν στην ελάχιστη επαφή με τον υπόλοιπο κόσμο. Οι γυναίκες μπορούσαν να αναλάβουν μόνο ζητήματα που αφορούσαν τη θρησκεία και να συμμετάσχουν παρά μόνο στο ρόλο της ιέρειας. (Mosse, 2004)

Επίσης, κατά τον 15ο αιώνα επικράτησε το εκκλησιαστικό δίκαιο που αφορούσε το γάμο, δίνοντας στους άνδρες το δικαίωμα να τιμωρούν τις γυναίκες τους με σωματική βία. Υποστηρίζεται ότι, αυτός ήταν ο τρόπος για να σώσει την ψυχή της από την αμαρτία, δηλαδή, είχε δοθεί στον άνδρα η δικαιολογία ότι η κακοποίηση είχε ιερό σκοπό και δεν είχε καμία σχέση με τον θυμό του. (Schornstein, 1997)

Όπως είναι γνωστό κάθε άτομο που διαθέτει επίγνωση της υπευθυνότητάς του δεν μπορεί να αδιαφορεί για τα πολιτικά ζητήματα. Σε σχέση με τις γυναίκες του παρελθόντος, όπου απείχαν από την πολιτική ζωή, κατευθύνονταν δηλαδή σε ανεύθυνη στάση μέσω της οποίας δεν μπορούσαν να αναπτύξουν και να βελτιώσουν την προσωπικότητάς τους. Η μη συμμετοχή στα κοινά συνέβαλε στην έλλειψη ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους και συνεπώς στην έλλειψη παιδείας. Η γυναίκα δεν είχε δικαίωμα στην εκπαίδευση, ούτε να δραστηριοποιηθεί στον επαγγελματικό τομέα. Έπρεπε να είναι ένα άβουλο ον, όπου οι ορίζοντες του μυαλού της να είναι κλειστοί, γεμάτοι αβεβαιότητα και εντελώς εξαρτημένη από τον άντρα της. Για τον λόγο αυτό, οι λέξεις "δούλος", "σκλάβος", είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη λέξη γυναίκα. (Κακλαμανάκη P., 1984)

Σύμφωνα με την Παρρέν, η γυναίκα στη Ρώμη δεν είχε ατομικά ή κοινωνικά δικαιώματα. Το Ρωμαϊκό δίκαιο αναφερόταν σε συγκεκριμένη αυστηρή ρύθμιση ανάμεσα στις κοινωνικές και οικογενειακές σχέσεις, η οποία συνέβαλε σημαντικά στην απαξίωσή της. Δηλαδή, ο σύζυγος κατείχε πλήρη εξουσία πάνω στη γυναίκα του,

γεγονός που του επέτρεπε να οδηγήσει την γυναίκα στην κακοποίηση ακόμη και μέχρι θανάτου.

Μέχρι τον 18ο αιώνα το ρωμαϊκό και νομικό πλαίσιο επέτρεπαν την ανοχή και αποδοχή της βίας στις σχέσεις. Για παράδειγμα το 1824, στο Ανώτατο Δικαστήριο του Μισισιπή είχε εγκριθεί ότι ένας άνδρας μπορεί να κακοποιήσει τη γυναίκα ή τη σύντροφό του ορίζοντας τον τρόπο και τη μορφή της κακοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, το δικαστήριο απαγόρευε στον άνδρα την θανάτωση της γυναίκας, αλλά του έδινε το δικαίωμα να ασκήσει άλλου είδους μορφές βίας, όπως να την πετάξει στο πάτωμα, να τη φτύσει ή να τη κλωστήσει. (Dobash & Dobash, 1992)

Όσον αφορά την βυζαντινή εποχή στα δημόσια αξιώματα δεν επιτρεπόταν καθόλου η συμμετοχή της γυναίκας, καθώς κυριαρχούσε άκρατη θρησκοληψία. Επομένως, η γυναίκα όφειλε να είναι αφοσιωμένη στην οικογένεια, στην θρησκεία, στην παρθενία και στην ανοχή. Σχετικά με την εκπαίδευσή της εξακολουθούσε να μην είχε την ευελιξία, καθώς επρόκειτο μόνο για προνόμιο της εύπορης τάξης. (Κουκουλές, 1948).

Κατά τη περίοδο του Μεσαίωνα σε Ανατολή και Δύση η φιλανθρωπία και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις ήταν τα μοναδικά γεγονότα που είχε δικαίωμα να λάβει μέρος η γυναίκα, ώστε να απασχολεί τον ελεύθερο της χρόνο. Τόσο το ρωμαϊκό, όσο και το βυζαντινό δίκαιο και η χριστιανική θρησκεία δεν άφηναν περιθώρια για τα ατομικά, οικογενειακά δικαιώματα των γυναικών. Όμως ο ισλαμικός νόμος δεν υστέρησε, με το παράδειγμα της κάλυψης του προσώπου μιας γυναίκας και της κλειτορίδας. Κατά τη περίοδο του φεουδαρχικού συστήματος δεν υπήρξε καμία εμφανή αλλαγή. Από τον 17^ο αιώνα και μετά, στην Αγγλία ξεκίνησαν οι γυναίκες να αποκτούν μερικά αστικά δικαιώματα, όπως να συμμετέχει ως βοηθός συζύγου και να κατέχει τη θέση της χήρας. Συγκεκριμένα, από τη δεκαετία του 1870, η γυναίκα άρχισε να αποκτά και εμπορικά δικαιώματα, καθώς και να έχει ιδιοκτησία εισχωρώντας στη βιομηχανία και στα ελεύθερα επαγγέλματα. (Δαράκη, 1995)

Στην Ελλάδα τη περίοδο της Τουρκοκρατίας, δεν παρατηρούμε καμία αλλαγή. Και εδώ η γυναίκα βρίσκεται υπό την πλήρη εξουσία των γονιών της, ελέγχοντας την προσωπική της ζωή με το να της αναζητούν γαμπρό, με σκοπό την αποκατάστασή της. Σε αυτή την περίπτωση, η γυναίκα εργαζόταν σε εξωτερικές και χειρωνακτικές δουλειές, όπως με την γεωργία. Διαχειριζόταν οικογενειακά ζητήματα και συμφέροντα του τόπου της. Στα χρόνια της σκλαβιάς αντιστάθηκε με πράξεις αυτοθυσίας εναντίον

ξένων κατακτητών και πολέμησε γενναία στη μάχη. Παρόλο, που η στάση της Ελληνίδας, ήταν γεμάτη δύναμη και περηφάνια, δεν ανταμείφθηκε η ίδια και η ανισότητα συνεχίστηκε. (Κακλαμανάκη Ρ., 1984)

1.2 Στη σύγχρονη εποχή

Η θεμελιώδης κατάκτηση της ισότητας ξεκίνησε από τις γυναίκες προς τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, μέσα από ένα κίνημα μιας μικρής ομάδας μορφωμένων και μαχόμενων γυναικών. Αρχικά, το κίνημα αυτό αναδύθηκε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα και στη συνέχεια επεκτάθηκε και διατηρήθηκε σταθερό κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. (Ράτνερ Τ., 1970)

Οι γυναίκες του 21^{ου} αιώνα ξεκινούν το ταξίδι τους με όλα όσα έχουν καταφέρει να πετύχουν οι γυναίκες του 20^{ου} αιώνα. Κληρονόμησαν δηλαδή, όλα αυτά που διεκδίκησαν οι γυναίκες του 20^{ου} αιώνα με τόλμη, δυναμισμό, απaráμιλλη αγωνιστικότητα και με το ίδιο θάρρος που ισχυρίζονταν ότι ήταν προνόμιο των αντρών μέχρι τον περασμένο αιώνα. Γυναίκες με οράματα, επιστήμονες, συγγραφείς, πολιτικοί. Επαναστάτριες επιχειρηματίες, καλλιτέχνιδες άφησαν ανεξίτηλα τα ίχνη τους στην ιστορία. Αυτές οι γυναίκες έχουν καταφέρει να αλλάξουν τη ζωή τους μέσα από τη δύναμη των ταλέντων και της προσωπικότητάς τους, καθώς και να καταφέρουν να ερμηνεύσουν τη ζωή και άλλων γυναικών. (Σιμόνη Λιόλιου, 2006)

Πριν από την δεκαετία 1960-1970, η προσέγγιση γύρω από το θέμα της βίας κατά των γυναικών ήταν περιστασιακή. Η κοινωνία μας, πλέον δεν μπορεί να αγνοεί τη σοβαρότητα και τη βαρβαρότητα τέτοιων σχέσεων. Στη σημερινή εποχή, ένα μεγάλο ποσοστό αυτού του φαινομένου δεν αποτελεί πλέον θέμα ιδιωτικότητας και η κοινωνική διάσταση του προβλήματος αναγνωρίζεται από τις περισσότερες χώρες σε όλο τον κόσμο.

Στη σύγχρονη εποχή, η πίεση του γυναικείου κινήματος (φεμινιστικές οργανώσεις) και οι απαιτήσεις του, παρουσιάζουν σε πολλές κοινωνίες το πρόβλημα της κακοποίησης των γυναικών ως μια αναπόφευκτη πραγματικότητα. Αυτό επιβάλλει στους ανθρώπους να το αναγνωρίζουν επίσημα και να αντιμετωπίζουν τις ποικίλες μορφές που εμφανίζονται, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που συλλέγονται. (Τζαμαλούκα Γ., 2003)

Κατά τον 20^ο αιώνα, το φεμινιστικό κίνημα εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο και έγινε η αρχή για την αναγνώριση των γυναικείων δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα (πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό). Παρά τους νόμους για την ανεξαρτησία των γυναικών και τις μεταβαλλόμενες αντιλήψεις για την ενδοοικογενειακή βία, η κακοποίηση των γυναικών συνεχίζεται σε πολλές πατριαρχικές χώρες. (Freedman, 2007, Dhawan, 2017). Αποδεικνύεται σθεναρά ότι, ακόμη η σημερινή κοινωνία του 21^{ου} αιώνα φαίνεται να αλλάζει με αργούς ρυθμούς. Ακόμα και σήμερα, η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών παρουσιάζεται ως συνήθεια, κατάλοιπο μιας άλλης εποχής. Δυστυχώς, δεν έχει γίνει αποδεκτό ότι η βία είναι κατά κύριο λόγο παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δεν καθίσταται προσωπικό ζήτημα, αλλά ένα φαινόμενο που επηρεάζει τη δημόσια υγεία και δεν περιλαμβάνει πλέον την εξουσία των ανδρών απέναντι στις γυναίκες. (Messner, 2015).

Τα τελευταία πενήντα χρόνια, στην ελληνική κοινωνία, έχουν αρχίσει να επέρχονται ριζικές αλλαγές στον παραδοσιακό ρόλο της γυναίκας ως συζύγου και μητέρας. Οι κοινωνικές αλλαγές ορίζουν νέες ανάγκες και ανοίγουν νέες δυνατότητες, αλλά, ενδεχομένως δημιουργούν ένα κλίμα έντονης αντίφασης που βιώνουν οι γυναίκες με ιδιαίτερη οξύτητα. Οι γυναίκες σήμερα αντιμετωπίζουν μια διπλή σύγκρουση, έναντι στην καταπιεστική δομή της πατριαρχίας, καθώς και τις εσωτερικές αναστολές που παρεμποδίζουν την κοινωνική τους ανάπτυξη. (Αλιπράντη Μαράτου, Λ.,1995)

1.3 Δυσκολίες στην καταγγελία

Εξαιτίας του κοινωνικού και νομικού καθεστώτος, οι γυναίκες θύματα συνεχίζουν να βρίσκονται σε κακοποιητικές σχέσεις, οι οποίες λειτουργούν αποτρεπτικά για τις γυναίκες αυτές, ώστε να αποσυρθούν από τη σχέση. (Hendrics, Matthews, 1982)

Η ύπαρξη δικτύων υποστήριξης, όπως ξενώνες προσαρμοσμένοι στις ανάγκες των γυναικών που έχουν υποστεί βία και η συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές, φαίνεται ότι μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της λειτουργικότητας των γυναικών, στην αύξηση της ασφάλειας και στη μείωση της έκθεσής τους στη βία. (Jewkes, 2014) Παρόλα αυτά, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν εμπόδια όπως ο φόβος του στιγματισμού και της παραβίασης της ιδιωτικότητάς τους σχετικά με τα προσωπικά τους δεδομένα, ο εξευτελισμός για τη βία που υπέστησαν, η έλλειψη εμπιστοσύνης στους συμβούλους

και ο φόβος εκδίκησης από τους δράστες (όπως συγγενείς που ζητούν εκδίκηση), είναι μερικά από τα εμπόδια που κωλυσιεργούν την επικοινωνία τους και την πρόσβασή τους στα δίκτυα αυτά. (Fugate, Landis, Riordan, Naureckas, Engel, 2005)

Οι προηγούμενες δυσμενείς εμπειρίες αναζήτησης βοήθειας, αλλά και το επακόλουθο ιστορικό κακοποίησης, οδηγούν τις κακοποιημένες γυναίκες να αποφύγουν την αποκάλυψη της κακοποίησης, να βιώνουν βάνουσες συμπεριφορές, παραμένοντας στις σχέσεις αυτές για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ένας από τους παράγοντες που εντείνουν την επιρροή των γυναικών να μην ζητήσουν βοήθεια και στήριξη στα δίκτυα υποστήριξης είναι και ο οικονομικός. (Humphrey, Thiara, 2003)

Οι γυναίκες που έχουν αποκτήσει παιδιά με τον βίαιο σύντροφό τους βιώνουν μια πολύπλοκη κατάσταση, λόγω των κατηγοριών που πρέπει να αντιμετωπίσουν από τον σύντροφο τους, όπως και την πιθανότητα να χάσουν την επιμέλεια των παιδιών τους. (Παπαμιχαήλ. Σ, 2005)

Οι γυναίκες συχνά παραμένουν σε μια κακοποιητική σχέση για πολλά χρόνια λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων ή στερεοτυπικών αντιλήψεων όσον αφορά το «δικαίωμα» του συντρόφου τους στην άσκηση σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας. Αυτές οι πεποιθήσεις φαίνεται να σχετίζονται στη μη καταγγελία της βίας από τους συντρόφους, και την πολυετή παραμονή μέσα σε αυτήν. Γυναίκες που προέρχονται από μια μειονοτική φυλή ή άλλες φυλετικές ομάδες, μπορεί να αισθάνονται ότι η καταγγελία ενδοοικογενειακής βίας θα ήταν αντίθετη με τη θρησκεία ή τη φυλή τους. (Few, 2000)

Για παράδειγμα, οι Αφροαμερικανίδες είναι απρόθυμες να καταγγείλουν τα περιστατικά βίας τους, επειδή φοβούνται την απόκλιση από τις κοινότητές τους, καθώς πιστεύεται ότι μαστίζουν τους Αφροαμερικανούς άνδρες. (Martinson, 2001)

Σύμφωνα με τους Lockwood και Prohaska (2015), η συμπεριφορά και ο τρόπος με τον οποίο η αστυνομία διαχειρίζεται τις γυναίκες συχνά τις εμποδίζει να προσεγγίσουν τα αστυνομικά τμήματα και να αναφέρουν περιστατικά βίας. Επιπλέον, οι κακοποιημένες γυναίκες απαρνιούνται την αναφορά βίας, λόγω της πεποίθησής τους πως θα προκαλέσει παραπάνω εξάρσεις στον σύντροφό τους, αλλά και στη μεταξύ τους σχέση.

Ένας επιπλέον λόγος που οι γυναίκες δεν αποκαλύπτουν τη βία που υφίστανται και παραμένουν σε πολυετή κακοποιητικές σχέσεις, ίσως να οφείλεται και στο φαύλο κύκλο της βίας. Η πίεση που ασκείται σε αυτές τις γυναίκες σε συνδυασμό με την

ενοχοποίηση που αισθάνονται, μπορεί να τις καθοδηγήσει να επιδράσουν με συγκεκριμένο τρόπο, δηλαδή να μην αποκαλύψουν τη βία και να μη συνεργαστούν με δίκτυα υποστήριξης, όπως ξενώνες ή αστυνομικές αρχές, που θα μπορούσαν να τις βοηθήσουν να βγουν από αυτή την κακοποιητική κατάσταση. (Feder et al., 2006)

Επομένως, οι γυναίκες δυσκολεύονται να εγκαταλείψουν μια σχέση εάν είναι βίαση, επειδή έχουν ανατραφεί με αξίες όπως η ανεκτικότητα, η ευαισθησία, η φροντίδα των άλλων στην οικογένειά τους και η υπομονή. Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά οδηγούν τις γυναίκες ακόμη περισσότερο να μην αποχωρήσουν από την κακοποιητική σχέση.

1.4 Δημοσιοποίηση του φαινομένου

Σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί, τα ποσοστά δεν αντιπροσωπεύουν την πραγματικότητα, διότι ένα μεγάλο ποσοστό βίαιων περιστατικών κατά των γυναικών, δεν αποκαλύπτεται στις αρχές, οπότε αποτελεί τμήμα της επονομαζόμενης «αφανούς – μη ορατής εγκληματικότητας». Μόλις το 1 στα 20 περιστατικά σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που αφορούν αποκλειστικά την ενδοοικογενειακή βία αναφέρεται στις αστυνομικές αρχές, ενώ ειδικότερα στην Ελλάδα μεταξύ των ετών 2009-2014, ο αριθμός των καταγγελιών ήταν μόλις 34, εκ των οποίων μόνο 14 παραπέμφθηκαν στη Δικαιοσύνη. (Αλεξιάδης Σ, 2011, Συκιώτου Α., 2014)

Οι λόγοι για τους οποίους το θύμα οδηγείται στη παραμονή και στη μη δημοσιοποίηση του φαινομένου ποικίλουν. Αρχικά, το θύμα διακατέχεται από το συναίσθημα της αγάπης και της στοργής προς τον σύντροφό της, κι γι' αυτό επιλέγει να μη τον βλάψει, ελπίζοντας πως η στάση του θα αλλάξει. Επιπλέον, η εξάρτηση από τον δράστη είτε οικονομική είτε κάθε άλλης μορφής, η επιθυμία της να επανενωθεί με την οικογένειά της (κυρίως στην περίπτωση ύπαρξης παιδιών), η στάση των αρχών που πολλές φορές πιθανώς να εμποδίσει τα θύματα να υποβάλουν καταγγελία κ.α. Αξίζει να επισημανθεί ότι και η λειτουργία των ιατροδικαστικών υπηρεσιών αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην μη δημοσιοποίηση της κατάστασης, καθώς η χορηγία γνωμάτευσης στις κακοποιημένες γυναίκες δεν διατίθεται, εκτός εάν έχει υποβληθεί η σχετική έγκληση ή μήνυση και η αστυνομία έχει αποστείλει το σχετικό διαβιβαστικό σημείωμα. (Συκιώτου Α., 2014)

Ωστόσο, η αδυναμία των θυμάτων να αποδεχθούν αυτή τη νοσηρή κατάσταση είναι ίσως ο πιο σημαντικός λόγος που οι γυναίκες-θύματα δυσκολεύονται να καταγγείλουν τα περιστατικά βίας, επειδή δεν αντιλαμβάνονται την σοβαρότητα της κατάστασης που υφίστανται. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην έρευνα του Ερευνητικού Κέντρου για την Ισότητα που πραγματοποιήθηκε το 2003, το 91,3% των γυναικών που έλαβαν συμμετοχή ανέφερε ότι δεν έχει έρθει αντιμέτωπες με περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, επειδή δεν αναγνωρίζουν ότι οι ενέργειες του δράστη ήταν βίαιες. Επιμένουν στο γεγονός πως πρόκειται για «λάθος της στιγμής», ενώ βίαιη συμπεριφορά θεωρούν ιδίως τη σωματική βλάβη (ελαφριά: 33,7 %, βαριά: 37,6 %) και τη σεξουαλική βία (30,8%). Όσον αφορά τη λεκτική βία, η οποία βρίσκεται σε χαμηλότερη κλίμακα, καθώς την αναγνωρίζουν λιγότερο, παρόλο που 1 στις 2 γυναίκες παγκοσμίως καταλήγει θύμα της συγκεκριμένης μορφής. (Συκιάτου Α., 2014)

Η χαμηλή αυτοεκτίμηση και η κοινωνική απομόνωση είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά που στιγματίζουν τις γυναίκες-θύματα της ενδοοικογενειακής βίας. Όπως έχει αναφερθεί, η οικονομική δυσπραγία, η άγνοια για την εύρεση και την εκτέλεση εργασίας, εμποδίζουν τα θύματα να προβούν σε καταγγελία εναντίον των δραστών. Η κοινωνική κατακραυγή, ιδίως για τα παιδιά, η ντροπή και η άρνηση αποδοχής της αποτυχίας ενός γάμου ή μιας σχέσης, συχνά οδηγεί τις γυναίκες να κατηγορούν τον εαυτό τους και να προσπαθούν να βρουν τρόπους, ώστε να ομαλοποιήσουν την κατάσταση.

Μέχρι πριν λίγο καιρό, οι δομές υποστήριξης και φιλοξενίας των κακοποιημένων γυναικών σε συνδυασμό με τα προγράμματα που είχαν σχεδιαστεί, δεν ήταν πλήρως ανεπτυγμένα και δομημένα, γεγονός που προκαλούσε αυξημένη ανησυχία για να μη βρεθεί κάποια ουσιαστική λύση στη μάστιγα της βίας. Σε αυτό ωφελείται η έλλειψη υλικοτεχνικής οικοδομής, όπου η κοινωνία, αλλά και η Πολιτεία, δεν ήταν ιδιαίτερα πρόθυμοι να βοηθήσουν, ώστε να δώσουν τέλος στη κατάσταση αυτή. (Παπακωνσταντής Γιώργος κα., 2007)

Τα τελευταία χρόνια έχει διαπιστωθεί ότι γίνονται σταδιακά ουσιαστικά βήματα στον τομέα της βοήθειας των κακοποιημένων γυναικών. Έτσι, έχει μειωθεί σημαντικά ο φόβος, γεγονός που έχει συμβάλει στη μεγαλύτερη ευκολία των καταγγελιών των περιστατικών βίας. Οι αρμόδιες αρχές και οι ειδικοί ευελπιστούν στην πλήρη εξάλειψη του φαινομένου ή στον περιορισμό του, εξασφαλίζοντας και παρέχοντας νομική και

κοινωνική υποστήριξη τόσο για τις ίδιες, όσο και για τα παιδιά τους. Για να γίνει αυτό, οι κοινωνίες θα πρέπει να μεταβάλουν την στάση και την νοοτροπία τους, να σταματήσουν να ενοχοποιούν τη γυναίκα-θύμα και να ρίχνουν ευθύνες ότι εκείνες είναι υπαίτιες για τη διάλυση της οικογένειας. Αντιθέτως, οφείλουν να ενθαρρύνουν και να επαινούν για το θάρρος της παραδοχής αυτής της κατάστασης, όπως και για τη γενναιότητά της που επιθυμεί να διαφύγει.

1.5 Πρώιμες ενδείξεις μιας κακοποιητικής σχέσης

Σε μια συντροφική σχέση αδιαμφησβήτητα κανένας παράγοντας δεν δύναται να εξηγήσει τον ολοένα αυξανόμενο κίνδυνο θυματοποίησης ή πραγματοποίησης οποιασδήποτε βίαιης πράξης. Τα τελευταία χρόνια, για την κατανόηση των αιτιών αυτών, έχει χρησιμοποιηθεί το λεγόμενο οικολογικό μοντέλο που συνδυάζει παράγοντες και αποτελείται από τέσσερα διαφορετικά επίπεδα - ατομικό, συζυγικό, κοινωνικό και κοινοτικό. (Breiding et al, 2015)

Σύμφωνα με έρευνες, ένας σημαντικός ατομικός παράγοντας κινδύνου για την ενδοοικογενειακή βία είναι το ιστορικό κακοποίησης μιας γυναίκας, παρά το γεγονός ότι συχνά αγνοείται αυτός ο παράγοντας. Οι γυναίκες που έχουν υποστεί σωματική ή σεξουαλική κακοποίηση στο παρελθόν είναι πιο ευάλωτες στην ενδοοικογενειακή βία σε σχέση με τις γυναίκες δίχως κανένα ιστορικό κακοποίησης (Whitfield, Andra, Dube, Felitti, 2003). Σχετική ευρωπαϊκή έρευνα, αναφέρει ότι το 30% των γυναικών έχουν υποστεί κακοποίηση από τον τωρινό ή πρώην σύντροφό τους, ενώ πολλές από αυτές έχουν υποστεί σεξουαλική βία κατά τη διάρκεια της παιδικής τους ηλικίας (European Union Agency for Fundamental Rights, 2014). Επιπλέον, έρευνες έχουν δείξει ότι τα παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση είναι πιθανότερο να γίνουν θύματα ενδοοικογενειακής βίας όταν ενηλικιωθούν ή ακόμα και να εμπλακούν στη συντροφική βία ως δράστες (WHO et al., 2013). Στην εν λόγω περίπτωση, λαμβάνεται υπόψη το ιστορικό παραμέλησης του παιδιού, καθώς και το ενδεχόμενο, το παιδί να έχει είτε εκτεθεί στη βία ανάμεσα στους γονείς του, είτε να έχει υποστεί σωματική τιμωρία ως μέσο επιβολής πειθαρχίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μοντέλο ανάπτυξης των Loeber & Farrington (2000), επισημαίνει ότι τα παιδιά με πρώιμη αντικοινωνική συμπεριφορά εμπλέκονται σε όλο και σοβαρότερες μορφές αντικοινωνικής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα, αυξάνεται η επιθετικότητά τους, τα ψέματα, οδηγούνται σε κλοπές και

έπειτα ως ενήλικες εμπλέκονται σε σοβαρά εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης. Οι παραπάνω ενδείξεις αποδεικνύουν ότι πρόκειται για εμφάνιση σωματικής κακοποίησης των παιδιών ως πρώιμη έναρξη αντικοινωνικής συμπεριφοράς. (Klika, Herrenkohl, 2013)

Επίσης, η κατανάλωση αλκοόλ και ναρκωτικών από τους συντρόφους των γυναικών αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα κινδύνου για την εκδήλωση συντροφικής βίας και την αύξηση της σοβαρότητας των περιστατικών, καθώς και για τον κίνδυνο ανθρωποκτονιών (Testa M., 2004). Σε οικογένειες, όπου η βασική τους εξάρτηση είναι οι ουσίες, η βίαιη συμπεριφορά αποτελεί και προβάλλεται ως η κύρια δικαιολογία για την εμφάνιση και άσκηση της κακοποίησης, αφού αυτή απαγορεύεται από τα κοινωνικά πρότυπα (Gelles, 1997). Σχετική μελέτη έδειξε ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό συντροφικής βίας (58%), το οποίο αναφερόταν σε νυχτερινές ώρες, που είτε το ζευγάρι είχε βγει για να ψυχαγωγηθεί, είτε ο σύζυγος-σύντροφος επέστρεφε από κατ' ιδίαν διασκέδαση. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες, επομένως η κατανάλωση αλκοόλ διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο και προκαλεί εντάσεις ανάμεσα στο ζευγάρι. (Γατσάς, Β., 2008)

Όσον αφορά το κοινωνικό επίπεδο, έχει παρατηρηθεί ότι σε κοινωνίες, όπου έχει επικρατήσει έντονα το συντηρητικό πατριαρχικό στοιχείο τα ποσοστά βίας κατά των γυναικών ανέρχονται σε υψηλά επίπεδα, λόγω της ανισότητας που κυριαρχεί μεταξύ των δύο φύλων (Sen, Bolsoy, 2017, Krahe, 2018). Επιπλέον, η έλλειψη κοινωνικής και νομικής προστασίας αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην αύξηση της βίας κατά των γυναικών. Οι δράστες παραμένουν ατιμώρητοι, εντείνοντας τη βία, ενώ η προστασία των γυναικών είναι σχεδόν αφανής (Τατά Αρσέλ et al., 2008). Επίσης, η έλλειψη ενημέρωσης και εκπαίδευσης σχετικά με τη βία καθιστά τα άτομα ανήθικα με παρωχημένα πρότυπα, που αντικατοπτρίζουν το παρελθόν αντί του μέλλοντος. (Fonseca-Machado et al., 2015, Huecker, Smock 2020)

Σχετικές έρευνες αποδεικνύουν ότι οι διαφωνίες μεταξύ του ζευγαριού στα οικονομικά, την εκπαίδευση και την εργασία μπορεί να οδηγήσουν σε συγκρούσεις μέσα στην οικογένεια. Ένα πολύ σημαντικό και κοινό χαρακτηριστικό που πυροδοτεί την εχθρότητα μεταξύ των ζευγαριών είναι η ενδεχόμενη παρουσία τρίτου προσώπου ανάμεσά τους, και αυτό ανήκει σε δύο κατηγορίες. Αυτές μπορεί να αναφέρονται σε μια εξωσυζυγική σχέση, που συνήθως διαταράσσει την εμπιστοσύνη εντός του γάμου,

ή στον ερχομό ενός νέου μέλους που αντί να φέρνει χαρά, δημιουργεί μια ατμόσφαιρα αλλαγής γεμάτη ανασφαλείς και ζηλότυπες σκηνές. (Αθανασοπούλου, Καμπά, 2009)

Σύμφωνα με τη μελέτη των Yakubovich et al. (2018), η μη επιθυμητή εγκυμοσύνη και η παρουσία γονέων με χαμηλή εκπαίδευση, κατώτερη του γυμνασίου, αποτελούν δύο από τους σημαντικότερους παράγοντες κινδύνου για τη θυματοποίηση των γυναικών στη συντροφική σχέση. Η απόκτηση παιδιών σε μια οικογένεια μπορεί να επηρεάσει και να καθορίσει αρνητικά τη συχνότητα των επεισοδίων κακοποίησης, ιδίως κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της ύπαρξης μικρών παιδιών-παράγοντες που αυξάνουν τον κύκλο της βίας. (Walker, 1989)

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η πολύ νεαρή ηλικία του ζευγαριού θεωρείται πλέον μια από τις πιο σταθερές ενδείξεις μιας κακοποιητικής σχέσης. Μόλις το 20% των αντρών ηλικίας 18-25 ετών και το 17% των αντρών ηλικίας 26-35 ετών έχουν χρησιμοποιήσει οποιαδήποτε μορφή βίας στην σύντροφό τους, σε διάστημα ενός έτους. Η συμβίωση ή ο γάμος σε νεαρή ηλικία, ειδικά μετά από μια σύντομη γνωριμία, αποτελεί προγνωστική ένδειξη για την εμφάνιση κακοποίησης μελλοντικά. (Gelles, Cornell, 1985).

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι καθοριστικής σημασίας για την αύξηση της βίας αποτελεί και ο παράγοντας του άγχους. Συγκεκριμένα, ο Freud ισχυρίζεται ότι το άγχος προήλθε από την διακινδύνευση της ψυχικής και σωματικής ακεραιότητας του ατόμου. (Κατσιγαράκη, 2004).

Εν κατακλείδι, η οικονομική ανισότητα και τα κοινωνικά στερεότυπα που υποκινούν διακρίσεις κατά των γυναικών αποτελούν επικίνδυνους παράγοντες για την εκδήλωση συντροφικής βίας και την διαίωσή της. Παράλληλα, οι κανόνες και οι αξίες που δικαιολογούν και ενισχύουν την επιθετικότητα, σε συνδυασμό με τη φτώχεια, την έλλειψη παιδείας και την ανεπαρκή κοινωνική προστασία, μπορούν να επιδεινώσουν την κατάσταση και να εκθέσουν τις γυναίκες σε ακόμη μεγαλύτερο κίνδυνο. (Breiding et al, 2015).

Κεφάλαιο 2. Η έκταση του φαινομένου

2.1 Ορισμός και μορφές βίας κατά των γυναικών

Ο όρος βία χαρακτηρίζεται από οποιαδήποτε προσβολή της σωματικής ή ψυχικής ακεραιότητας ενός ατόμου, με στόχο την εκμετάλλευσή του από κάποιον που κατέχει τη θέση της εξουσίας. Ανέκαθεν, η βία ήταν αισθητή σε όλους τους πολιτισμούς και τις χώρες, καθώς αποτελούσε ένα μεγάλο κοινωνικό στίγμα, με αποτέλεσμα μόνο τα τελευταία χρόνια να απασχολεί συνειδητά την κοινή γνώμη. Ανεξάρτητα από την κοινωνική διαστρωμάτωση του ανθρώπου, η βία δεν κάνει διακρίσεις ως προς το φύλο, την εθνικότητα ή την ηλικία του.

Η γυναίκα στο παρελθόν βρισκόταν υπό την νόμιμη ιδιοκτησία του άνδρα μέσω του θεσμού του γάμου, καθιστώντας την απύσχα από τα δικαιώματά της. Αυτό σημαίνει ότι η γυναίκα αυτομάτως υποδουλώνεται στον άνδρα, καθώς βρίσκεται σε μειονεκτική θέση απέναντι στα δεδομένα της εποχής. Οι άνδρες, δηλαδή πίστευαν ότι έχουν πλήρη έλεγχο στη ζωή της γυναίκας και πως μπορούν να επιβάλλονται με όποιον τρόπο το έκριναν σκόπιμο. Συνεπώς, στη κοινωνία μας η άδεια γάμου συνάγεται με το γεγονός ότι εξυπηρετεί και σαν μια άδεια άσκησης βίας.

Σε μια κοινωνία όπου η πατριαρχία είναι κυρίαρχη, η άσκηση της βίας παραμένει ένα άλυτο και πολύπλευρο φαινόμενο, με βασικό γνώμονα την ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων. Επρόκειτο για ένα διαχρονικό φαινόμενο που πηγάζει από την αντίληψη σχετικά με την αδυναμία του γυναικείου φύλου και οι επιπτώσεις που προκύπτουν από αυτό αντιστοιχούν σε ένα μεγάλο μειονέκτημα για την κοινωνία.

Στο πρώτο συνέδριο με θέμα «Εγκλήματα κατά των γυναικών», που διεξάχθηκε το 1976 στις Βρυξέλλες, έγινε για πρώτη φορά επίσημη καταγγελία της ανδρικής βίας. Η άσκηση βίας σωματικής και ψυχικής ερμηνεύει την άνιση κατανομή εξουσίας ανάμεσα στα δύο φύλα, γεγονός που αποτελεί δομικό στοιχείο της κοινωνικής πραγματικότητας. Τον Δεκέμβριο του 1991, η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ανακήρυξε την 25η Νοεμβρίου ως Διεθνή Ημέρα για την Εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, με σκοπό την επισήμανση ενός σημαντικού παγκόσμιου προβλήματος.

Συγκεκριμένα, μια γυναίκα θεωρείται ότι έχει υποστεί κακοποίηση από τον περίγυρό της, όταν επανειλημμένα της ασκείται οποιαδήποτε βίαιη σωματική ή ψυχολογική συμπεριφορά. Για να θεωρηθεί μια γυναίκα ως «κακοποιημένη», θα πρέπει

να έχει υποστεί τουλάχιστον δύο φορές κακοποίηση. Κατά τη διάρκεια της ζωής της ενδέχεται να υποστεί έστω μια φορά κάποια μορφή κακοποίησης από κάποιον άντρα. Αν συμβεί και δεύτερη φορά και η γυναίκα παραμένει στην ίδια κατάσταση, τότε χαρακτηρίζεται ως κακοποιημένη. (Walker, L., 1989)

Στην ιστορία της ανθρωπότητας η εμφάνιση και η άσκηση της βίας υπήρξε βαθιά ριζωμένη εξαιτίας των χαμηλών βαθμών εξοικείωσης και άγνοιας επί του θέματος. Οι ικανότητες για φανέρωση της βίας ήταν ελάχιστες έως ανύπαρκτες και η προσπάθεια μεταβολής της ολοένα δυσχέραινε το έργο. Πράγματι, είναι εντυπωσιακό το πως η κοινωνία καθημερινά μεταβάλλεται και ωθείται προς την άμβλυνση της βίας, προκειμένου να εξαλειφθεί ολοκληρωτικά. Μολονότι, η βία δεν έχει αφανιστεί, έχει γίνει απλώς πιο δυσδιάκριτη. Με λίγα λόγια δεν μπορούμε να την αντιληφθούμε εύκολα, γεγονός που δυσκολευόμαστε να εντοπίσουμε τα σημάδια της.

Μορφές εκδήλωσης της βίας κατά των γυναικών

Η βία αλλάζει μορφή ανάλογα την ένταση και την συμπεριφορά του θύτη που ασκεί απέναντι στο θύμα του. Η κάθε μορφή βίας έχει ξεχωριστές συνέπειες και βαρύτητα ως προς το θύμα. Οι μορφές βίας αναγνωρίζονται πλέον από κάθε άνθρωπο σαν ένα μεγάλο κοινωνικό ζήτημα αλλά μόνο τα τελευταία χρόνια έχει θορυβήσει τη κοινή γνώμη. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, κάθε πράξη βίας διακρίνεται σε σωματική ή ψυχολογική. Αξίζει να σημειωθεί η σημαντικότητα καθώς και η πολυπλοκότητα του φαινομένου, αφού πρώτα αναφερθούν οι βασικές μορφές της. Αυτές είναι η ψυχολογική, η σωματική, η σεξουαλική και η οικονομική και αναλύονται εκτενώς παρακάτω.

Ψυχολογική κακοποίηση

Η συγκεκριμένη μορφή είναι μη προσδιορίσιμη και η συχνότερη σε σχέση με άλλες μορφές βίας, καθώς είναι και δύσκολο να γίνει αντιληπτή από το άτομο που την δέχεται. Ο όρος ψυχολογική κακοποίηση αναφέρεται στην υιοθέτηση μιας σειράς στάσεων και λέξεων που έχουν σχεδιαστεί για να υποτιμούν και να αρνούνται τον τρόπο ζωής του άλλου. Αυτά τα λόγια και οι πράξεις έχουν σκοπό να βλάψουν ή να ταπεινώσουν άλλους. Σε στιγμές αγανάκτησης όλοι μπορεί να εκφραστούν με λόγια

προσβλητικά ή περιφρονητικά χρησιμοποιώντας άκοσμες χειρονομίες, συνήθως όμως αυτές οι παρεκτροπές συνοδεύονται από κάποιο μετάνιωμα. Στην ψυχολογική βία όμως, δεν πρόκειται για προσωρινή παρέκκλιση αλλά για έναν τρόπο του σχετίζεται. Αυτό σημαίνει ότι απορρίπτεις τον άλλο και τον αντιμετωπίζεις ως αντικείμενο. Τα συγκεκριμένα μέσα της επιδιώκουν την υποταγή, τον έλεγχο και την επικράτηση της εξουσίας του άλλου. (Marie France Hirigoyen, 2006)

Η σωματική με την ψυχολογική βία είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους. Αυτό συνεπάγεται με την υποταγή του θύματος χρησιμοποιώντας ορισμένες εκφράσεις ή ύβρεις που έχουν ως στόχο να εκφοβίζουν και να προκαλούν τρόμο, έτσι ώστε ο θύτης να αποκτά σταδιακά πλήρη έλεγχο των κινήσεων. Έπειτα, το θύμα αφού έχει παραδοθεί στον θύτη και βρίσκεται σε μια παραπλανητική κατάσταση, αδυνατεί να επιστρέψει στο αρχικό του στάδιο, με αποτέλεσμα να παγιδεύεται και να αγνοεί τα προειδοποιητικά σημάδια.

Συχνά, συμβαίνει η ψυχολογική κακοποίηση να συνδυάζεται με τη σωματική κακοποίηση στις σχέσεις, αλλά υπάρχουν και άλλοι τρόποι επιβολής εξουσίας στη σύντροφό τους, πέρα από τη βία. Παραδείγματος χάρη, έχει αναγνωριστεί ότι η ψυχολογική κακοποίηση είναι πιο συνηθισμένη σε σχέσεις όπου υπάρχει και σωματική βία, και ότι αυτή συνδέεται με μεγαλύτερη πιθανότητα βίαιων επιθέσεων. Επιπλέον, η ψυχολογική κακοποίηση στα πρώτα στάδια της σχέσης μπορεί να οδηγήσει σε σωματική βία στα πρώτα χρόνια του γάμου. (Κ.Ε.Θ.Ι., 2003)

Η ψυχολογική κακοποίηση αποτελεί ίσως την πιο σοβαρή μορφή βίας, καθώς προκαλεί κοινωνική και ηθική βλάβη στο θύμα με αποτέλεσμα να δυσλειτουργεί σε διαπροσωπικές και επαγγελματικές σχέσεις, αλλά και όσον αφορά την διεκπεραίωση υποχρεώσεων. Η ψυχολογική βία δεν καταλήγει πάντα σε σωματική, αλλά μια σωματικά κακοποιημένη γυναίκα έχει υποστεί σίγουρα ψυχολογική κακοποίηση. (Σπανού, Α., 2005)

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η συγκεκριμένη μορφή βίας καθίσταται ιδιαίτερα επικίνδυνη και μακροχρόνια, καθώς το θύμα εκθέτεται σε αυτή και αποκτά πολλαπλές επιζήμιες συνέπειες, διότι είναι δύσκολο να αποδειχθεί, ή ακόμα και να καταλάβει ότι κάποτε την υφίσταται. Οι συνηθέστερες συμπεριφορές της ψυχολογικής βίας περιλαμβάνουν τη συναισθηματική καταπίεση, τον υπερβολικό έλεγχο του θύματος,

τις απαγορεύσεις, την παθολογική ζήλια και την απομόνωση του θύματος από την οικογένεια και το κοινωνικό του περιβάλλον. (Παπαμιχαήλ Σ., 2005)

Η ψυχολογική βία καθορίζεται ως ο πυλώνας όλων των μορφών, αφού αποτελεί την αρχή για την εκδήλωση της κακοποίησης. Αυτό σημαίνει ότι η εμφάνιση κάθε μορφής βίας ουσιαστικά στηρίζεται στην ψυχολογία του θύματος, επειδή το θύμα αποδυναμώνεται όταν ο θύτης εκφράζεται λεκτικά. Ορισμένες γυναίκες που υποφέρουν από κακοποίηση αναφέρουν ότι η ψυχολογική βία είναι η πλέον επώδυνη και ψυχοφθόρα μορφή κακοποίησης που υφίστανται. Η λεκτική κακοποίηση είναι συνήθως συνδεδεμένη με την ψυχολογική βία και περιλαμβάνει φωνητικές επιθέσεις, βρισιές, εξευτελιστικές φράσεις και απειλές (Κ.Ε.Θ.Ι, 1999). Στόχος του δράστη λοιπόν είναι να υποβαθμίσει, να εξευτελίσει και να καταστρέψει την αυτοεκτίμηση του θύματος. Συχνά περιλαμβάνει απειλές σωματικής βίας και συμβαίνει κατά τη διάρκεια σοβαρών συγκρούσεων στο ζευγάρι. Η λεκτική επίθεση είναι εξίσου αποτελεσματική ώστε να υποταχθεί το θύμα. (Σιμώνη – Λιόλιου, 2006)

Έχοντας αναλύσει την λεκτική βία ως συνδετικό κρίκο της ψυχολογικής κακοποίησης, διαπιστώνουμε ότι ένα ακόμα βασικό χαρακτηριστικό που έρχεται να τονίσει τη βαρύτητα του φαινομένου είναι η κοινωνική απομόνωση. Σε αυτό το στάδιο ο δράστης ασκεί έλεγχο όσον αφορά τις κοινωνικές δραστηριότητες του θύματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση του θύματος από το κοινωνικό του περιβάλλον και την απομόνωσή του στην κακοποιητική σχέση. Έτσι, ο δράστης καταφέρνει να αποκτήσει πλήρη έλεγχο στη σχέση και να εδραιώσει τη θέση του, ενώ ταυτόχρονα η αυτοεκτίμηση του θύματος μειώνεται και καθίσταται δύσκολο να αποχωρήσει από τη βίαση σχέση. Το αποτέλεσμα αυτό επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης βίας ή απειλής βίας στην περίπτωση που το θύμα δεν υπακούει, μέσω συνεχούς ελέγχου των κοινωνικών του δραστηριοτήτων και συναναστροφών, αλλά και μέσω προκλήσεων σκηνών ζήλιας. Έτσι, το θύμα αισθάνεται ανίσχυρο και αδύναμο να διαφύγει από την κακοποιητική σχέση. Δημιουργείται, συνεπώς, ένα αίσθημα αλληλεξάρτησης, καθώς το θύμα νιώθει ευάλωτο και οδηγείται στη «συντροφιά» του θύτη. (Παπαμιχαήλ Σ., 2005, Walker L., 1989)

Σωματική Κακοποίηση

Η σωματική κακοποίηση ορίζεται ως η ηθελημένη, μη τυχαία, χρήση βίας, με στόχο την πρόκληση πόνου, τραυμάτων όπως κατάγματα, εγκαύματα και άλλων επιβλαβών σωματικών επιπτώσεων, ακόμη και θανάτου του θύματος. Πιο αναλυτικά, αφορά την πρόκληση κακώσεων από μώλωπες και κατάγματα έως και πολύ σοβαρούς τραυματισμούς που οδηγούν σε προσωρινές ή/και μόνιμες αναπηρίες ή ακόμα και σε θάνατο. Το θύμα υπόκειται σε ξυλοδαρμούς με κλωτσιές, μπουνιές, χτυπήματα με αντικείμενα ή όπλα, στραμπουλήγματα ή σπασίματα άκρων, σπρωξίματα, φράξιμο της αναπνοής, τράβηγμα των μαλλιών, πρόκληση τραυματισμών από τσιγάρα, καυτά υγρά, μαχαιριές σε διάφορα σημεία του προσώπου και του σώματος κ.α. (Κατσιγαράκη, 2004)

Το πλεονέκτημα της θέσης των αντρών κατά τη διάρκεια άσκησης της σωματικής βίας είναι η σωματοδομή τους, καθώς διακατέχονται από μυώδες δύναμη, ενώ η εκπαίδευση τους έχει ξεκινήσει σταδιακά από πολύ νωρίς. Η σωματική βία είναι ένα πολύ σοβαρό ζήτημα, καθώς μετά το πρώτο συμβάν κακοποίησης είναι πολύ πιθανόν να επαναληφθεί. Οι γυναίκες θύματα συνήθως κρύβονται μετά από ένα συμβάν κακοποίησης, υπομένοντας ακόμη και σπασμένα κόκαλα, μέχρι να φύγουν τα ενδεχόμενα σημάδια. Η σωματική βία είναι η πιο φανερή μορφή βίας και επομένως αναγνωρίζεται ευκολότερα από τις υπόλοιπες μορφές βίας. Ωστόσο, το θύμα προσπαθεί συνήθως να αιτιολογήσει τη συμπεριφορά του δράστη, γεγονός που είναι πιο εύκολο να συμβεί στις υπόλοιπες μορφές βίας από ότι στις σωματικές βλάβες. (Walker L.,1989)

Η σωματική κακοποίηση κατηγοριοποιείται σε δύο είδη: στην **κανονική βία** και στην **καταχρηστική βία**. Στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται τρόποι που θεωρούνται αποδεκτοί στις συζυγικές σχέσεις (πχ. το χαστούκι, το σπρώξιμο, κλπ.) Αντίθετα, στην καταχρηστική βία συμπεριλαμβάνονται οι πιο επικίνδυνες συμπεριφορές στις οποίες υπάρχει μεγάλη πιθανότητα τραυματισμού του θύματος (πχ. οι μπουνιές, οι κλωτσιές, το πνίξιμο, το μαχαίρωμα, κλπ.)

Σύμφωνα με τον Gelles (1988), η σωματική βία διαχωρίζεται σε «**φυσιολογική**» και «**δευτερογενή**». Η φυσιολογική βία αποτελεί μια ρουτίνα και θεωρείται απαραίτητη από τα μέλη της οικογένειας. Ο δράστης συνήθως τη δικαιολογεί, επειδή πιστεύει ότι βοηθάει στην επίτευξη ενός σκοπού (όπως το καλό του θύματος).

Αντίθετα, το θύμα μπορεί να αισθάνεται ότι τη σωματική βία που υπέστη ήταν δικαιολογημένη, είτε επειδή την προκάλεσε, είτε επειδή παραπονιόταν στο σύζυγό του.

Η σωματική κακοποίηση εμφανίζεται όταν δημιουργούνται άσχημα επεισόδια είτε από μια απλή διαφωνία είτε από έναν καυγά και οι εντάσεις εντείνονται με αποτέλεσμα το ζευγάρι να βρίσκεται εκτός ελέγχου. Οι άνδρες είναι δυνατόν να δημιουργούν διαφωνίες ως αφορμή για να προκαλέσουν τη βία. Έτσι, όταν χρησιμοποιούν βία για να τερματίσουν μια πιθανή σύγκρουση αντίθετη με τα οικογενειακά πρότυπα, προξενείται μια επιπλέον αφορμή άσκησης βίας. Η δευτερογενής διαμάχη τείνει να παράγει περαιτέρω βία. Συνήθως, αυτή η βία προκύπτει από διαφωνίες σχετικά με την ανατροφή των παιδιών. Στην περίπτωση που η σύζυγος παρέμβει για να προστατεύσει το παιδί της από τη βία του συζύγου, ο σύζυγος μπορεί να αντιδράσει επιθετικά εναντίον της και να την κακοποιήσει. (Gelles R.,1988)

Οτιδήποτε συμβαίνει πριν από κάποια βίαη πράξη μπορεί κανείς να τα κατανοήσει μόνο εάν τα συμπεριλάβει σε ένα φάσμα εξουσίας και ισχύς. Οι απειλές είναι εξίσου μια εκδήλωση βίας, καθώς αναδεικνύουν την αντρική τους υπεροχή και την ικανότητά τους σε περίπτωση που η γυναίκα δεν υπακούει. Ορισμένα παραδείγματα απειλών περιλαμβάνουν χτυπήματα σε τοίχους ή πόρτες, σπάσιμο πιάτων, απειλές ότι θα αυτοκτονήσει ή ακόμα και να σκοτώσει κάποιο μέλος της οικογένειας. Επομένως, κρίνεται αναγκαίο να κατανοηθούν οι επιθυμίες που προκύπτουν μεταξύ ανδρών και γυναικών που ζουν σε κακοποιητικές σχέσεις.

Η σωματική κακοποίηση εκδηλώνεται με ποικίλους τρόπους και μορφές και κάθε περίπτωση είναι διαφορετική. Μια άλλη μορφή βίας είναι η **εκρηκτική βία**, η οποία συμβαίνει όταν ο δράστης φτάνει στα όρια του, καθώς έχει εξαντληθεί η υπομονή του λόγω του άγχους που προέρχεται από την απώλεια της εργασίας του και την απογοήτευσή του από τη δυσκολία του να επικοινωνήσει με τη σύζυγό του. Η συγκεκριμένη μορφή βίας είναι παράτυπη και προκύπτει είτε από εξωτερικούς παράγοντες από την οικογένεια είτε από αλληλεπιδράσεις εντός της οικογένειας (λόγου χάρη εξαιτίας της αδυναμίας επικοινωνίας κατά τη διάρκεια ενός καυγά). Η βία αυτή δημιουργείται από το άγχος που ξεσπάει σε βία και καταλήγει στα σοβαρότερα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. (Gelles R.,1988)

Επιπλέον, το αλκοόλ έχει αποδειχθεί ότι σχετίζεται με την εκδήλωση βίας, καθώς αποτελεί παράγοντα που δημιουργεί επιθετικότητα και βία. Λόγω αυτού, υπάρχει η

προστατευτική βία, η οποία εκδηλώνεται όταν η σύζυγος επιτίθεται εναντίον του συζύγου της, διότι νιώθει ότι πρόκειται να την χτυπήσει ή έχει αρχίσει ήδη να τη χτυπάει και εκείνη ως άμυνα του το ανταποδίδει (χτύπημα με βαριά αντικείμενα). Ακόμη, υπάρχει η βία **μονής κατεύθυνσης**, στην οποία η σύζυγος δεν τείνει να ασκήσει βία είτε επειδή πιστεύει ότι η χρήση της σωματικής βίας είναι λάθος είτε γιατί πιστεύει ότι με αυτόν τον τρόπο θα κατευνάσει ο δράστης.

Τις περισσότερες φορές, η σωματική βία συμβαίνει μόνο όταν οι γυναίκες αντιστέκονται στην ψυχολογική βία. Οι άνδρες δεν μπορούν να ελέγξουν επαρκώς τους υπερβολικά ανεξάρτητους συντρόφους. Η σωματική βία και όχι η προγενέστερη ψυχολογική βία είναι αυτή που γίνεται αντιληπτή ως βίαιη από τις ίδιες τις γυναίκες και από το εξωτερικό περιβάλλον, επειδή αφήνει ορατά σημάδια. Όταν η σωματική βία είναι ασυνήθιστη, οι γυναίκες σπάνια αισθάνονται θύματα. Όταν όμως η βία είναι σπάνια, οι γυναίκες σπάνια αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους ως θύματα. Συνήθως βρίσκουν λογικές εξηγήσεις για την επίθεση, όπως προβλήματα στη δουλειά ή κούραση. Η σωματική βία δεν συμβαίνει καθημερινά, αλλά όταν προκύπτουν προβλήματα επικοινωνίας και δυσφορίας που δεν μπορούν να εκφραστούν με λόγια. Όταν τα σημάδια είναι ελάχιστα, οι γυναίκες διστάζουν να καταγγείλουν το βίαιο περιστατικό.

Μια γυναίκα βιώνει τη βία μέσα από το σώμα της ακόμα κι όταν στην πραγματικότητα δεν δίνεται κανένα χτύπημα. Δημιουργία πονοκεφάλων, έντονους πόνους στο στομάχι, μυϊκούς πόνους κ.λπ., σαν να ενσωμάτωνε μέσα της το μήνυμα του μίσους. Όλες οι μελέτες έχουν δείξει ότι οι γυναίκες που βιώνουν σωματική ή ψυχολογική βία έχουν σημαντικά χειρότερη υγεία από άλλες γυναίκες και ότι καταναλώνουν πολύ περισσότερα φάρμακα, ιδίως ψυχοφάρμακα. Επομένως, διαπιστώνεται ότι η σωματική βία συνδέεται με την ψυχολογική βία. Μια βίαιη κίνηση που δεν συμβαίνει μπορεί να είναι εξίσου (αν όχι περισσότερο) καταστροφική από μια πραγματική σύγκρουση, η οποία δεν συμβαίνει απαραίτητα την ώρα που τη περιμένεις. (Marie France Hirigoyen, 2006)

Σεξουαλική Κακοποίηση

Πρόκειται για μια μορφή κακοποίησης, η οποία δυσχεραίνει περισσότερο το έργο των γυναικών ως προς την αποκάλυψή της, καθώς εμφανίζεται σε συχνή βάση. Η

σεξουαλική βία πιθανότατα κυμαίνεται από τη σεξουαλική παρενόχληση έως τη σεξουαλική εκμετάλλευση και φτάνει μέχρι και τον συζυγικό βιασμό. Συγκεκριμένα, μπορεί να περιλαμβάνει εξαναγκασμό σε επικίνδυνες ή ταπεινωτικές σεξουαλικές δραστηριότητες και άσχημες σκηνοθεσίες, αλλά τις περισσότερες φορές πρόκειται μόνο για εξαναγκασμό σε ανεπιθύμητη σεξουαλική σχέση μέσω υποταγής ή απειλών. Η συχνή αναγκαστική σεξουαλική επαφή αποσιωπάται, διότι θεωρείται μέρος της υποχρέωσης του γάμου, γεγονός που αποτελεί δικαίωμα του άντρα και καθήκον της γυναίκας ακόμη και σήμερα. Έτσι, η σεξουαλική βία έχει δύο μορφές εκδήλωσης, την ταπείνωση και τον απολυταρχισμό.

Με τον όρο σεξουαλική κακοποίηση ορίζεται ως μια κατάσταση, όπου μια γυναίκα εξαναγκάζεται μέσω βίας, απειλών και εκφοβισμού από τον σύντροφό της να συνευρεθεί σεξουαλικά μαζί του. Αυτός ο εξαναγκασμός διατυπώνεται ως σεξουαλική κακοποίηση και οι γυναίκες που αναγκάζονται να έχουν σχέση με τον σύντροφό τους θεωρούνται θύματα σεξουαλικής κακοποίησης. Δηλαδή, οποιαδήποτε σεξουαλική δραστηριότητα είναι ενάντια στην ελεύθερη βούληση της συζύγου/συντρόφου απέναντι στον σύζυγο/σύντροφο αυτή η συμπεριφορά στη συνέχεια αποτελεί σεξουαλική κακοποίηση.

Σύμφωνα με την Walker, η συναναστροφή του ζευγαριού άλλοτε είναι ευχάριστη και άλλοτε δυσάρεστη. Ως αποτέλεσμα, τα θύματα της σεξουαλικής κακοποίησης, συχνά επιθυμούν ευτυχισμένες στιγμές και ίσως μόνο να τις θυμούνται. Αυτό αναγκάζει το θύμα να υπομείνει τη δυσάρεστη σεξουαλική εμπειρία που έχει με τον σύντροφό του και να γίνει θύμα, ενισχύοντας έτσι την ευχαρίστηση που αποκομίζει άλλες φορές από τη σεξουαλική επαφή.

Πριν από τη δεκαετία του 1970, ο συζυγικός βιασμός δεν αναγνωριζόταν σε καμία χώρα ως ποινικό αδίκημα. Ακόμη και τα ίδια τα θύματα δυσκολεύονταν να αντιληφθούν ότι η σεξουαλική βία και ο εξαναγκασμός δεν αποτελούν μέρος των συζυγικών τους υποχρεώσεων. Ορισμένα μέλη του Γυναικείου Κινήματος από το 1970 και μετά, δημοσιοποίησαν το ζήτημα αυτό, ευαισθητοποιώντας τις γυναίκες και την κοινωνία γενικότερα, εκφράζοντας ότι ο βιασμός δεν ήταν σεξουαλική πράξη, αλλά έγκλημα. Η ανάγκη, δηλαδή να ελέγχεις, να ταπεινώνεις και να πληγώνεις. (Bergen, 1999, Gelles, 1980)

Σχετικά με τον συζυγικό βιασμό, αντιμετωπίζεται διαφορετικά σε ποικίλες κοινωνίες και νομικές τάξεις. Σε πολλές χώρες, η κοινωνία πιστεύει ότι ο βιασμός δεν υπάρχει στο γάμο, επειδή η σεξουαλική επαφή είναι υποχρέωση βάσει του συμβολαίου του γάμου. Αυτή η άποψη ισχύει επίσης για ανύπαντρα ζευγάρια, αλλά συχνά θεωρείται ότι ο βιασμός είναι αδύνατος σε στενές σχέσεις, δεδομένου ότι η διατήρηση μιας τέτοιας σχέσης συνεπάγεται αυτόματα ως συναίνεση για μελλοντικές σεξουαλικές συναντήσεις, άποψη που έχει μια εξαιρετικά λανθασμένη βάση. Άλλοι πιστεύουν ότι ο βιασμός δεν οφείλεται στην ανδρική φύση, αλλά σε κοινωνικούς, οικονομικούς και ιστορικούς παράγοντες. (Mies Maria, 1986)

Η σεξουαλική επίθεση εναντίον της σύζυγου/συντρόφου δεν συνδέεται με την εκδήλωση πάθους αλλά με τη δύναμη, καθώς συχνά αποτελεί μέρος μιας επιθετικής σχέσης. Ο δράστης θεωρεί τη σύζυγο/σύντροφο ως ιδιοκτησία του και επιδιώκει με αυτόν τον τρόπο να την υποτάξει και να την εξευτελίσει. (Gelles, 1997)

Η βίαιη σεξουαλική επίθεση έχει ψυχολογικές επιπτώσεις που αφορούν εξίσου το θύμα. Η γυναίκα αυτή δέχεται ψυχικό βιασμό, καθώς η κοινωνία την «απορρίπτει» και την καταδικάζει, ενώ το νομικό σύστημα την επιβάλλει. Αυτή η απόρριψη προκαλεί στίγμα και επιβάλλει περαιτέρω βάρος στο θύμα. Σύμφωνα με τον Άγγελο Τσιγκρή, ο βιασμός είναι το μόνο έγκλημα στο οποίο αντιδρά ενστικτωδώς και αυθόρμητα η κοινωνία, καταδικάζοντας εξαρχής το θύμα και μετά τον θύτη. (Σιμώνη-Λιόλιου, 2006)

Στην Ελλάδα, ο νόμος αριθ. 3500/2006 για την ενδοοικογενειακή βία νομιμοποίησε για πρώτη φορά τον βιασμό συζύγου/συντρόφου. Στο άρθρο 8 παράγραφος 1 αναφέρεται ότι «Κάθε άτομο που έχει υποστεί σωματική βία ή αντιμετωπίζει άμεσο κίνδυνο, είναι προστατευόμενο από τον νόμο και οποιοσδήποτε το εξαναγκάζει σε σεξουαλική πράξη ή αναγκάζει σε σεξουαλική ασέβεια ή συναισθηματική βία, τιμωρείται με κάθειρξη». Πρόκειται για μια νομοθετική παρέμβαση που αναγνωρίζει τη σημασία της σεξουαλικής αυτοδιάθεσης των γυναικών και προστατεύει την ευημερία τους από τη βία. Σύμφωνα με τον νέο νόμο, ο βιασμός υφίσταται ανεξάρτητα συζυγικής ή εξωσυζυγικής σχέσης.

Οικονομική Αποστέρηση

Η οικονομική πίεση αποτελεί ένα ιδιαίτερο είδος ψυχολογικής βίας που εμποδίζει τις γυναίκες να αποχωρήσουν από τις αποξενωτικές σχέσεις. Είναι εξίσου δύσκολο για αυτές να αποχωριστούν τους συντρόφους τους, όταν εξαρτώνται οικονομικά από αυτούς ή ακόμη και όταν η υλική εξάρτηση αντιστρέφει τους ρόλους τους. Ο φόβος για οικονομική δυσκολία αποτρέπει τις γυναίκες να εγκαταλείψουν τους βίαιους συντρόφους. Φοβούνται μήπως δεν έχουν λεφτά, δεν βρουν δουλειά ή σπίτι. Η οικονομική πίεση ποικίλλει ανάλογα με τις περιστάσεις, αλλά σε κάθε περίπτωση στερεί από μια γυναίκα την αυτονομία της, έτσι ώστε αν εκφράσει την επιθυμία να χωρίσουν, δεν θα έχει περιθώρια κίνησης.

Η οικονομική στέρηση είναι μια μορφή ελέγχου που μπορεί να έχει ψυχολογικό ή σωματικό αντίκτυπο. Οι περισσότεροι άνθρωποι ξέρουν πώς είναι όταν αδυνατούν να πάρουν κάτι, επειδή δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα χρήματα. Για τις γυναίκες που ασχολούνται μόνο με τα οικιακά και δεν έχουν δικό τους εισόδημα, η οικονομική στέρηση είναι ιδιαίτερα επώδυνη. Αυτές οι γυναίκες εξαρτώνται από το εισόδημα του συζύγου τους για την οικονομική τους επιβίωση. Ακόμα και αν έχουν δικό τους εισόδημα, συχνά χρησιμοποιείται για τις ανάγκες των οικογενειών τους. Η οικονομική στέρηση, συχνά χρησιμοποιείται ως εργαλείο καταπίεσης και μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρή στέρηση βασικών αναγκών. Είναι μια μορφή ελέγχου που μπορεί να έχει τόσο ψυχολογικές όσο και σωματικές συνέπειες.

Οι άνδρες όταν εκνευρίζονται με τις γυναίκες τους αρνούνται να πληρώσουν το ενοίκιο ή τους ιατρικούς λογαριασμούς. Ο θύτης επιχειρεί να καταστήσει το θύμα οικονομικά εξαρτημένο ελέγχοντας την οικονομία του σπιτιού αλλά και την προσωπική του περιουσία. Επιπλέον, απαγορεύει στο θύμα να ασχοληθεί με δραστηριότητες εκτός σπιτιού όπως οι σπουδές και η εργασία, καθώς απαιτεί λεπτομερή περιγραφή του τι δαπανάται για τα χρήματα του σπιτιού. Συχνά, το θύμα κατηγορείται για λανθασμένη διαχείριση, ακόμα κι αν ξοδεύει τα χρήματα σε πράγματα που είναι πραγματικά απαραίτητα, όπως το φαγητό. Συνεπώς, καλλιεργείται ο φόβος ότι οι γυναίκες δεν έχουν χρήματα για να ανταπεξέλθουν στις βασικές ανάγκες, με αποτέλεσμα αυτή η κατάσταση να οδηγεί σε άσκηση ψυχολογικής καταπίεσης. Συχνά, οι γυναίκες διηγούνται ιστορίες για την στέρηση ενδυμασίας των παιδιών, την ιατρική παρακολούθηση και φαγητού με σκοπό να ευχαριστήσουν τους δράστες και να

αποφύγουν μια ενδεχόμενη κακοποίηση. Η χρήση χρημάτων σε μια συζυγική σχέση μπορεί να συμβεί με ποικίλους τρόπους, που συχνά είναι καταναγκαστικοί. (Marie France Hirigoyen, 2006)

Τέλος, η οικονομική αποστέρηση χρησιμοποιείται συχνά ως μέσο εκβιασμού, ιδίως όταν οι γυναίκες επιδιώκουν να διατηρήσουν ή να αποκτήσουν οικονομική ανεξαρτησία. Η σχέση ανάμεσα στα δύο φύλα πρέπει να βασίζεται στην ισότητα και όχι στον αυταρχισμό και τον έλεγχο. Και τα δύο μέλη του ζευγαριού πρέπει να συμβάλλουν στην οικονομική διαχείριση και στις σχετικές αποφάσεις. (Walker, L., 1989)

2.2 Ειδικές μορφές κακοποίησης

2.2.1 Σεξουαλική Παρενόχληση

Η παρενόχληση σεξουαλικού χαρακτήρα αποτελεί μια μορφή σεξουαλικής βίας που επιδρά αρνητικά στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου και διαρρηγνύει την αρχή της ισότητας ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, καθώς και των θεμελιωδών εργασιακών δικαιωμάτων του ατόμου. (Cooper, Swanson, 2002)

Δεν πρόκειται λοιπόν μόνο για το θύμα, αλλά και για ένα ζήτημα κοινωνικού χαρακτήρα. Η εκμετάλλευση της εργασιακής ιεραρχίας ως μέσου κυριαρχίας διαπομπεύει και επηρεάζει την αξιοπρέπεια του ατόμου, δημιουργώντας ψυχολογικά και επαγγελματικά προβλήματα στα θύματα, αλλά και στους μάρτυρες. Επιπλέον, η σεξουαλική παρενόχληση υποβαθμίζει τις συνθήκες εργασίας και τις σχέσεις, καθώς επηρεάζει ολόκληρο το σύστημα, από το άτομο και την ομάδα, έως την επιχείρηση ή τον οργανισμό. (Κ.Ε.Θ.Ι., Ιούνιος 2001)

Η παρενόχληση των γυναικών οδηγεί σε επαγγελματικές και κοινωνικές συνέπειες, λόγω του εξαναγκασμού να εγκαταλείψουν τη δουλειά τους χωρίς φυσικές εγγυήσεις, εφόσον μπορούν να τις αντικαταστήσουν, να ζητήσουν μετάθεση ή ακόμα και υποβιβασμό για να αποφύγουν τη σεξουαλική παρενόχληση. (Anderson C., 2002)

Εξίσου σημαντικές είναι οι μορφές σεξουαλικής παρενόχλησης που προέρχονται από τη δημοσίευση του Οδηγού για την εκτέλεση του Κώδικα Δεοντολογίας της Επιτροπής κατά της σεξουαλικής παρενόχλησης, που δημοσιεύτηκε από την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται στον ανοιχτό εκβιασμό, που αναγκάζει τις γυναίκες να εκπληρώσουν τις «επιθυμίες» τους, ώστε να μπορούν να κερδίσουν ή να διαφυλάξουν μια δουλειά, να λάβουν προαγωγή ή να αναβαθμίσουν την ήδη υπάρχουσα δουλειά. Επιπρόσθετα, οι σεξουαλικές χειρονομίες και προτάσεις που αποσκοπούν στην απομάκρυνση των γυναικών από τα επαγγέλματά τους, ιδιαίτερα εκείνων της «ανδροκρατούμενης» φύσης, καθώς και τον εξευτελισμό των γυναικών. (Cook D., B. Hudson, 2006)

Σύμφωνα με έρευνα της ελληνικής εταιρείας Μελέτης και Πρόληψης της σεξουαλικής κακοποίησης, διαπιστώθηκε πως το 25% των ανδρών παραδέχεται ότι παρενοχλούν σεξουαλικά μια γυναίκα και ένας στους δέκα έχει αποπειραθεί να κακοποιήσει σεξουαλικά μια γυναίκα, ενώ το 8% παραδέχεται ότι προχώρησε σε σεξουαλική πράξη με μια γυναίκα χωρίς τη συγκατάθεσή της.

Εξίσου ανησυχητικά είναι τα στοιχεία της Γραμματείας Γυναικών της Γενικής Ομοσπονδίας Εργαζομένων Ελλάδος, που λένε ότι το 65% των Ελληνίδων εργαζομένων έχουν βιώσει κάποια μορφή σεξουαλικής παρενόχλησης στον χώρο εργασίας της. (Μαίρη Σιμώνη- Λιόλιου, 2006)

2.2.2 Βιασμός

Στο παρελθόν, ο βιασμός σε διεθνές επίπεδο θεωρούνταν έγκλημα κατά της ιδιοκτησίας και ειδικότερα ως κλοπή της σεξουαλικής ιδιοκτησίας ενός πατέρα ή ενός συζύγου. Κατά συνέπεια, ο βιασμός δεν θεωρούνταν από το νόμο ως άδικη πράξη εναντίον της γυναίκας που υπέστη το βιασμό, αλλά ως έγκλημα κατά του ιδιοκτήτη και συζύγου της. Στην εποχή εκείνη, η γυναίκα θεωρούνταν περιουσία του άνδρα και ο βιασμός της είχε ως συνέπεια τη μείωση της αξίας αυτής της «περιουσίας». Οι νόμοι για τον βιασμό υπήρχαν για να προστατεύουν το δικαίωμα ενός άντρα να κατέχει το σώμα μιας γυναίκας και όχι το δικαίωμα μιας γυναίκας πάνω στο σώμα της και στη σεξουαλική της ελευθερία. Ο βιασμός καθιερώθηκε ως προσβολή από έναν άνδρα σε κάποιον άλλο άντρα. Βιάζοντας τη γυναίκα κάποιου άλλου, θεωρητικά ένας άντρας μπορεί να αυξήσει τον ανδρισμό του, ενώ συγχρόνως μειώνει τον ανδρισμό ενός άλλου άντρα. Επομένως, η τιμιότητα ενός άνδρα δεν εξαρτιόταν άμεσα στον βιασμό αλλά έμμεσα μέσω της γυναίκας του. Εν καιρώ όλα άλλαξαν και η γυναίκα δεν θεωρούνταν πλέον ιδιοκτησία του άνδρα. Επίσης, κρίσιμο σε αυτό το σημείο υπήρξε, η συμβολή

του εργατικού κινήματος, των γυναικείων φεμινιστικών οργανώσεων και η μετάβαση από τη φεουδαρχία στο καπιταλιστικό σύστημα. (Τσιγκρής Α. Άγγελος, 1996)

Ο βιασμός είναι αναμφίβολα το πιο αποτρόπαιο και φρικτό έγκλημα κατά της γυναίκας. Πρόκειται για παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της, αλλά και της δικής της ελευθερίας. Σε σύγκριση με οποιοδήποτε άλλο έγκλημα, είναι η πιο βίαιη μορφή επιθετικότητας, με ελάχιστη τιμωρία, μικρή καταδίκη και ένα ανεπανόρθωτο στίγμα που συνδέεται με το θύμα. Ο βιασμός είναι ένα έγκλημα που δίχασε την κοινή γνώμη αρκετές φορές, καθώς είναι ίσως το πιο ασταθές έγκλημα όσον αφορά την ευθύνη του δράστη και του θύματος. Ο βιασμός, ως έγκλημα σεξουαλικής βίας, προξένησε μακροχρόνιες συζητήσεις ειδικών, αμφισβήτησε το δικαστικό σύστημα όσον αφορά την αντιμετώπιση του δράστη και του θύματος, και πυροδότησε φόβο θυματοποίησης των γυναικών και των γονέων για τα παιδιά τους. (Μαγγανάς Α., 2004)

Μία στις πέντε γυναίκες παγκοσμίως θα υποστεί βιασμό ή απόπειρα βιασμού στη ζωή της, κάθε 90 δευτερόλεπτα μια γυναίκα βιάζεται στις ΗΠΑ, ενώ στη Γαλλία κάθε χρόνο περίπου 25.000 γυναίκες βιάζονται. Επιπλέον, στην Αιθιοπία τη Βενεζουέλα, τη Βολιβία, το Καμερούν, την Κόστα Ρίκα, το Λίβανο, την Ουρουγουάη, το Περού και τη Ρουμανία, ο βιαστής μπορεί να μείνει ατιμώρητος σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα, εάν προτείνει γάμο στο θύμα και αυτή συμφωνεί. Σε πολλές χώρες δεν υπάρχει ειδική εκπαίδευση για τους αστυνομικούς, τους δικαστικούς και τους ιατρούς για τη διεκπεραίωση υποθέσεων βιασμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλές γυναίκες να μην αισθάνονται άνετα να μιλήσουν σχετικά με τις εμπειρίες κακοποίησης τους. Στις ΗΠΑ, μόνο το 15% των γυναικών αναφέρουν βιασμό στην αστυνομία, ενώ από αυτές που το αναφέρουν, σχεδόν οι μισές θα το έκαναν μόνο εάν είχαν διασφαλισμένη την ανωνυμία τους. Τέλος, στην Αυστρία, μόνο το 20% των αναφερόμενων βιασμών οδηγούνται σε καταδίκες, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο μόνο το 13% όλων των βιασμένων γυναικών προχωρούν σε καταγγελία του περιστατικού τους. (Γιωτάκος Ο., Τσιλιάκου Μ., 2008)

2.2.3 Γυναικοκτονία

Ο όρος γυναικοκτονία τοποθετείται ως ακραία μορφή έμφυλης βίας. Πρόκειται για εκ προθέσεως δολοφονία μιας γυναίκας, λόγω του γυναικείου φύλου ή αναγνώρισης ως γυναίκα. Το 1970, η ακτιβίστρια και φεμινίστρια Diana Russel, επινόησε τον όρο «γυναικοκτονία» και τον όρισε ως έναν εναλλακτικό τρόπο συσχέτισης ειδικά με την

ανθρωποκτονία. Ο όρος που χρησιμοποίησε η Russell, προήλθε από την πολιτική πρόθεση να επισημάνει τις διακρίσεις, την ανισότητα και τη συστηματική βία κατά των γυναικών, η οποία μπορεί να οδηγήσει στο θάνατό τους, δηλαδή στην πιο ακραία μορφή της. (Γκασούκα, 2020β, , Ηνωμένα Έθνη 2015b, Πετράκη, 2020)

Η σχέση μεταξύ της ανθρωποκτονίας και της βίας λόγω του φύλου είναι άρρηκτη συνδεδεμένη. Η βία υπάρχει και συμπληρώνεται από τη γυναικοκτονία. Η συνάφεια και η ροή των ακραίων μορφών ανθρωποκτονίας βίας είναι κοινές, επειδή οι ευκαιρίες για τέτοιες δολοφονίες είναι περιορισμένες. (ACUNS, 2012, όπως αναφέρεται στο Weil et al.,2018)

Εξετάζοντας τον όρο γυναικοκτονία και το περιεχόμενό του κρίνεται απαραίτητο να σημειωθεί ότι το φαινόμενο αυτό τοποθετείται διεθνώς με τον όρο femicide ή femicidio / feminicidio. (Γκασούκα, 2020β)

Το 1801, ο John Corry χρησιμοποίησε τον όρο «γυναικοκτονία» στο βιβλίο του με τίτλο «**A Satirical View of London**» για να περιγράψει τη δολοφονία μιας γυναίκας. Μετά από αυτό, ο όρος εμφανίστηκε στα νομικά λεξικά το 1840. Το 1976, ο όρος αναφέρθηκε δημοσίως από το φεμινιστικό και ακτιβιστικό κίνημα και η εγκληματολόγος Diana Russell τον επανέφερε στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο κατά των Γυναικών, με στόχο την ανάδειξη της βίας και των διακρίσεων κατά των γυναικών. (Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability, 2020, XEN Ελλάδος, 2019)

Η γυναικοκτονία συνολικά διαφέρει από την ανθρωποκτονία. Κάθε δολοφονία γυναίκας δεν αποτελεί γυναικοκτονία, αλλά μόνο εκείνες οι περιπτώσεις, όπου εμφανίζονται ή υποκρύπτονται σεξιστικά κίνητρα, ενώ στις περισσότερες περιπτώσεις το θύμα είναι συνδεδεμένο άρρηκτα με τον θύτη. Αργότερα, τον Νοέμβριο του 2012, η Russell εξέφρασε στην εισαγωγική της ομιλία στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών που αφορά τον φεμινισμό τον ορισμό της γυναικοκτονίας, όπου άλλαξε σε μια πιο απλή εκδοχή, ως «η δολοφονία ενός ή περισσότερων γυναικών από ένα ή περισσότερα αρσενικά επειδή είναι γυναίκες». Το Διαμερικανικό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει περιγράψει τη γυναικοκτονία ως «δολοφονία γυναικών με βάση το φύλο». (XEN Ελλάδος, 2019, Russell, 2008, αναφέρεται στο Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability, 2020, Sosa, 2017, όπως αναφέρεται στο Roa, Cordeiro, 2018)

Ειδικά στον Ελλαδικό χώρο, ο συγκεκριμένος όρος σπανίως αναγνωρίζεται σε επίσημες, δημόσιες και ιδίως δημοσιογραφικές μορφές έκφρασης, γεγονός που μαρτυρεί τη γενική πρακτική της απόκρυψης, υποστήριξης και κοινωνικής ανοχής τέτοιων εγκλημάτων κατά των γυναικών. Μια γυναικοκτονία σπάνια είναι αυθαίρετη. Αντιθέτως, πρόκειται για κορύφωση πολυάριθμων εκδηλώσεων βίας, που συστηματικά προηγούνται κυρίως από άνισες σχέσεις εξουσίας ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, και εδραιωμένες στερεότυπες πατριαρχικές αντιλήψεις που παραχωρεί δογματικά στους άνδρες το δικαίωμα της διορθωτικής τιμωρίας κατά των γυναικών, ακόμη και σε περίπτωση θανάτου. Η γυναικοκτονία είναι επίσης τρομακτική και ιδιαίτερα ανησυχητική ως προς τα είδη της. Η δολοφονία μιας γυναίκας από τον σύντροφό της, (νυν ή πρώην) αποκαλείται ως «οικεία γυναικοκτονία». Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, το 35% όλων των δολοφονιών των γυναικών σε όλο τον κόσμο, αφορούν τις οικείες βίαιες επιθέσεις, καθιστώντας σαφές ότι το σπίτι -ένας χώρος όπου προορίζεται να παρέχει ασφάλεια στις γυναίκες- μπορεί να μετατραπεί σε έναν χώρο βίας και εξόντωσης. (Γκασούκα, 2020β)

Συμπερασματικά, οι επιπτώσεις της γυναικοκτονίας είναι πολύπλοκες και πολύπλευρες που αγγίζουν την οικογένεια, την κοινότητα και την κοινωνία στο σύνολό της. Η άμεση επίπτωση είναι ο θάνατος, αλλά οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις συμβαίνουν συχνά στο ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον του θύματος και στους αθώους παρευρισκόμενους. Αυτό μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας των μελών της οικογένειας του θύματος ή των αθώων παρευρισκόμενων. Η βία γεννά βία και οδηγεί τα παιδιά του θύματος μιας γυναικοκτονίας να είναι πιο επιρρεπή στο να διαπράξουν εγκλήματα που σχετίζονται με μελλοντικές πράξεις βίας. (Roa, Cordeiro, 2018, Kouta et al., 2017)

2.3 Ο κύκλος της βίας

Η ενδοοικογενειακή βία δεν είναι απλώς ένα μεμονωμένο περιστατικό, αλλά πρόκειται για μια επαναλαμβανόμενη πράξη. Μια γυναίκα που κακομεταχειρίζεται από τον σύντροφό της κακοποιείται κατά μέσο όρο τρεις φορές το χρόνο. Η κακοποίηση των γυναικών δεν διαπράττεται διαρκώς ή ανά τυχαία διαστήματα, αλλά συντελείται σε έναν κύκλο γεγονότων. Δεν υπάρχει τρόπος να προβλεφθεί η διάρκεια του κύκλου, ούτε το χρονικό διάστημα κατά το οποίο διαρκεί κάθε φάση του κύκλου κακοποίησης.

Ο κύκλος της κακοποίησης αποτελείται από τα ακόλουθα τρία στάδια. (Walker, L., 1989)

Στάδιο 1^ο: Η δημιουργία της έντασης

Σε αυτό το πρώτο στάδιο, υπάρχουν μικρά επεισόδια παρενόχλησης, όπου η γυναίκα επιδιώκει να συγκρατήσει χρησιμοποιώντας προηγουμένως επιτυχημένες μεθόδους για να κατευνάσει τον σύντροφο-δράστη της. Παραδείγματος χάρη, να υπάρχει φροντίδα, υποταγή, δικαιολογώντας το θυμό του δράστη. Έτσι, παρατείνει τη διάρκεια αυτού του πρώτου σταδίου. Αν τυχόν αποτύχει σε αυτές τις μεθόδους, αισθάνεται υπαίτια και ενοχοποιεί τον εαυτό της για την αποτυχία. Η ενοχή είναι διάχυτη στην ψυχή των κακοποιημένων γυναικών, καθώς δικαιολογούν τις πράξεις του θύτη τους, φτάνοντας στο ακραίο συμπέρασμα ότι τους αξίζει αυτού του είδους η εκμετάλλευση. Τα θύματα μπορούν επίσης να δικαιολογήσουν τις ενέργειες του θύτη με την παρουσία εξωτερικών παραγόντων, όπως προβλήματα εργασίας ή κατανάλωση αλκοόλ. Επιπλέον, οι γυναίκες-θύματα κακοποίησης έτειναν να ελαχιστοποιούν τη σοβαρότητα της κακοποίησης, πιστεύοντας ότι θα μπορούσε να είναι χειρότερη. Όλα αυτά την κατευθύνουν να εγκαρτερεί τα μικρότερα περιστατικά εκφοβισμού με την ελπίδα ότι αν τα επιζήσει η κατάσταση θα βελτιωθεί. Κάτι τέτοιο δεν υφίσταται, αλλά η είσοδος στη δεύτερη φάση της κακοποίησης καθυστερεί.

Ως αποτέλεσμα, τα θύματα κακοποίησης αισθάνονται ότι αποκτούν κάποιο έλεγχο της κατάστασης, ο οποίος εξαφανίζεται, καθώς οι εντάσεις μεταξύ του ζευγαριού αυξάνονται. Κάθε μικρό περιστατικό κακοποίησης προστίθεται στη συνολική ένταση, έως ότου η ένταση γίνει τόσο μεγάλη που ξεφεύγει από τον έλεγχο και τελειώνει το πρώτο στάδιο κακοποίησης. Σύμφωνα με την Walker, η διαφορά μεταξύ μιας κακοποιημένης γυναίκας και μιας γυναίκας που δεν μπορεί να ανεχθεί την κακοποίηση είναι ότι η πρώτη μαθαίνει ότι είναι ανίκανη να τερματίσει τον κύκλο της βίας. Η κοινωνία τους διδάσκει επίσης να είναι παθητικές. Η συνέπεια της αρνητικής τους θέσης, η αποδοχή της βίας του συντρόφου και η διδασκαλία της κοινωνίας στους άντρες ότι μπορούν να κυριαρχήσουν στις γυναίκες τους, είναι ότι ο θύτης δεν προσπαθεί καν να ελέγξει τον εαυτό του, πράγμα που σημαίνει ότι δεν παραδέχεται πως οι πράξεις του ήταν εσφαλμένες. Φοβούμενος ότι ο δράστης θα χάσει τη γυναίκα/σύντροφό του, γίνεται πιο ενοχλητικός, ζηλιάρης και αυταρχικός, πιστεύοντας ότι θα την σταματήσει με αυτόν τον τρόπο.

Ωστόσο, το πρώτο στάδιο μπορεί να διαρκέσει αρκετά χρόνια. Μερικές γυναίκες-θύματα επιδιώκουν να ελαχιστοποιήσουν την επιρροή εξωτερικών παραγόντων όσο το δυνατόν περισσότερο με την προσδοκία ότι η ένταση δεν θα αυξηθεί. Λόγου χάρη, απομακρύνουν ανθρώπους από το περιβάλλον τους, επειδή θεωρούν ότι μπορούν να διαταράξουν τον θύτη. Με την πάροδο του χρόνου, η σύγκρουση μεταξύ του ζευγαριού κλιμακώνεται, ο θύτης και το θύμα δεν έχουν την ικανότητα πλέον να ελέγξουν την κατάσταση και εντάσσονται στο δεύτερο στάδιο της βίας. (Walker, L., 1989)

Στάδιο 2^ο : Η έκρηξη ή επεισόδιο κακοποίησης

Όταν η ένταση της σύγκρουσης στο πρώτο στάδιο εκτραπεί από τον έλεγχο, μπορεί να οδηγήσει σε ένα επεισόδιο κακοποίησης, με έκρηξη εντάσεων που ήδη έχουν διαδραματιστεί στο πρώτο στάδιο. Συχνά, η αιτία για την εκδήλωση του δεύτερου σταδίου είναι ένα εξωτερικό γεγονός και δεν φέρει ευθύνη η γυναίκα. Η εν λόγω φάση συνήθως χαρακτηρίζεται από έλλειψη ελέγχου και μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρά περιστατικά βίας.

Οι άντρες που δικαιολογούν αυτά τα επεισόδια αιτιολογούν τα περιστατικά αυτά και αποδίδουν ευθύνες στις μικροενοχλήσεις που είχαν στο αρχικό στάδιο, στη κατανάλωση αλκοόλ ή στην εργασιακή τους κούραση. Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν έχει να κάνει με τη συμπεριφορά της γυναίκας, αλλά στη πρόκληση από κάποιον εξωτερικό παράγοντα ή τον ψυχισμό του δράστη. Ορισμένες φορές το επεισόδιο του δεύτερου σταδίου προκαλείται από μια γυναίκα που δεν αντέχει άλλο το άγχος από φόβο μήπως έρθει. Η αναμονή για το δεύτερο στάδιο προκαλεί σε μια γυναίκα έντονο ψυχολογικό στρες. Γνωρίζοντας, λοιπόν, ότι έρχεται ένα πιο σοβαρό επεισόδιο βίας, προτιμά να το ξεφορτωθεί πιο γρήγορα ελέγχοντας τότε και πού θα συμβεί.

Σε αυτό το στάδιο, παρουσιάζεται μια έκρηξη εντάσεων που δεν μπορεί να ελεγχθεί και η έλλειψη αυτού του ελέγχου οδηγεί σε σοβαρά περιστατικά βίας. Έτσι, η οργή του θύτη είναι τόσο μεγάλη που τον επισκιάζει. Ο θύτης στοχεύει στη ανταπόδοση ενός μαθήματος προς τη σύντροφό του και όχι στη φθορά της, συνεπώς σταματά όταν αντιληφθεί ότι έλαβε πια το μάθημά της, δηλαδή όταν εκείνος απελευθερωθεί από τη συσσωρευμένη ένταση που διακατέχεται. Η κακοποίηση δεν συμβαίνει επί παρουσία τρίτου. Στην πραγματικότητα, η εμφάνιση άλλων προσώπων επιδιώκει την καθυστέρηση ή την αποτροπή των επεισοδίων.

Σύμφωνα με μαρτυρίες κακοποιημένων γυναικών, μόνο οι άνδρες μπορούν να σταματήσουν το δεύτερο στάδιο της κακοποίησης. Δεν είναι γνωστή η ακριβής αιτία αλλά εκτιμάται πως σχετίζεται με τη συναισθηματική αποφόρτιση. Οι γυναίκες είτε παραμένουν παθητικές είτε απωθούν τα χτυπήματα, όμως ανεξαρτήτως της αντίδρασης τους, η βία δεν σταματά εκεί. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, ο θύτης ξεπερνά τα όριά του, κάτι που οι ίδιες αναγνωρίζουν. Αφού περάσει το επεισόδιο, επιχειρούν να το αιτιολογήσουν και συγκεκριμένα περιορίζουν τη σοβαρότητα του τραυματισμού τους. Αντίθετα, οι κακοποιημένες γυναίκες θυμούνται κάθε λεπτομέρεια του περιστατικού με τον θύτη τους. Πολλές από αυτές δεν ζητούν ιατρική βοήθεια για τον τραυματισμό τους ή, στην περίπτωση που την ζητούν, αντιδρούν μετά από κάποιες μέρες. Όσον αφορά την αστυνομία, πολλές γυναίκες αρνούνται να την καλέσουν, καθώς δεν πιστεύουν ότι μπορεί να τις προστατεύσει. Ακόμη, αν ο θύτης δεν συνελήφθη μετά την επίθεση, η βία επιδειωνόταν μετά την αναχώρηση της αστυνομίας. Το δεύτερο στάδιο είναι το πιο σύντομο σε διάρκεια σε σχέση με τα άλλα στάδια, καθώς διαρκεί περίπου από δύο έως είκοσι τέσσερις ώρες, ενώ ο φόβος μπορεί να διαρκέσει μέχρι και μία εβδομάδα. (Walker, L., 1989)

Στάδιο 3^ο: Ευγενική και μεταμελημένη συμπεριφορά

Στο συγκεκριμένο στάδιο και οι δύο πλευρές αποδέχονται το στάδιο που αφορά την ειρήνη και την αγάπη. Το χαρακτηριστικό αυτού του σταδίου είναι η έντονη αγάπη, η καλοσύνη και οι τύψεις για τη στάση του θύτη λόγω της συνειδητοποίησής του πως έχει υπερβάλει και προσπαθεί να επανενωθεί με τη σύντροφό του. Σε αυτό το στάδιο η μεταμόρφωση της γυναίκας σε θύμα έχει ολοκληρωθεί. Εδώ, η ένταση από το πρώτο στάδιο έχει φύγει, επειδή έχει εξασθενήσει στο δεύτερο στάδιο, ο άντρας παρακαλεί τη σύντροφό του να τον συγχωρήσει, υπόσχοντάς της ότι δεν θα επιτρέψει να συμβεί ξανά και γενικότερα έχει μια στάση υπέρμετρης αγάπης και στοργής. Μάλιστα, προκειμένου να τον συγχωρέσει το θύμα, τόσο ο θύτης όσο και άτομα του οικείου τους περιβάλλοντος, την κάνουν να αισθάνεται ένοχη που εγκατέλειψε τον δράστη, διότι πλέον φαίνεται ότι αυτός δεν μπορεί να επιβιώσει δίχως εκείνη. Με αυτόν το τρόπο, ενώ παραδέχεται την ενοχή του θύτη για την κακοποίηση, το θύμα κατακρίνεται για οποιαδήποτε τιμωρία του δράστη.

Για αυτούς τους λόγους, πέρα από τη σκέψη ότι η κοινωνία έχει διδάξει στις γυναίκες την αιώνια αγάπη και την ενοχή, όταν μια οικογένεια διαλύεται (στην

περίπτωση των έγγαμων γυναικών), αποφασίζει να μείνει μαζί του και να τον «βοηθήσει». Αυτό συμβαίνει επειδή η κακοποιημένη γυναίκα λαμβάνει συχνά το μήνυμα ότι χρειάζεται βοήθεια λόγω του πόσο ευάλωτος εμφανίζεται ο δράστης στο συγκεκριμένο στάδιο. Επομένως, πιστεύει ανεπιφύλακτα ότι θα μεταμορφωθεί και ότι ο αληθινός του χαρακτήρας είναι ήπιος και ήρεμος, καθώς ξεκινά μια περίοδος ευτυχίας και ονείρων. Οι γυναίκες ελπίζουν ότι ο δράστης θα αλλάξει στάση. Εκτιμούν ότι η σημερινή συμπεριφορά του κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης αντικατοπτρίζει τον αληθινό του χαρακτήρα. Βλέπουν ένα ευάλωτο και ανασφαλές άτομο και επιθυμούν να το βοηθήσουν. Από τις καταστάσεις κατάθλιψης, φόβου και τρόμου που βίωσαν στα αρχικά στάδια, τώρα αισθάνονται ασφαλείς και ευτυχισμένες.

Σε αυτό το στάδιο, εμφανίζονται εξαρτήσεις ανάμεσα στους συντρόφους. Ενώ ο εθισμός είναι εμφανής σε όλο τον κύκλο της κακοποίησης, αυτή η εξάρτηση δημιουργήθηκε αυτή την χρονική περίοδο. Μάλιστα, λόγω της ηρεμίας και της αισιοδοξίας που έχει η γυναίκα σε αυτό το στάδιο για το μέλλον, αποσύρει όλες τις αγωγές και τις μηνύσεις που έχει κάνει και δεν θέλει πλέον να τερματίσει τη σχέση τους, αν και είναι πιο πιθανό να ζητήσει βοήθεια αυτή τη στιγμή. Οι γυναίκες που υποφέρουν από κακοποίηση ελπίζουν ότι η εξάλειψη των άλλων δύο σταδίων θα τους δώσει την ιδανική σχέση που ονειρεύονται. Συνήθως, συνεχίζουν να παραμένουν στη σχέση εξαιτίας του τρίτου σταδίου και αντιλαμβάνονται με μίσος την ανάγκη να υποστούν τα άλλα δύο στάδια.

Το τρίτο στάδιο είναι δύσκολο να προσδιοριστεί για την ακριβή του διάρκεια, όμως συμβαίνει συχνά σε μικρότερη κλίμακα από το αρχικό στάδιο, σε αντίθεση με το δεύτερο, όπου διαρκεί ώρες. Στην πραγματικότητα, αυτό το στάδιο δεν εξελίσσεται και δεν τερματίζει με κάποιο τρόπο, όπως αναφέρουν στις καταθέσεις τους οι κακοποιημένες γυναίκες ότι η ήσυχη και στοργική συμπεριφορά αντικαταστάθηκε από έντονες συμπεριφορές, δηλαδή επέστρεφαν με γρήγορους ρυθμούς από το τρίτο στάδιο στο πρώτο.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι σε μερικές περιπτώσεις, όταν οι γυναίκες κατάφεραν να διατηρήσουν το τρίτο στάδιο για μεγάλο χρονικό διάστημα, καθώς έμπαιναν στο πρώτο στάδιο, ο θυμός τους ήταν τόσο καταπιεσμένος που δεν μπορούσαν να τον συγκρατήσουν και κατέληγαν να τραυματίσουν σοβαρά τον σύντροφό τους. Τέλος, ένα μικρό ποσοστό γυναικών έφτανε σε σημείο να δολοφονήσει τον θύτη. Αυτό οφειλόταν

σε επαναλαμβανόμενους κύκλους κακοποίησης. Έτσι, δεν άντεχαν άλλο άλλες βίαιες πράξεις. Ισχυρίζονταν ότι δεν ήθελαν να τον σκοτώσουν, απλώς ήθελαν να τον εμποδίσουν από περαιτέρω κακοποιήσεις. (Walker, L., 1989)

2.4 Αιτίες εκδήλωσης του φαινομένου

Λόγω της ιδιόμορφης φύσης της ενδοοικογενειακής βίας και της δυσκολίας στη μελέτη της, είναι αναμφίβολο πως απαιτούνται προσπάθειες για την ανακάλυψη των αιτιών της. Οι σημαντικότερες θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί για τη μελέτη της ενδοοικογενειακής βίας, εστιάζουν κυρίως σε τρία επίπεδα, ανάλογα με το σημείο αναφοράς τους. Αυτά περιλαμβάνουν το μικρο-επίπεδο που αναφέρεται στα προσωπικά χαρακτηριστικά του ατόμου, το μέσο-επίπεδο που εστιάζει στην οικογένεια ως ομάδα και το μακρο-επίπεδο που αξιολογεί συνολικά τα κοινωνικά δεδομένα. (Βλάχου Β., 2007)

Το πρώτο μοντέλο που αναπτύχθηκε και κυριάρχησε στην επιστημονική κοινότητα ήταν το **ψυχιατρικό μοντέλο**. Με βάση αυτό το μοντέλο, οι βίαιες πράξεις ανάμεσα στον σύζυγο/σύντροφο προκαλούνται από παράγοντες, όπως ψυχικές διαταραχές και ψυχικές ασθένειες, η χρήση αλκοόλ και ο εθισμός σε ναρκωτικές ουσίες. Πιο συγκεκριμένα, η αφορμή αποδίδεται στην προσωπική ψυχοπαθολογία του θύτη, καθιστώντας την ενδοοικογενειακή βία ένα ιδιότυπο φαινόμενο που σχετίζεται μόνο το διαταραγμένο άτομο. Ακόμη και σήμερα, αυτή η εξήγηση φαίνεται να κερδίζει κοινωνική υποστήριξη μέσω της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για τους παράγοντες της βίας και την επιστήμη, καθώς η έρευνα υπογραμμίζει τα κύρια ψυχολογικά σύνδρομα που σχετίζονται με τη συζυγική κακοποίηση. Ωστόσο, με την πάροδο του χρόνου, τα ερευνητικά δεδομένα έχουν αποδειχθεί αντιφατικά. (Αρτινοπούλου Β., 2006, Παπαμιχαήλ Σ, 2005)

Η μετάβαση από τη δεκαετία του 1970 σε μια κοινωνιολογική ερμηνεία του φαινομένου οδήγησε στη διατύπωση θέσεων που, σε αντίθεση με τις αυστηρά ψυχιατρικές θεωρίες, έδιναν έμφαση στην ενδοοικογενειακή βία ως μια μορφή επιλεγμένης και κοινωνικά καθορισμένης συμπεριφοράς. Βασιζόμενη στη θεωρία των κοινωνικών παραγόντων και το δομικό άγχος, η ανάλυση του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου, των οικονομικών συνθηκών, της προσφοράς εργασίας και των πολιτιστικών αξιών καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι πιέσεις, οι απογοητεύσεις και σε κάποιες

περιπτώσεις η κοινωνική παραμέληση που αντιμετωπίζουν οι άνδρες είναι υπεύθυνες για την επιθετική συμπεριφορά τους. Στην οικογένεια, οι άνδρες αναζητούν έναν χώρο όπου μπορούν να αποκτήσουν έλεγχο και αυτοεκτίμηση. Η αλληλεπίδραση μεταξύ του ατόμου και του οικογενειακού και κοινωνικού περιβάλλοντος αποτελεί ένα κεντρικό σημείο της κοινωνικής συναλλαγής και της θεωρίας των πόρων.

Υποθέτοντας ότι η συμπεριφορά των ατόμων στις διαπροσωπικές σχέσεις καθορίζεται από ένα σύστημα ανταμοιβών και τιμωριών, δηλαδή, τα άτομα ξεχωρίζουν ή αποφεύγουν συμπεριφορές με βάση τα αναμενόμενα οφέλη, η **θεωρία της κοινωνικής συναλλαγής** τονίζει ότι σχετικά με τις οικογενειακές σχέσεις, τα μέλη που αναζητούν το καλύτερο για τον εαυτό τους μπορεί να οδηγούν σε παιχνίδια εξουσίας. Έτσι, δεδομένου ότι, ειδικά σε παραδοσιακά οργανωμένες οικογένειες, η διανομή της εξουσίας ανάμεσα στους συζύγους είναι άνιση, ο θύτης της βίας επιτυγχάνει το επιθυμητό αποτέλεσμα στη σχέση, ενώ το θύμα δεν έχει την κατάλληλη ευκαιρία με τη μορφή «διαπραγματευτικού επιχειρήματος». Εν ολίγοις, ο ένας σύζυγος έχει και πρέπει να προσφέρει περισσότερα από τον άλλο σύντροφο στη σχέση, ξεκινώντας από τη χαμηλότερη θέση, δεν μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τον θύτη και να τερματίσουν την αυθαίρετη συμπεριφορά του, ενώ αποδεικνύεται να διακυβεύεται εξίσου από τη λήξη της σχέσης.

Από αυτή την άποψη, η **θεωρία των πόρων** με παραπλήσιο προσανατολισμό οικονομικού μοντέλου ισχυρίζεται ότι όσο περισσότερους οικονομικούς, κοινωνικούς και προσωπικούς πόρους έχει ένα άτομο, τόσο μεγαλύτερη δύναμη έχει στις κοινωνικές σχέσεις. Αφενός, λοιπόν, επιβάλλεται βάνουσα αυτός με τους περισσότερους πόρους, και αφετέρου, σε περιπτώσεις που οι άντρες δεν ανταποκρίνονται στις κοινωνικές προσδοκίες ή δεν διαθέτουν τους απαραίτητους πόρους προς τη σύντροφό τους, εκδηλώνουν επιθετική συμπεριφορά με σκοπό να ανακτήσει την εξουσία.

Χρησιμοποιώντας κοινωνιολογικές και ψυχολογικές παραμέτρους και ακολουθώντας την προσέγγιση της διαγενεακής μεταφοράς της βίας, η **θεωρία της κοινωνικής μάθησης** αποκαλύπτει ότι ο δράστης της κακοποίησης έχει εσωτερικεύσει παρόμοια πρότυπα συμπεριφοράς από το κοινωνικό και οικογενειακό του περιβάλλον. Είναι πιθανό ότι αυτός ο ίδιος ήταν θύμα και μάρτυρας τέτοιων συμπεριφορών στην παιδική του ηλικία. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει πάντα επιστημονική απόδειξη για την παραπάνω υπόθεση. Η θεωρία των συναισθηματικών δεσμών

αναδύεται προς την ίδια κατεύθυνση, κατηγορώντας την ενδοοικογενειακή βία στις ανεπαρκείς και προβληματικές σχέσεις με τους γονείς κατά την παιδική ηλικία και στα ελλείμματα των γονικών προτύπων που οδηγούν τα άτομα σε δυσλειτουργία στις σχέσεις τους κατά την ενήλικη ζωή. (Παπαμιχαήλ Σ., 2005, Αρτινοπούλου Β., 2006, Βλάχου Β., 2007)

Από την οπτική γωνία του θύματος, η **θεωρία της επίκτητης αδυναμίας** εξηγεί την ενδοοικογενειακή βία μέσω της αντίληψης των θυμάτων-γυναικών για τη δική τους αδυναμία και κατωτερότητα έναντι των συζύγων τους. Μόλις τα θύματα θεωρήσουν τον εαυτό τους αδύναμο, εγκαταλείπουν την ανάγκη τους για υγιείς και καλύτερες σχέσεις και καταλήγουν να είναι πολύ αδύναμα ώστε να απελευθερωθούν από μια βίαιη σχέση. Κλείνοντας, με βάση τη **θεωρία του υποπολιτισμού ή της υποκουλτούρας της βίας**, η ενδοοικογενειακή βία, αναφέρεται σε ορισμένες ομάδες στις οποίες, υπό την επίδραση επιθετικών κανόνων και πολιτισμικών αξιών, μια τέτοια συμπεριφορά θεωρείται αποδεκτή, ενώ άλλες μέθοδοι συμπεριφοράς ή επίλυσης προβλημάτων τονίζουν την αποδοκιμασία της ομάδας, καθώς και τον κοινωνικό «ευνουχισμό» του δράστη. (Βλάχου Β., 2007)

Νέες προσεγγίσεις στη μάκρο-επίπεδη ανάλυση των παραγόντων της ενδοοικογενειακής βίας επικεντρώνονται σε στοιχεία όπως η ανισότητα των φύλων και η πατριαρχική δομή της κοινωνίας. Οι φεμινιστικές προσεγγίσεις έχουν καταλάβει την κατώτερη θέση που δίνεται στις γυναίκες στο πλαίσιο του πατριαρχικού χαρακτήρα της κοινωνίας και της ανδροκρατίας από την αρχή της μελέτης τους για αυτό το φαινόμενο. Με βάση αυτές τις υποθέσεις, σε μια κοινωνία που δίνει στους άνδρες τις περισσότερες ευκαιρίες και τη μεγαλύτερη δύναμη, η συζυγική κακοποίηση είναι μια μέθοδος επικράτησης της ανδρικής κυριαρχίας και της κατωτερότητας και της υποταγής των γυναικών, αντίστοιχα. (Δημόπουλος Χ., 2006 Βλάχου Β., 2007)

Ιδιάζουσας σημασίας είναι η προσέγγιση που βασίζεται στην ανισότητα των δυο φύλων. Οι βιολογικές διαφορές ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες δεν αναπαριστούν αποφασιστικά την ανισορροπία ανάμεσά τους, αλλά μάλλον τους ρόλους που τους αναθέτει η κοινωνία. Η οικοδόμηση του «ανδρισμού» και της «θηλυκότητας» που ορίζουν τα πρότυπα συμπεριφοράς μπορεί να διατηρήσει τις ανισότητες του παρελθόντος, αλλά μπορεί επίσης να υπονομεύσει οποιαδήποτε πρόοδο. Η κακοποίηση που είναι εγγενής και επωάζεται στις δομές της κοινωνίας

περιλαμβάνει επίσης την οικογένεια, δηλαδή έναν άλλο τομέα ανταγωνισμού μεταξύ των φύλων. Η ισότητα, η οποία νοείται ως ίση συμμετοχή και των δύο φύλων στη δημόσια και ιδιωτική ζωή, βρίσκεται στο επίκεντρο των θέσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας. Η επιδίωξη της ισότητας σημαίνει αλλαγή των δομών της κοινωνίας αυτών που συντείνουν στην επικράτηση άνισων σχέσεων εξουσίας και οδηγούν σε παθολογικά φαινόμενα όπως η ενδοοικογενειακή κακοποίηση. (Μηλιώνη Φ., 2008)

Συνοψίζοντας, σε κάθε περίπτωση, το κοινό σημείο αναφοράς είναι η αναγκαιότητα υιοθέτησης ενός μοντέλου που εξηγεί το οικογενειακό φαινόμενο, το οποίο εμπεριέχει, οριοθετεί πολλαπλούς παράγοντες και ουσιαστικά αναφέρεται και στα τρία επίπεδα της ανάλυσης. Αναμφίβολα, η δυναμική και οι συνθήκες της ανισότητας των φύλων αποτελούν βασικό γνώμονα που επηρεάζεται από τις εμπειρίες του ανθρώπου από το άμεσο κοινωνικό και οικογενειακό του περιβάλλον και σε συνδυασμό με την ανάπτυξη συγκεκριμένων χαρακτηριστικών προσωπικότητας. (Βλάχου Β., 2007)

2.5 ΣΥΝΕΠΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Σύμφωνα με την Walker (1989), όπου ανέλυσε τα αποτελέσματα μιας σχετικής μελέτης, διαπίστωσε ότι οι κακοποιημένες γυναίκες περιγράφονταν από τους συζύγους τους ως εξαρτώμενες από άλλους και είχαν χαμηλή αυτοεκτίμηση. Αμφιβάλλουν συνεχώς για τις ικανότητές τους σε διάφορους ρόλους (νοικοκυρά, μαγείρισσα, μητέρα, ερωμένη κ.λπ.) ενώ υποβιβάζουν κάθε επιτυχία τους. Οι σύζυγοι που δέχονται συνεχή κριτική από τον σύντροφό τους υποφέρουν από αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχολογική τους κατάσταση. Οι γυναίκες που αντιμετωπίζουν βία εντός σχέσης βιώνουν στρες, σωματικά και ψυχικά προβλήματα και μπορεί να εμφανίσουν κατάθλιψη. Για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματά τους, συχνά καταφεύγουν στην κατανάλωση αλκοόλ ή ψυχοφάρμακων και εκδηλώνουν αυτοκαταστροφική συμπεριφορά.

Σε μια προηγούμενη μελέτη από τους Stark, Flitcraft, Frazier (1979), ανακαλύφθηκε ότι μία στις τέσσερις γυναίκες που υπέστησαν κακοποίηση είχε επιχειρήσει να αυτοκτονήσει τουλάχιστον μία φορά, μία στις επτά είχε κάνει

κατάχρηση αλκοόλ και μία στις δέκα είχε κάνει χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών. Πάνω από το ένα τρίτο των κακοποιημένων γυναικών παραπέμπονται επειγόντως σε ψυχιατρική περίθαλψη και τελικά μία στις επτά καταλήγει σε κρατικά ψυχιατρεία. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτά τα προβλήματα εμφανίζονται μετά το πρώτο περιστατικό βίας. Επιπλέον, απομονώνονται συχνά αποφεύγοντας να αποκαλύψουν μυστικά για τη βία των συντρόφων ή αναγκάζονται να απομονωθούν από τον κοινωνικό τους περίγυρο, λόγω της αυταρχικής και ζηλότυπης φύσης των συζύγων τους.

Επιπλέον, οι κακοποιημένες γυναίκες μπορεί να υπέστησαν βία κατά τη παιδική τους ηλικία ή να υπήρξαν μάρτυρες κακοποίησης των μητέρων τους από τους πατέρες τους, γεγονός που ίσως να οφείλεται στην αύξηση της ανοχής τους στη κακοποίηση από τους συζύγους/συντρόφους τους.

Σύμφωνα με σχετικές έρευνες, η πλειονότητα των γυναικών που υποφέρουν από βία ή οι σύντροφοί τους προέρχονται από οικογένειες με ιστορικό βίας. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες που μεγάλωσαν σε οικογένειες όπου υπήρχε βία ανάμεσα στους γονείς τους (ειδικά αν ο δράστης ήταν ο πατέρας), εμφανίζουν τριπλάσιο κίνδυνο να γίνουν θύματα βίας σε σχέσεις τους, σε σύγκριση με γυναίκες που μεγάλωσαν σε μη βίαιες οικογένειες.

Η χρήση αυτού του στοιχείου στην ερμηνεία των καταχρήσεων χρήζει ιδιαίτερης προσοχής. Οι παλιές πεποιθήσεις για τον μαζοχισμό και η πρόσφατη έρευνα για τον εθισμό στο ψυχολογικό τραύμα τονίζουν ότι το θύμα αναζητά ικανοποίηση από το επαναλαμβανόμενο τραύμα. Αλλά αυτό σπανίως αληθεύει. Ειδικά, οι γυναίκες που υπέστησαν κακοποίηση και σεξουαλική βία στην παιδική και εφηβική ηλικία ψάχνουν απεγνωσμένα τρυφερότητα και φροντίδα. Τείνουν να μειώνουν τον εαυτό τους και να ωραιοποιούν τους ανθρώπους με τους οποίους συναναστρέφονται, γεγονός που μειώνει ακόμη περισσότερο τις κριτικές ικανότητές τους. Προσαρμόζονται στις επιθυμίες των άλλων και αυτόματα, σχεδόν εν αγνοία τους, τους υπακούν. Ως εκ τούτου, γίνονται ευάλωτες σε οποιονδήποτε έχει σχέση εξουσίας και είναι πιθανό να γίνουν και πάλι θύματα. (Herman, 1996)

Ειδικότερα, θα εξεταστεί η επίδραση του μετατραυματικού στρες και του ψυχολογικού τραύματος στην ψυχοσωματική κατάσταση των θυμάτων, καθώς και η θεωρία της «**επίκτητης αδυναμίας**» και του «**συνδρόμου κακοποιημένης γυναίκας**»

σχετικά με την άγνωστη πραγματικότητα των κακοποιημένων γυναικών. Σε πολλές δικαστικές υποθέσεις στις Η.Π.Α., οι οποίες αφορούν συζυγοκτονίες, έχει χρησιμοποιηθεί το «**Σύνδρομο Κακοποιημένης Γυναίκας**» ως στοιχείο υπεράσπισης: Οι κακοποιημένες γυναίκες που υποφέρουν από συσσωρευμένη κακοποίηση, αντιδρούν στον υπερβολικό φόβο και το θυμό που προκλήθηκε από τη χρόνια ταπείνωση από τον θύτη-σύντροφο, και μπορεί να ξεπεράσουν τα κοινωνικά πρότυπα για να προστατευτούν από την ισχυρότερη πίεση του ενστίκτου που οδηγεί σε εγκληματικές επιθέσεις κατά του θύτη. (Walker, 1997)

Η ενδοοικογενειακή κακοποίηση πρόκειται για το πιο σοβαρό είδος παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπράττεται από έμπιστο άτομο και όχι από κάποιον άγνωστο. Επηρεάζει αρνητικά την υγεία των γυναικών σωματικά και συναισθηματικά, απειλεί την οικονομική τους ασφάλεια και μειώνει την αυτοεκτίμησή τους. Στις πιο ακραίες περιπτώσεις, ο φόνος γυναικών ή η απεγνωσμένη αυτοκτονία μπορεί να αποτελεί απειλή για τη ζωή τους. (Davis et al., 1994, Hoff, 1990)

Οι επιπτώσεις της κατ' ακολουθίαν και συνεχής βίας κατά των γυναικών, διακρίνονται σε **ψυχολογικές** και **σωματικές**. Στις σωματικές επιπτώσεις προκύπτουν σοβαροί τραυματισμοί, μερικές φορές διαρκείς, με κύριο χαρακτηριστικό τον έντονο πόνο. Η γενικότερη επιδείνωση της σωματικής υγείας είναι σχεδόν σίγουρη. Ενώ, οι ψυχολογικές επιπτώσεις αυξάνουν τα επίπεδα κατάθλιψης και άγχους. Δηλαδή, οι γυναίκες αισθάνονται τον συνεχή φόβο. Γνωρίζουν ότι όταν ο σύντροφός/σύζυγός τους επιστρέψει από τη νυχτερινή του έξοδο θα γίνει βίαιος και επιθετικός απέναντί τους, αυτό συνεπάγεται είτε με κάποιο χτύπημα (χαστούκι ή κλωτσιές) είτε με βιασμό. Όσο αρνητική είναι η βεβαιότητα της κατάχρησης, άλλο τόσο αποτελεί και η αβεβαιότητα ότι δεν γνωρίζουν πότε θα έρθει το επόμενο χτύπημα ή ποια από τις ενέργειές τους θα χρησιμεύσει ως δικαιολογία. Οι γυναίκες πρέπει να βρίσκονται συνεχώς σε επιφυλακή για το τι λένε ή κάνουν, γνωρίζοντας ότι οποιαδήποτε από τις πράξεις τους ενδέχεται να παρεξηγηθεί από τον σύντροφό τους. (Χατζηφωτίου Σ, 2005)

Η ψυχολογική κατάρρευση που δημιουργείται είναι αποτέλεσμα μιας υπερβολικά ανεξέλεγκτης εμπειρίας που μπορεί να τύχει σε οποιονδήποτε και να κάνει τους ανθρώπους να βιώσουν συναισθήματα όπως ευαλωτότητας και αδυναμίας να ελέγξει τη ζωή του. (Bergen R.K., 1996)

Τα συναισθήματα απομόνωσης, έλλειψης προσωπικής επαφής με το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον προκαλούν περισσότερο άγχος. Μερικές φορές, η επιβολή της απομόνωσης από έναν σύντροφο μπορεί να οδηγήσει σε αποτρόπαιες πράξεις, όπως το να αρπάξει ή ακόμα και να καταστρέψει τα ρούχα της γυναίκας του. Η γυναίκα περιορίζεται στη βία και τις απειλές, ενώ δεν έχει πρόσβαση σε καμία βοήθεια, ακόμη και σε ιατρική περίθαλψη. Κατά καιρούς, απομονώνεται η ίδια λόγω ντροπής και απροθυμίας να εκμυστηρευτεί τι ακριβώς της συμβαίνει. (Χατζηφωτίου Σ, 2005)

Η κακοποίηση όποια μορφή κι αν λάβει, έχει σοβαρές επιπτώσεις, τόσο στη σωματική όσο και στη ψυχική υγεία των γυναικών. Οι συνέπειες της συζυγικής κακοποίησης είναι σοβαρές και μπορεί να διαρκέσουν πολύ. (Bowker Lee H., 1983)

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τις σωματικές επιπτώσεις, οι γυναίκες που βιάζονται συχνά από τους συντρόφους τους μπορεί να υποστούν σοβαρούς τραυματισμούς στα γεννητικά τους όργανα. Σύμφωνα με τους Okun (1986) και Peacock (1995), τα θύματα του συζυγικού βιασμού είναι πιο πιθανό να υποστούν βία χωρίς την συναίνεσή τους. Εκτός από τη σεξουαλική κακοποίηση, οι γυναίκες που υφίστανται σωματική κακοποίηση μπορεί να υποστούν σοβαρούς τραυματισμούς, πληγές ή ακόμη και απώλεια ακοής ή όρασης. (Bowker Lee H., 1983)

Σύμφωνα με την Lees (2000), υπάρχει μια στενή σχέση μεταξύ συζυγικής κακοποίησης και φόνου. Οι άνδρες που βιάζουν και χτυπούν τις συντρόφους τους είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι και υπάρχει περισσότερη πιθανότητα να τις τραυματίσουν σοβαρά, ή ακόμα και να διαπράξουν μια εγκληματική πράξη.

Οι συνέπειες της βίας κατά των γυναικών στον βραχυπρόθεσμο ψυχολογικό τομέα περιλαμβάνουν αίσθημα άγχους, θυμού, φόβου, μετατραυματικού στρες, κατάθλιψης, τάσεις αυτοκτονίας, αίσθημα ενοχής, ταπείνωσης, έλλειψη κινήτρων και δυσκολία εύρεσης εναλλακτικών λύσεων. (Bergen R.K., 1996)

Αντίθετα με τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις που συνήθως περιλαμβάνουν διαταραχές του ύπνου, δυσλειτουργίες στην πρόσληψη τροφής, εξάρτηση από ουσίες, δυσκολίες στη δημιουργία σχέσεων, αρνητική αυτοεικόνα και εξασθένιση της αυτοπεποίθησης, φόβο για επανάληψη στο μέλλον, δυσκολία στην απόκτηση εμπιστοσύνης και αίσθηση μοναξιάς. (Okun, 1986)

Επιπλέον, τα θύματα συχνά ενοχοποιούν τον εαυτό τους, επειδή οι σύζυγοί τους άσκησαν βία για να τις αναγκάσουν να συμμετέχουν σε σεξουαλική επαφή ή σε οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα επιθυμεί ο δράστης. (Davidson, Moore, 1992)

Η συνεχής βία και κριτική μπορούν να οδηγήσουν σε μείωση της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησης μιας γυναίκας. Αν συχνά ακούει ότι είναι άχρηστη, μπορεί να αρχίσει να το πιστεύει και να ενοχοποιεί τον εαυτό της για τις συνθήκες της ζωής της. Με την πάροδο του χρόνου, μπορεί να αισθανθεί ανίκανη να αντιδράσει και να εθιστεί σε μια παθητική κατάσταση, αισθανόμενη πλήρη αδυναμία. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, η κακοποιημένη γυναίκα μπορεί να αναπτύξει το σύνδρομο της «**μαθημένης ανικανότητας**» (**Learned Helplessness Syndrome**). Αυτό μπορεί να προκαλέσει αίσθημα ενοχής, αν και είναι μόνο μία από τις συνέπειες της άδικης ευθύνης που συχνά αποδίδεται στις γυναίκες για τη σταθερότητα της συναισθηματικής τους υγείας σε μια αποτυχημένη σχέση ή γάμο. (Walker, 1985)

Η αυτοκτονία ή απόπειρα αυτοκτονίας ή τουλάχιστον οι τάσεις αυτοκτονίας επισημαίνονται στο μεγαλύτερο μέρος των ερευνών. Σύμφωνα με την Hoff (1990), στην εκτενή της έρευνα που αφορά εννιά κακοποιημένες γυναίκες και συγκεκριμένα στο Ανατολικό Λονδίνο, αναφέρει: «**Η πιο ακραία εκδήλωση της γυναικείας αυτοκατηγορίας και εσωτερικής σύγκρουσης είναι η τάση για αυτοκαταστροφή.**» Σύμφωνα με την έρευνα, και οι εννιά γυναίκες που συμμετείχαν στο πείραμα είχαν εμφανίσει τάσεις αυτοκτονίας σε διαφορετικά επίπεδα κινδύνου. Όταν τους ρωτήθηκε τι τους εμπόδιζε να προχωρήσουν στην αυτοκτονία, οι τρεις από αυτές ανέφεραν τα παιδιά τους. Η παρουσία των παιδιών σε μια κακοποιητική σχέση προκαλεί μεγαλύτερο στρες σε μια γυναίκα, η οποία μπορεί να φοβάται για την ασφάλεια της.

2.6 Η έκταση του φαινομένου κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19

Η πανδημία του ιού Covid-19 κυριαρχεί στον τομέα της υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο και απαιτεί αντιμετώπιση και καταπολέμηση. Πολλές κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο έχουν υιοθετήσει διάφορες πολιτικές και μέτρα για να περιορίσουν την εξάπλωσή του και να αντιμετωπίσουν την πανδημία όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά. Η απαγόρευση κυκλοφορίας και το κλείσιμο κοινωνικών πόρων και υπηρεσιών αποτέλεσαν μερικά από τα μέτρα που εφαρμόστηκαν, και οδήγησαν στο

κλείσιμο των οικογενειών στο σπίτι. Αυτό το γεγονός ώθησε στην κοινωνική απομόνωση των ατόμων, αυξάνοντας τα ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών. (Gulati, Kelly, 2020, Moreira, Pinto da Costa, 2020, Piquero et al., 2020)

Όπως και με την πανδημία του ιού Έμπολα, είναι ιστορικά αποδεδειγμένο ότι όταν η ανθρωπότητα βιώνει μια πανδημία, οι περιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας αυξάνονται. Στη συγκεκριμένη περίπτωση της πανδημίας του Covid- 19 θα πρέπει να προσδιοριστεί η έκταση του φαινομένου ως προς την αύξηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Τι ωθεί όμως τα άτομα να διαπράξουν βία εναντίον ενός μέλους της οικογένειας; Σαν πρώτη φάση, είναι ο εγκλεισμός. Ο εγκλεισμός πρόκειται για την αφορμή, ενώ ο λόγος θα διαλευκανθεί παρακάτω. (International Rescue Committee, 2019)

Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας εξέδωσε ανακοίνωση ότι ο κορονοϊός πρόκειται για μια πανδημία. Για την πρόληψη της εξάπλωσής του, πολλές χώρες έλαβαν εκτάκτως μέτρα για να αποτρέψουν την εξάπλωσή του, όπως αποστάσεις ασφαλείας, παραμονή στο σπίτι, κλείσιμο επιχειρήσεων που θα μπορούσαν να γίνουν εστίες μετάδοσης όπως νυχτερινά κέντρα, γυμναστήρια, ινστιτούτα αισθητικής, απαγόρευση μετακίνησης και φυσικά καραντίνα. (Gelder N, Peterman A, Potts A, O'Donnell M, Thompson K, Shah N, 2020)

Η ενδοοικογενειακή βία έχει αυξηθεί κατά ένα τρίτο από την πρώτη εβδομάδα μετά την επιβολή των νέων μέτρων. Γυναίκες που ούτως ή άλλως είχαν μια καταχρηστική σχέση εκτίθενται πλέον στους δράστες για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους, είναι παγιδευμένες στο σπίτι και δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις γραμμές υποστήριξης, επειδή ο δράστης είναι διαρκώς μαζί τους. (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2020)

Η πανδημία του Covid-19 έχει επηρεάσει πολλούς τομείς της καθημερινότητας, προσθέτοντας νέες παραμέτρους που προκαλούν άγχος. Περιλαμβάνονται η ανησυχία για τη σωματική και ψυχική υγεία, καθώς και η ανάγκη διαχείρισης της οικονομικής κρίσης που προκλήθηκε από τις καραντίνες, την κατάργηση θέσεων εργασίας και το κλείσιμο εταιρειών. (Bradbury-Jones, Isham, 2020)

Κατά την περίοδο της καραντίνας, σημειώθηκε αύξηση στον αριθμό των κλήσεων σε γραμμές υποστήριξης για θύματα ενδοοικογενειακής βίας κατά 30-50%. Για παράδειγμα στην επαρχία Γιουχάν της Κίνας, τα κρούσματα ενδοοικογενειακής βίας

είχαν τριπλασιαστεί από τον περασμένο Φεβρουάριο, ενώ η Γαλλία και η Ισπανία είχαν σημειώσει αύξηση 30-35%. Στις είκοσι μεγαλύτερες αμερικανικές πόλεις, το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 37% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ στο Μοντγκόμερι σημειώθηκε σημαντική αύξηση στις αναζητήσεις για υπηρεσίες βοήθειας στο Google. (Bradley et al., 2020, Usher et al., 2020, Jarnecke, Flanagan, 2020, Piquero et al., 2020)

Η ενδοοικογενειακή βία σε κρίσιμες καταστάσεις οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων κοινωνικής, ψυχολογικής και οικονομικής φύσης. Στη σημερινή εποχή, οι άνθρωποι αντιδρούν διαφορετικά ανάλογα με τις συνθήκες, αλλά η ανησυχία για την κοινωνική απόσταση, η οικονομική αβεβαιότητα και η ανάγκη ελέγχου μπορεί να προκαλέσει συναισθήματα θυμού και ανησυχίας. (Usher et al., 2020, Piquero et al., 2020)

Το άγχος που προκύπτει στην οικογένεια ως αποτέλεσμα της ξαφνικής απομόνωσης δημιουργεί καταστάσεις αυξημένης ρήξης και έντασης μεταξύ των μελών της. Τα μειωμένα οικονομικά οφέλη και ο χαμηλός βιοπορισμός λόγω απόλυσης ή διακοπής εργασίας αυξάνουν την επιθετική συμπεριφορά και τους περιορισμούς στην αναζήτηση βοήθειας. (Roesch et al., 2020, WHO, 2020)

Οι γυναίκες συχνά αντιμετωπίζουν την υπερπροστατευτική συμπεριφορά των συντρόφων τους κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού, καθώς αυτός περιορίζει τον έλεγχό τους και τους εμποδίζει να διατηρήσουν επαφή με τους φίλους και την οικογένειά τους. Επιπλέον, πρέπει να αντιμετωπίσουν το βάρος της φροντίδας των παιδιών λόγω των κλειστών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, καθώς επρόκειτο για γεγονότα που οξύνουν τις προστριβές και τους καβγάδες ανάμεσα στους συντρόφους και ελλοχεύουν επεισόδια βίας. (Moreina, Pinto da Costa, 2020, WHO, 2020)

Η κλιμάκωση της βίας προκαλείται από ποικίλους παράγοντες. Αρχικά, η κοινωνική αποστασιοποίηση, η οποία εξαιτίας της παραμονής στο σπίτι, είχαν μειωθεί οι συναντήσεις με φίλους και γνωστούς, καθώς και η μετακίνηση στον εργασιακό χώρο. Επιπλέον, είχε παρατηρηθεί ξαφνική αλλαγή στην καθημερινότητα του ζευγαριού, αυξημένο άγχος λόγω οικονομικών και επαγγελματικών αλλαγών και αυξημένοι αρνητικοί μηχανισμοί (κατάχρηση ουσιών, ναρκωτικά, αλκοόλ). (Campbell, 2020, Gulati, Kelly, 2020, Piquero et al., 2020)

Έτσι, η καθημερινή και συνεχής επαφή του ζευγαριού βάζει τον δράστη σε ισχυρή θέση να ελέγχει, να κατευθύνει, να συγκρατεί και να ασκεί οποιαδήποτε μορφή βίας

στο θύμα. Μπορεί να ελέγξει με ποιον έρχεται σε επαφή η γυναίκα, να διευθύνει και να λαμβάνει μόνος του αποφάσεις που σχετίζονται με την οικογένεια. Ενώ, υπάρχουν πολλοί που έχουν χρησιμοποιήσει τον COVID-19 ως μηχανισμό ελέγχου του θύματος, δηλαδή απαγορεύουν στο θύμα να πλένει τα χέρια του, παραπλανώντας σχετικά με τον ιό ή ακόμα και απαγορεύοντας του να βήχει, με σκοπό να κρατήσουν το θύμα σε μια κατάσταση συνεχούς φόβου. (Kaukinen, 2020, Moreina, Pinto da Costa, 2020, Usher et al., 2020)

Παρόλο, που τα ποσοστά αναφοράς βίας στην αστυνομία παρέμειναν σταθερά ή είχαν μειωθεί, αυτό συνέβη λόγω του φόβου των θυμάτων να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες υγείας κατά τη διάρκεια της πανδημίας για να αποφύγουν τη μόλυνση από τον ιό ή για να αφήσουν την πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες σε άτομα που έχουν έκτακτη ανάγκη, όπως ατυχήματα ή ασθενείς με COVID-19. Παρόλα αυτά, οι βασικοί λόγοι που αποτρέπουν τα θύματα να ζητήσουν βοήθεια είναι η δυσκολία να βρουν ένα ασφαλές μέρος για να ζητήσουν βοήθεια και ο φόβος ότι οι βίαιοι σύντροφοί τους θα τους ανακαλύψουν.(Kaukinen, 2020, Moreina, Pinto da Costa, 2020)

Οι επαγγελματίες υγείας διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση και καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, ακόμη και όταν δεν υπήρχε άμεση επαφή με το θύμα, στο πλαίσιο μιας κλινικής δοκιμής του ιού. Επιπλέον, οι ειδικοί των διαδικτυακών υπηρεσιών και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης οφείλουν να επικεντρώνονται στην σωστή διάδοση βασικών υπηρεσιών όπως οι τηλεφωνικές γραμμές, τα καταφύγια και οι νομικοί σύμβουλοι για να βοηθήσουν τα θύματα, ενώ παράλληλα πρέπει να διασφαλίζουν τη μη αντίληψη τους από τους δράστες. (Campbell. 2020, Moreina, Pinto da Costa, 2020, Usher et al, 2020)

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συνέβαλαν επίσης στη διάδοση των σχετικών πληροφοριών και των διαθέσιμων υπηρεσιών. Ενώ, οι οργανισμοί υποστήριξης υπέδειξαν προσφορά υποστήριξης μέσω του διαδικτύου (e-mail) ή τηλεφώνου, κάτι που δεν ήταν καθόλου αποτελεσματικό. Όμως, πολλές γυναίκες δεν είχαν πρόσβαση σε αυτές τις μορφές επικοινωνίας, είτε για οικονομικούς λόγους, είτε λόγω άγνοιας του θέματος, και ο πιο σημαντικός παράγοντας ήταν ο φόβος μήπως τις ανακαλύψει ο σύζυγός τους. (Kaukinen, 2020, Moreina, Pinto da Costa, 2020, Usher et al, 2020)

Επομένως, χρειαζόταν ένας διαφορετικός τρόπος επικοινωνίας αυτής της σημαντικής πληροφορίας στις γυναίκες-θύματα μέσω των μέσων κοινωνικής

δικτύωσης. Πολλές εκστρατείες ευαισθητοποίησης έχουν αναπτυχθεί με στόχο να προσεγγίσουν τις γυναίκες με πιο δημιουργικό και ασφαλή τρόπο. Μερικές από αυτές τις καμπάνιες χρησιμοποιούν «ασφαλείς λέξεις» και «σήμα για βοήθεια» ώστε να διευκολύνουν μια γυναίκα να ζητήσει βοήθεια όταν τη χρειαστεί. (Kaukinen, 2020, Moreina, Pinto da Costa, 2020)

Ανακεφαλαιώνοντας, δεν πρέπει να ξεχνάμε το τραγικό φαινόμενο που επικρατεί τη δεδομένη στιγμή στη χώρα και την τελευταία και ακραία μορφή ενδοοικογενειακής βίας, που είναι η ανθρωποκτονία. Οι δολοφονίες υπήρχαν πάντα, αλλά αυτό που συμβαίνει στη χώρα τα τελευταία χρόνια είναι άνευ προηγουμένου. Δεκαπέντε γυναίκες δολοφονήθηκαν από τους συζύγους και τους συντρόφους τους χωρίς λόγο. Η αιτία του θανάτου τους ήταν κυρίως η ζήλια, η οποία με τη σειρά της έφερε η «**κακή στιγμή**». Οι δράστες σε ορισμένες περιπτώσεις αποδίδουν την ευθύνη για τις πράξεις τους στις γυναίκες τους, υποστηρίζοντας ότι έχουν μειωθεί. Στο τέλος, οι περισσότεροι δράστες ανέφεραν ψυχικά προβλήματα, ώστε να αντιμετωπιστούν καλύτερα στη φυλακή, παρόλο που κανένας από αυτούς δεν είχε νοσηλευτεί σε ψυχιατρική κλινική στο παρελθόν.

Κεφάλαιο 3. Τα χαρακτηριστικά του φαινομένου

3.1 Το προφίλ του θύτη

Η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να απειλήσει οποιονδήποτε, καθώς ο καθένας μπορεί να βρεθεί στο ρόλο του θύτη ή του θύματος. Ωστόσο, είναι ευρέως αποδεκτό ότι συνήθως οι γυναίκες είναι τα θύματα και οι άνδρες οι δράστες. Σε αυτό το κεφάλαιο θα ακολουθήσει εκτενής αναφορά σχετικά με τα κοινά χαρακτηριστικά των δραστών και των θυμάτων.

Σε ό,τι αφορά το προφίλ του θύτη, υπάρχουν δύο κατηγορίες για όσους ασκούν βία στην οικογένεια, ιδιαίτερα εναντίον των μελών της, όπως είναι οι γυναίκες. Από τη μια πλευρά, υπάρχει ο θύτης όπου εκδηλώνει κοινωνικά απαράδεκτη συμπεριφορά δίχως ενσυναίσθηση, και μπορεί να εμπλακεί σε κακοποιητικές ή και θανατηφόρες ενέργειες. Από την άλλη όμως, υπάρχει και ο θύτης που χρησιμοποιεί βία αποκλειστικά εντός της οικογένειας. Συγκεκριμένα, ο θύτης είναι εξαρτημένος συναισθηματικά από την σύντροφό του και βιώνει έντονους φόβους, ζήλιες και αγωνίες ότι η σύντροφός του θα τον εγκαταλείψει. Για αυτούς τους λόγους, χρησιμοποιεί καταπιεστικές τακτικές εναντίον της. (Johnson, Ferraro, 2000)

Έτσι λοιπόν, ο θύτης χαρακτηρίζεται από φόβο συναισθηματικής αλληλεγγύης με την σύντροφό του και από το άγχος για την ενδεχόμενη εγκατάλειψη, καθώς διακόπτουν κάθε εξωτερική κοινωνική υποστήριξη και εναλλακτικές σχέσεις. Η βία οφείλεται, κυρίως στη ζήλια και την κατωτερότητα των ανδρών, οι οποίοι χρησιμοποιούν βία εναντίον αδύναμων γυναικών για να αναπληρώσουν τις αδυναμίες τους σε άλλους τομείς της ζωής τους. Η Αρτινοπούλου (2006), ισχυρίζεται ότι η ενδοοικογενειακή βία παρουσιάζει υψηλό δείκτη επιθετικότητας, επειδή οι θύτες θεωρούν τη βίαιη συμπεριφορά τους αποδεκτή σε έναν γάμο.

Αναλυτικότερα, ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των βίαιων ανδρών είναι η ζήλια. Οι βίαιοι άνδρες θεωρούν τις γυναίκες ως ιδιοκτησία τους και με αυτόν τον τρόπο προσπαθούν να ελέγξουν οποιαδήποτε δραστηριότητα ή επικοινωνία έχουν με το κοινωνικό τους περιβάλλον. Συχνά, ο θύτης οδηγείται σε βία λόγω παθολογικού φθόνου των γυναικών που αντιστοιχούν στο παρελθόν και ανασφάλειας για προδοσία στο μέλλον. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο σύντροφος/σύζυγος αισθάνεται ζήλια λόγω

της αγάπης και της προσοχής που δείχνουν οι γυναίκες σε ανθρώπους του στενού οικογενειακού τους περιβάλλοντος. (Δαράκη, Π., 1995)

Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι ο θύτης μπορεί να προέρχεται από οποιαδήποτε κοινωνική τάξη, οικονομική θέση ή πολιτισμικό περιβάλλον. Ενώ, ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας κρίνεται το οικογενειακό του υπόβαθρο, στο οποίο ίσως έχει υποστεί κατά τη διάρκεια της παιδικής του ηλικίας κάποιο είδος κακοποίησης ή και να έχει βιώσει στιγμές βίας μεταξύ των γονέων του. Τα άτομα που έχουν βιώσει αυτού του είδους την κακοποίηση δυσκολεύονται να αντιμετωπίσουν τον γονέα-δράστη της βίας και τον μη βίαιο γονέα-θύμα, καθώς δεν τους παρείχαν προστασία. Επιπλέον, αντιγράφοντας αυτές τις συμπεριφορές, μεταφέρουν τον θυμό τους στις μελλοντικές τους σχέσεις, με αποτέλεσμα να απομονώνονται και να γίνονται εξαιρετικά ευάλωτοι στην απόρριψη (Παπαμιχαήλ Σ., 2005). Σε αυτό καθοριστικό ρόλο παίζει η μητέρα του δράστη δηλαδή στην ανάπτυξη της επιθετικότητας στη μετέπειτα κοινωνική και οικογενειακή ζωή του. Ο Freud διατύπωσε τη θεωρία του «**οιδιπόδειου συμπλέγματος**», η οποία αναφέρεται σε ένα συνδυασμό απωθημένων συναισθημάτων και σκέψεων που εστιάζονται στην επιθυμία του παιδιού για τον γονέα του αντίθετου φύλου και την αντίθεσή του προς τον γονέα του ίδιου φύλου. Σύμφωνα με αυτήν τη θεωρία, μόλις το παιδί συνειδητοποιήσει ότι δεν μπορεί να «**παντρευτεί**» τη μητέρα του και να αντικαταστήσει τον πατέρα του, τότε το σύμπλεγμα επιλύεται. Στη συνέχεια, το αγόρι αποδέχεται ότι θα παντρευτεί μια άλλη γυναίκα και προσπαθεί να μιμηθεί και να μοιάσει με τον πατέρα του, ο οποίος ενδέχεται να έχει επίσης επιδείξει κακοποιητική συμπεριφορά. Συνεπώς, οι άνδρες ψάχνουν συντρόφους με βάση το πρότυπο των μητέρων τους και προσπαθούν να μιμηθούν τη συμπεριφορά του πατέρα τους. Συγκεκριμένα, αναζητούν από τις συντρόφους τους τη φροντίδα, την αγάπη και την αγκαλιά που έλαβαν από τις μητέρες τους. Αν τυχόν δεν αποκτήσουν αυτό που επιθυμούν, καταφεύγουν σε βίαιες μεθόδους με στόχο να τα διεκδικούν. Αντίθετα, πολλοί θύτες που έχουν καταπιεστεί από τις μητέρες τους οδηγούνται στην υιοθέτηση έντονων συναισθημάτων θυμού, μίσους προς τις γυναίκες, καθώς είναι υπαίτιες για πολλές ψυχικές διαταραχές των παιδιών τους. (Young, 2009)

Χαρακτηρίζονται από μια διπλή και αντιφατική προσωπικότητα και ικανότητα εύκολης μετάβασης από τη μια συμπεριφορά στην άλλη. Είναι ευγενικοί στον κοινωνικό τους περίγυρο, ενώ βίαιοι και σκληροί με τα μέλη της οικογένειάς τους. Παράλληλα, αισθάνονται ενοχές και ντροπή για αυτές τις ανεξέλεγκτες ενέργειες και

υποστηρίζουν ότι εάν είχαν τη δυνατότητα να περιορίσουν τη βία, θα το είχαν κάνει. (Walker, 1989)

Σύμφωνα με την έρευνα της Walker (1989), οι θύτες αποποιούνται την ευθύνη μετά από τα βίαια περιστατικά, επιδιώκουν να απορρίψουν την ευθύνη σε άλλους, αρνούνται να αναγνωρίσουν ότι έχουν πρόβλημα, δυσαρεστούν όταν κάποιος προσπαθεί να αποκαλύψει την αλήθεια και προσπαθούν να δικαιολογήσουν την επιθετική συμπεριφορά τους με καινούργιες δικαιολογίες. Επιπλέον, ισχυρίζονται ότι η γυναίκα φέρει την ευθύνη για τα βίαια περιστατικά εξαιτίας της προκλητικής της συμπεριφοράς. Όπως προαναφέρθηκε, παρουσιάζουν μια διπλή προσωπικότητα, καθώς επρόκειτο για άτομα υπεράνω πάσης υποψίας, όσον αφορά το κοινωνικό τους περιβάλλον. Σε αντίθεση με το οικογενειακό τους περιβάλλον, όπου εμφανίζονται με διαφορετικό πρόσωπο. Ισχυρίζονται ότι θέλουν απλώς να παραδειγματίσουν τη σύζυγό τους, αλλά εξακολουθούν να επιτίθενται ανεξέλεγκτα, παρόλο που είναι ακόμη σοβαρά τραυματισμένη. Είναι άτομα συναισθηματικά καταπιεσμένα και με προβλήματα συναισθηματικής ωριμότητας που αδυνατούν να αναγνωρίσουν, να ελέγξουν και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους με κοινωνικά αποδεκτό τρόπο. Αντιδρούν έντονα όταν νιώσουν στρες, καθώς η συμπεριφορά τους χαρακτηρίζεται από στοιχεία υπερβολής με επιθετικές εκρήξεις και εξάρτηση από αλκοόλ ή ουσίες. (Barnett et al., 2010, Klaw et al., 2014)

Τα αυξημένα επίπεδα άγχους και στρες οδηγούν τους θύτες πολλές φορές στην κατανάλωση αλκοόλ, έχοντας ως αποτέλεσμα να ασκήσουν βία κατά των γυναικών τους. Οι θύτες συχνά χρησιμοποιούν το αλκοόλ για να χαλαρώσουν, αλλά συχνά χάνουν τον έλεγχο και απελευθερώνουν τα συναισθήματά τους με αποτέλεσμα να προκαλούν βία και πόνο στις γυναίκες. Παρά ταύτα, πολλές φορές χρησιμοποιούν την κατάχρηση αλκοόλ ή άλλων ουσιών ως δικαιολογία για την επιθετική τους συμπεριφορά, ενώ στην πραγματικότητα η βία μπορεί να υπάρχει και χωρίς τη χρήση αλκοόλ. (Μηλιώνη, Φ., 2009)

Σύμφωνα με τον Gelles (1979), η αλλαγή του επαγγελματικού προσανατολισμού και η ανεργία επηρεάζουν αρνητικά τη ψυχολογία των θυτών, προκαλώντας ψυχολογική πίεση που οδηγεί σε βίαιη συμπεριφορά προς τις συντρόφους τους. Επιπλέον, πολλοί θύτες χρησιμοποιούν τη βία εναντίον των συντρόφων τους για να αντισταθμίσουν την απουσία και το άγχος που βιώνουν στον χώρο εργασίας. Η βία

είναι ένας μηχανισμός άμυνας για αυτούς, προσπαθώντας να ανακτήσουν την αυτοεκτίμηση που έχει στιγματιστεί στο επαγγελματικό τους περιβάλλον. (Tifft, 1993)

Το ίδιο συμβαίνει όταν ένας άντρας έχει φιλοδοξίες που δεν μπορούν να εκπληρωθούν λόγω των οικογενειακών συνθηκών και οικογενειακών του υποχρεώσεων. Το γεγονός αυτό τους ωθεί να πιστεύουν ότι η γυναίκα ευθύνεται για τη στασιμότητα της καριέρας τους, εκδηλώνοντας βίαιη συμπεριφορά εναντίον της. Επιπλέον, οι άνδρες που αμείβονται με χαμηλά εισοδήματα και δυσκολεύονται στην κάλυψη βασικών αναγκών έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και ως εκ τούτου αντιδρούν με εξάρσεις θυμού στη σύζυγο/σύντροφο τους. (Σπανού, Α., 2005)

Σύμφωνα με την Hirigoyen (2005), υπάρχουν δύο βασικοί τύποι βίαιων προσωπικοτήτων: ο **ναρκισσιστής** και ο **άκαμπτος**. Ο παθολογικός ναρκισσισμός οδηγεί σε βίαιη συμπεριφορά, καθώς ο άνθρωπος αναζητά εξουσία και θαυμασμό, αντί για αληθινή αγάπη και συναισθηματική σύνδεση με τους άλλους. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν την τάση να επιδεικνύονται από όλους, έχουν μια αίσθηση αλαζονείας, δεν δέχονται καμία κριτική, απορρίπτουν συναισθήματα και αδιαφορούν για τον περίγυρό τους. Στις προσωπικές σχέσεις, οι ναρκισσιστές είναι κυρίαρχοι και εκμεταλλεύονται τους συντρόφους τους για την απόκτηση εξουσίας και θαυμασμού. Αντίθετα, οι άκαμπτες προσωπικότητες είναι απόλυτες και ανυποχώρητες στις απόψεις και τις συμπεριφορές τους, και επίσης μπορούν να επιδείξουν βίαιη συμπεριφορά.

Στο μεταξύ, οι άκαμπτες προσωπικότητες χωρίζονται σε **μονομανείς** και **παρανοϊκές**. Οι μονομανείς αποτελούνται από ανθρώπους που είναι τελειομανείς και θεωρούν τους άλλους ανεύθυνους και ασυνεπείς. Αυτοί οι άνθρωποι συνήθως νιώθουν μίσος ή επιθυμία εκδίκησης και, στη συνέχεια, χρησιμοποιούν ανεξέλεγκτη βία.

Οι παρανοϊκές προσωπικότητες αποφεύγουν τη στενή συναισθηματική σύνδεση με άλλους και αντ' αυτού κατηγορούν άλλους για τις δυσκολίες τους. Στην περίπτωση της γυναίκας, η θέση της θεωρείται υποταγμένη και της απαγορεύεται να εργαστεί, να διαχειρίζεται το χρήμα της οικογένειας και να διατηρεί κοινωνικούς δεσμούς. Στο σπίτι, οι παρανοϊκοί εμφανίζονται ως αυθεντικοί ηγέτες και όταν η γυναίκα αμφισβητεί την εξουσία τους, χρησιμοποιούν βία. Συνήθως δεν εμπιστεύονται τη σύντροφό τους και την ελέγχουν συνεχώς. Οι παρανοϊκές προσωπικότητες είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες, διότι η ζήλια και η μανία τους μπορεί να οδηγήσουν στη δολοφονία της συντρόφου

τους ή στην αυτοκτονία της γυναίκας που προσπαθεί να δραπετεύσει από αυτή την κατάσταση, και μερικές φορές, ακόμα και των παιδιών τους.

Συνοψίζοντας, όλα τα παραπάνω είναι κοινά χαρακτηριστικά των ανδρών που συνήθως συναντάται στην κακοποίηση μιας γυναίκας, ανεξαρτήτως φυλής, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων, οικονομικής θέσης και κοινωνικής τάξης. Η συνύπαρξη όλων αυτών των χαρακτηριστικών δεν κρίνεται απαραίτητη, καθώς ακόμα και μεμονωμένα αρκούν για να θεωρηθεί ένας άνδρας βίαιος.

3.2 Το προφίλ του θύματος

Η βία εναντίον των γυναικών είναι ένα συχνό φαινόμενο και αποτελεί ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα που δεν έχει ακόμη αντιμετωπιστεί οριστικά, παρόλο που οι περισσότεροι αναγνωρίζουν τη σημασία του. Κάθε γυναίκα ανεξαρτήτως φυλής, εθνικότητας, ηλικίας, θρησκείας, μορφωτικού επιπέδου και οικονομικής κατάστασης κινδυνεύει από τη βία. Ωστόσο, ο τρόπος που οι γυναίκες αντιδρούν στη βία εξαρτάται από πολλούς και διάφορους παράγοντες. Στη συνέχεια, θα αναλυθούν κάποια κοινά χαρακτηριστικά των γυναικών που αυξάνουν τον κίνδυνο επαναλαμβανόμενης και συστηματικής κακοποίησης.

Πρωτίστως, οι γυναίκες που υποφέρουν από κακοποίηση έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και αμφισβητούν τις ικανότητές τους, καθώς η κριτική που δέχονται από τους συντρόφους τους επηρεάζει αρνητικά την αυτοεκτίμησή τους. Επίσης, είναι παθητικές στο κοινωνικό περιβάλλον, αλλά μπορούν να ανταπεξέλθουν στο προσωπικό τους περιβάλλον για να αποφύγουν μεγαλύτερη κακοποίηση ή δολοφονία. Επιπλέον, έχουν έντονες αντιδράσεις, όπως ψυχοσωματικά συμπτώματα και κατάθλιψη εξαιτίας του στρες, ενώ χρησιμοποιούν τη σεξουαλική ανάγκη ως μέσο για να διατηρήσουν τις σχέσεις τους. (Walker, 1989)

Έχοντας αφομοιώσει τους πολιτιστικούς μύθους σχετικά με τις κακοποιητικές σχέσεις, ανέχονται τον εξευτελισμό και τις προσβολές και κατηγορούν τον εαυτό τους, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την βίαιη συμπεριφορά, καθώς αισθάνονται ενοχές για τις πράξεις των συντρόφων τους και συμφωνούν με την άποψη της κοινωνίας ότι «οι άντρες θα άλλαζαν συμπεριφορά εάν μπορούσε να αλλάξει η δική τους». (Χατζηφωτίου, Σ., 2005)

Οι γυναίκες που υποφέρουν από κακοποίηση συχνά έχουν μια ιδιαίτερη σχέση με την εργασία τους. Συχνά, εγκαταλείπουν τις θέσεις εργασίας τους για να αφοσιωθούν αποκλειστικά στους συντρόφους και τις οικογένειές τους. Ακόμα κι αν συνεχίζουν να εργάζονται, πιστεύουν ότι αυτό μπορεί να οδηγήσει σε επιθετική συμπεριφορά από τους συντρόφους τους. Συνεπώς, προτιμούν να εγκαταλείψουν τη δουλειά τους παρά να αντιμετωπίσουν έντονες αντιδράσεις από τον σύντροφό τους. Αυτό μπορεί να συμβεί, επειδή οι γυναίκες θέλουν ο σύντροφός τους να είναι ισχυρότερος από αυτές ή επειδή οι άνδρες είναι συνήθως οι διαχειριστές των οικονομικών πόρων στις οικογένειες. (Walker, L., 1989)

Όταν η βία επαναλαμβάνεται, αναπτύσσουν ένα αίσθημα ντροπής, που τους κάνει να αποκρύπτουν τα σωματικά και ψυχολογικά τους τραύματα, να απομονώνονται κοινωνικά και να αποσπώνται συναισθηματικά. Αυτό είναι πιο συχνό σε γυναίκες που ανήκουν στις ανώτερες κοινωνικές τάξεις σε σχέση με τις κατώτερες. (Λιόλιου Σιμωνή, 2006)

Πολλές γυναίκες παραμένουν σε κακοποιητικές σχέσεις, αφού δεν διαθέτουν τους απαραίτητους εκπαιδευτικούς, οικονομικούς ή ψυχολογικούς πόρους για να ξεφύγουν από την τρέχουσα κατάσταση που βιώνουν. Είναι τόσο εξαρτημένες από τους συντρόφους τους που είναι διατεθειμένες να υποστούν οποιαδήποτε σοβαρή προσβολή ή τραυματισμό για να καλύψουν τις ανάγκες τους. Αυτό συχνά οδηγεί σε έλλειψη επικοινωνιακών δεξιοτήτων και αδυναμία να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους. Καθώς, έχουν υιοθετήσει μια εξιδανικευμένη εικόνα, πιστεύουν ότι μπορούν να «αλλάξουν» τον σύντροφό τους και έτσι μένουν στις υπάρχουσες σχέσεις. (Αρτινοπούλου, Β., 2006)

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι παιδικές εμπειρίες μπορεί να επηρεάσουν την αποδοχή της βίαιης συμπεριφοράς. Εάν κάποιος μεγάλωσε σε ένα οικογενειακό περιβάλλον, όπου ο πατέρας κακοποιούσε συστηματικά τη μητέρα και η μητέρα το αποδεχόταν, είναι πιθανό να ενστερνιστεί αυτή τη συμπεριφορά και να γίνει θύμα κακοποίησης. Μπορεί να εμφανίσει έντονη εξάρτηση από τον σύντροφό της και να προσκολλάται πάνω του, όχι επειδή διακατέχεται από τάσεις μαζοχισμού, αλλά επειδή χρειάζεται προσοχή και φροντίδα, και η εικόνα του εαυτού της αποδυναμώνεται. Αν μια γυναίκα επιθυμεί να αποχωρήσει από έναν βίαιο άνδρα, επιλέγει συχνά να μην ζητήσει βοήθεια, διότι πιστεύει ότι κανείς δεν θα κατανοήσει το πρόβλημά της. Σε

περίπτωση που δεν τα καταφέρνει, η διαφυγή της συχνά οδηγείται στο αλκοόλ ή στις ουσίες. (Στεφανίδου, Α., 2010)

Ο φόβος, ο θυμός και η απογοήτευση είναι ορισμένα αισθήματα από τα οποία διακατέχονται οι γυναίκες-θύματα. Ο φόβος κυριαρχεί διαρκώς τα θύματα κακοποίησης, καθώς αναμένουν την επόμενη επίθεση και ανησυχούν για την υγεία τους, δεδομένου ότι αυτή μπορεί να είναι χειρότερη. Αντίθετα, αισθάνονται θυμό και μίσος και έχουν τάσεις εκδικητικές, που ωστόσο δεν υλοποιούνται. Τα θύματα δικαιολογούν και υπερασπίζονται τους συζύγους τους, αλλά απογοητεύονται επειδή δεν μπορούν να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους. Μετά την κακοποιητική συμπεριφορά, τα θύματα αισθάνονται ανίκανα και συναισθήματα άγχους και κατάθλιψης είναι συχνές αντιδράσεις. Ορισμός της ανικανότητας είναι μια κατάσταση στην οποία το υποκείμενο δεν προσπαθεί να αποφύγει μια επώδυνη ή επιβλαβή κατάσταση, καθώς δεν μπορεί να μάθει από παρόμοιες καταστάσεις στο παρελθόν. Σε περίπτωση που μια γυναίκα εκτίθεται σε συνεχείς επιθέσεις, μπορεί να κατηγορήσει τον εαυτό της για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται. (Τριανταφυλλίδου, 1986)

Η αίσθηση απώλειας του ελέγχου μπορεί να οδηγήσει σε συναισθηματική δυσφορία μια κακοποιημένη γυναίκα. Επομένως, για να μειώσει τα αρνητικά συναισθήματα που την περιβάλλουν (φόβος, θυμός, ανασφάλεια, απόγνωση κ.λπ.), μπορεί να προσπαθήσει να ελέγξει διάφορους εξωτερικούς παράγοντες με σκοπό τη μείωση της έντασης της βίας, την καταπίεση του θυμού της, την άρνηση ή τη μείωση της κακοποίησης που υπέστη, κ.ά. (Παπαμιχαήλ Σ., 2005)

Συνοψίζοντας, για τις κακοποιημένες γυναίκες, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε, εάν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους οφείλονται ή προϋπήρχαν της κακοποίησης. Συνήθως, τα δείγματα προέρχονται από γυναίκες που βρίσκονται σε καταφύγια, δηλαδή πρόκειται για άτομα που αναζητούν αρωγή. Νιώθουν αβοήθητες και ανεπαρκείς, εμφανίζουν κατάθλιψη, άγχος, τάσεις αυτοκτονίας και διάφορες ασθένειες. (Gelles Richard, Pedrick Cornell Claire, 1985)

B. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 4. Μεθοδολογία

4.1 Αντικείμενο και στόχοι έρευνας

Η έρευνα που παρουσιάζεται αποβλέπει στην εξέταση των απόψεων και των στάσεων των κατοίκων της Καστοριάς σχετικά με το ζήτημα της βίας κατά των γυναικών. Επιπλέον, η έρευνα εστιάζει στη συλλογή απόψεων και πληροφοριών από το Συμβουλευτικό Κέντρο του Νομού Καστοριάς σχετικά με το ζήτημα της κακοποίησης των γυναικών και διερευνάται κατά πόσο η περίοδος του εγκλεισμού επηρέασε την αύξηση των περιστατικών βίας.

4.2 Μεθοδολογία έρευνας

Το ερωτηματολόγιο περιέχει συνδυασμό κλειστών και ανοιχτών τύπου ερωτήσεων ενώ η χρονική διάρκεια που δόθηκε για τη περάτωσή του ήταν ένας μήνας και συγκεκριμένα από τον Απρίλιο μέχρι τον Μάιο. Το ερωτηματολόγιο διαμοιράστηκε σε κάτοικους της Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα της Καστοριάς για να διαπιστωθεί:

1. Εάν σχετίζονται τα δημογραφικά στοιχεία όπως το φύλο, η ηλικία, το μηνιαίο εισόδημα, η οικογενειακή κατάσταση και το μορφωτικό επίπεδο γενικότερα με τις αντιλήψεις που αφορούν την κακοποίηση των γυναικών;
2. Κατά πόσο γνωρίζουν για το φαινόμενο και τις μορφές της κακοποίησης κατά των γυναικών;
3. Εάν και πόσο η πανδημία Covid-19 επηρέασε την αύξηση των περιστατικών βίας;
4. Για ποιο λόγο ωθούνται οι δράστες να ασκήσουν βία απέναντι στο γυναικείο φύλο;
5. Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης έχουν συμβάλει στη διάδοση περιστατικών βίας;
6. Κατά πόσο οι φορείς υποστήριξης συμβάλουν στην ενίσχυση των κακοποιημένων γυναικών;

4.3 Δείγμα της έρευνας

Για τη δειγματοληψία της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της χιονοστιβάδας (snowball sample), η οποία ανήκει στην κατηγορία των μη πιθανοτήτων. Σε αυτή τη μέθοδο, οι αρχικοί συμμετέχοντες προτείνουν άλλους συμμετέχοντες για να συμμετάσχουν στην έρευνα. Ο ερευνητής αναπτύσσει μια μικρή λίστα με δυνητικούς ερωτώμενους, βασιζόμενος στην ευκολία ή στην κρίση του, και ζητά από αυτούς να προτείνουν άλλα άτομα που θα μπορούσαν να συμμετέχουν. Μετά τη συμμετοχή αυτών στην έρευνα, ο ερευνητής ζητά από αυτούς να προτείνουν περισσότερους συμμετέχοντες. Με αυτόν τον τρόπο το δείγμα ολοένα και μεγαλώνει, όπως μια χιονόμπαλα κυλάει πάνω στο χιόνι, καθώς δεν απαιτείται πολύ χρόνο και έχει χαμηλό κόστος. Η δειγματοληπτική αυτή μέθοδος είναι κατάλληλη για περιπτώσεις όπου υπάρχει περιορισμένο δειγματοληπτικό πλαίσιο (Σιώμοκος Γ., Μαύρος Δ., 2018). Στη συγκεκριμένη περίπτωση, επιλέχθηκαν άτομα από την Καστοριά για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και στη συνέχεια αυτά τα άτομα συνέστησαν άλλα άτομα. Με τον τρόπο αυτό υπήρξε ευχέρεια στην εύρεση των ατόμων του δείγματος και ο αριθμός μπορεί να γίνει πολύ ικανοποιητικός. Συγκεκριμένα, ο αριθμός συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου που συγκεντρώθηκε ήταν 115 απαντήσεις και αποτελείται από γυναίκες και άντρες ηλικίας από 16 ετών έως και 74 ετών.

4.4 Μέθοδοι συλλογής πληροφοριών

Τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την διεξαγωγή της έρευνας και αποτελούν μέθοδοι συλλογής πληροφοριών είναι το ερωτηματολόγιο και η ημι-δομημένη συνέντευξη. Αρχικά, το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει δομημένες ερωτήσεις που παρουσιάζονται σε συγκεκριμένη σειρά, με τον ερωτώμενο να απαντά γραπτώς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η μέθοδος διανομής ήταν συνδυασμός προσωπικής μεθόδου, αλλά και ηλεκτρονικής μορφής. Η προσωπική μέθοδος αποτελεί την πιο διαδεδομένη μέθοδο διανομής, όπου ο ερευνητής προσωπικά διανέμει το ερωτηματολόγιο στον ερωτώμενο και αυτός το συμπληρώνει μόνος του ή με τη βοήθεια του ερευνητή. Το σημαντικό πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι η παρουσία του ερευνητή, καθώς μπορεί να παρέχει διευκρινίσεις ή να επεξηγήσει το περιεχόμενο κάποιας ερώτησης που δεν κατανοήθηκε από το συμμετέχοντα. Όσον αφορά τα on-line ερωτηματολόγια, πρόκειται για ερωτηματολόγια μέσω Διαδικτύου,

όπου όλες οι οδηγίες, το ίδιο ερωτηματολόγιο και γενικότερα όλη η επικοινωνία μεταξύ του ερωτώμενου και ερευνητή γίνονται γραπτώς(ηλεκτρονικά). Αυτή η μέθοδος μας διευκολύνει, αφού οι απαντήσεις μπορεί να είναι αντικειμενικότερες λόγω μη επαφής. (Σιώμκος Γ., Μαύρος Δ., 2018)

Οι ερωτήσεις του ερωτηματολογίου της έρευνας είναι 21, από τις οποίες οι (5) αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων και οι υπόλοιπες (16) αφορούν ερωτήσεις σχετικές με τα δεδομένα που συλλέχθηκαν για τη βέλτιστη διεξαγωγή των ερευνητικών ερωτημάτων, αλλά και τις πληροφορίες που αφορούν το θέμα της εργασίας. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε μέσω της πλατφόρμας Google Forms και διαμοιράστηκε μέσω αυτής με την αποστολή ηλεκτρικού συνδέσμου (link) σε κάτοικους του Νομού Καστοριάς.

Όσον αφορά το υπόλοιπο μέρος της έρευνας επιλέχθηκε η χρήση ημι-δομημένης συνέντευξης. Η χρήση συνεντεύξεων αποτελεί ένα από τα βασικότερα εργαλεία των ποιοτικών μεθόδων. Πρόκειται για μια μορφή αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας μεταξύ διαφόρων ατόμων, που οδηγείται από τον ερευνητή, με σκοπό την ανάκτηση πληροφοριών σχετικών με το θέμα της έρευνας. (Cohen, L., Manion, L., 1992) Συγκεκριμένα, αποσκοπεί στην ανάπτυξη του «νοητικού περιεχομένου» με σκοπό την αποκάλυψη διαφόρων πτυχών της προσωπικότητας και την αναγνώριση συμπεριφορών. Βασικό εργαλείο αυτής της μεθόδου είναι η συνομιλία ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα. (Mialaret, 1997)

Η ημι-δομημένη συνέντευξη αποτελείται από δεκαπέντε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου που απευθύνθηκαν σε δύο ειδικούς του Συμβουλευτικού Κέντρου του Δήμου Καστοριάς. Παρ' όλο την ύπαρξη του πλάνου ερωτήσεων, γίνεται προσπάθεια για να διατηρηθεί η συζήτηση στα πλαίσια των ερωτήσεων. Η συνέντευξη διεξάχθηκε διαζώσης στο Συμβουλευτικό Κέντρο του Νομού Καστοριάς, έπειτα από τηλεφωνική επικοινωνία, ενώ ο χρόνος της συνέντευξης καθορίστηκε γύρω στα 25 λεπτά. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της μαγνητοφώνησης για την βέλτιστη ανάλυση των πληροφοριών, αφού λήφθηκε η έγκριση των συνεντευζιζόμενων.

4.4.1 Συνέντευξη από το Συμβουλευτικό Κέντρο Καστοριάς

Η συνέντευξη ξεκινάει με την πρώτη ερώτηση που αφορά την ειδικότητα των συνεντευξιαζόμενων, καθώς και το όνομα τους, το οποίο για λόγους εμπιστευτικότητας και απορρήτου δεν μπορεί να ειπωθεί. Όσον αφορά την ειδικότητά τους, η πρώτη συνεντευξιαζόμενη είναι κοινωνιολόγος και η δεύτερη εργάζεται ως νομική σύμβουλος στο Συμβουλευτικό Κέντρο της Καστοριάς, η οποία κάνει νομική συμβουλευτική στις γυναίκες και δεν εκπροσωπεί στο δικαστήριο. Η δεύτερη ερώτηση διαμορφώνεται ως εξής: «Πόσο καιρό εργάζεστε στον συγκεκριμένο φορέα». Επιλέχθηκε η ερώτηση αυτή κυρίως για να βεβαιωθούμε πως ο ερωτώμενος έχει την εμπειρία εργασίας μέσα σε περίοδο εγκλεισμού, έχοντας αποκτήσει εμπειρία με άτομα προερχόμενα από αυτή την περίοδο. Και οι δύο ερωτώμενοι έχουν εμπειρία εργασίας κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού. Συγκεκριμένα, η κοινωνιολόγος του κέντρου εργάζεται από το 2014, ενώ η νομική σύμβουλος από το 2018.

Συνεχίζοντας, στην επόμενη ερώτηση που διατυπώνεται ως εξής: «Ποια είναι η έως τώρα εμπειρία σας σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών στον νομό της Καστοριάς» λάβαμε τις ακόλουθες πληροφορίες. Αρχικά, αναφέρθηκαν ορισμένα δεδομένα όσον αφορά την λειτουργία του κέντρου, όπου δομείται από μια νομικό, κοινωνική λειτουργό, ψυχολόγο και μια σύμβουλο υποδοχής που συνήθως είναι κοινωνιολόγος. Στη συνέχεια, αναφέρθηκε η διαδικασία που πρέπει να ακολουθήσει μια γυναίκα προκειμένου να εξυπηρετηθεί από το κέντρο. Η γυναίκα, λοιπόν, θα πρέπει να βρει έναν τρόπο να έρθει σε επικοινωνία με το κέντρο εφόσον το επιθυμεί, παίρνει συνήθως ένα τηλέφωνο, ώστε να προγραμματιστεί το πρώτο ραντεβού. Έπειτα, επιτυγχάνεται η πρώτη συνάντηση ή τηλεφωνική επικοινωνία στην οποία δεν εξακριβώνεται το αίτημά της, επειδή μπορεί η γυναίκα να μην γνωρίζει ακριβώς τι θέλει από το κέντρο, λόγω της δυσμενούς κατάστασης που βιώνει. Στο συγκεκριμένο Συμβουλευτικό Κέντρο του δήμου Καστοριάς πηγαίνουν γυναίκες που είναι θύματα έμφυλης βίας. Την έμφυλη βία συνήθως την βιώνουν γυναίκες και κορίτσια, καθώς και ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.

Η συνέντευξη συνεχίζεται με το ερώτημα «Ποια είναι τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην προσπάθειά τους να επανενταχθούν στην κοινωνία». Σύμφωνα με τα λεγόμενα των συνεντευξιαζόμενων, αφού προγραμματιστεί το δεύτερο ραντεβού που γίνεται με την κοινωνική λειτουργό, λαμβάνουν το κοινωνικό ιστορικό

του θύματος με σκοπό να εξεταστεί το πρόβλημα που υφίσταται. Έπειτα, η κακοποιημένη γυναίκα παραπέμπεται είτε στη νομικό για συμβουλευτική είτε στην ψυχολόγο, για ψυχολογική υποστήριξη. Ο κύκλος των συναντήσεων είναι περίπου 10-12 όπου κι ολοκληρώνεται. Η ειδοποιός διαφορά του κέντρου από τον ξενώνα είναι ότι στο κέντρο παρέχεται συμβουλευτική υποστήριξη, ενώ ο ξενώνας συμβάλλει στην ομαλή επανένταξη της γυναίκας στην κοινωνία (εύρεση κατοικίας, εργασίας κτλ), όπου αυτό κρίνεται ζωτικής σημασίας. Επομένως, μια κακοποιημένη γυναίκα πηγαίνει πρώτα από το Συμβουλευτικό Κέντρο, ώστε να λάβει την απαραίτητη συμβουλευτική υποστήριξη για το αντίστοιχο αίτημά της.

Στη συνέχεια οι ειδικοί ρωτήθηκαν για το πώς θα χαρακτήριζαν την ψυχολογία του θύτη απέναντι στο θύμα και για το ποιοι είναι οι πιθανοί λόγοι που οδηγείται στην άσκηση βίας. Με λίγα λόγια ο θύτης ενδέχεται να είναι οποιοσδήποτε είτε είναι αναλφάβητος είτε μορφωμένος, σε οποιαδήποτε ηλικία και με οποιαδήποτε χαρακτηριστικά. Αυτό συμβαίνει λόγω των στερεοτυπικών αντιλήψεων που διακινούν την κοινωνία, δηλαδή η δυσανάλογη σχέση μεταξύ των ανδρών και γυναικών σε θέματα που αφορούν γενικότερα την κοινωνία. Η επικράτηση λοιπόν αυτών των κοινωνικών στερεοτύπων οδηγούν την γυναίκα να φαίνεται κατώτερη και αδύναμη. Αξίζει να σημειωθεί πως η ψυχολογική βία κρίνεται ιδιαίτερα σοβαρή, ακόμα και για την ίδια την γυναίκα που δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα σημάδια της, επομένως δεν έχει να κάνει με το κάθε θύμα, αλλά με τον θύτη.

Η έρευνα συνεχίζεται με την επόμενη ερώτηση που διερευνά πόσα περιστατικά έχουν καταγραφεί τα τελευταία χρόνια και κυρίως μετά την εμφάνιση της πανδημίας. Στην συγκεκριμένη ερώτηση η καταγραφή των δεδομένων γίνεται κάθε χρόνο περίπου και καλύπτονται όλες οι ηλικιακές ομάδες από 17 έως 65 και πάνω. Το ποσοστό που υπολογίζεται με βάση τα περιστατικά που καταφθάνουν στο Κέντρο αγγίζει περίπου το 25-45%.

Η επόμενη ερώτηση στοχεύει στην περίοδο του εγκλεισμού και στο ποια είναι η συχνότερη μορφή κακοποίησης που παρατηρήθηκε. Στο σημείο αυτό να σημειωθεί ότι το Συμβουλευτικό Κέντρο της Καστοριάς κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού παρέμενε ανοιχτό. Όμως, την περίοδο αυτή δεν υπήρχαν πάρα πολλά περιστατικά, παρά μόνο κάποια τηλεφωνικά, καθώς η δια ζώσης εξυπηρέτηση δεν ήταν εφικτή να πραγματοποιηθεί. Παρ όλα αυτά, μετά τη λήξη της καραντίνας, τον Μάιο του 2021

παρατηρήθηκε τεράστια αύξηση των περιστατικών τόσο δια ζώσης, όσο και τηλεφωνικός. Η συχνότερη μορφή κακοποίησης που παρατηρήθηκε εκείνο το διάστημα ήταν η ψυχολογική-συναισθηματική.

Στη συνέχεια ακολούθησε η ερώτηση για να διαπιστωθεί εάν η πανδημία του κορονοϊού σχετίζεται με την εκδήλωση της ενδοοικογενειακής βίας. Η απάντηση που λάβαμε είναι σίγουρα καταφατική, χωρίς όμως να είναι ο λόγος για την εμφάνισή της. Η πανδημία στάθηκε ως αφορμή για κάτι που ίσως να προϋπήρχε και να επιδεινώθηκε σε μια άλλη συνθήκη πιο δύσκολη.

Όπως προαναφέρθηκε στην ερώτηση εάν παρατηρήθηκε αυξητική τάση στις καταγγελίες των θυμάτων βίας κατά την περίοδο του εγκλεισμού, κρίνεται απαραίτητο να επισημανθεί πως δεν παρατηρήθηκε τόσο κατά την διάρκεια όσο μετά το άνοιγμα. Αυτό γιατί, κατά τη διάρκεια της καραντίνας η γυναίκα δεν μπορούσε να βρει τρόπο, ώστε να έρθει σε επικοινωνία με τον φορέα και να καταγγείλει το περιστατικό. Επομένως, για τον λόγο αυτό παρατηρήθηκε ραγδαία αύξηση μετά την λήξη της καραντίνας.

Συνδυαστικά με το παραπάνω ερώτημα, οι ειδικοί ρωτήθηκαν επίσης εάν αντιμετώπισαν περισσότερα περιστατικά βίας λόγω της πανδημίας. Προφανώς, καμία πανδημία δεν είναι ο λόγος που θα δημιουργήσει μια κακοποιητική σχέση, αλλά πρόκειται για ήδη υπάρχον πρόβλημα το οποίο καταπιάνεται σε μια τέτοια συνθήκη, όπως είναι μια πανδημία.

Στη συνέχεια οι συνεντευξιαζόμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο εάν έχουν υπάρξει περιπτώσεις κακοποιημένων γυναικών που να έχουν οδηγηθεί στην αυτοκτονία ή σε κάποιο είδος αυτοτραυματισμού. Πράγματι, στο Συμβουλευτικό Κέντρο υπήρξαν κατά καιρούς αυτοτραυματισμοί, αλλά κι ένα περιστατικό που είχε τάσεις αυτοκτονίας.

Η προτελευταία ερώτηση που τέθηκε στους ειδικούς σχετίζεται με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά στο επάγγελμά που ασκούν. Οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν εντυπωσιακές. Συγκεκριμένα, μια από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αφορά τον φορέα των αστυνομικών αρχών, ενώ υπάρχει η κατάλληλη επικοινωνία και δικτύωση με τον συγκεκριμένο φορέα, πολλές φορές η αστυνομία αποτρέπει την γυναίκα να προχωρήσει στη καταγγελία του περιστατικού της. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι υπάρχει έλλειψη σωστής εκπαίδευσης από την κοινωνία, πράγμα που

καθιστά το φαινόμενο ακόμα πιο δύσκολο. Απαιτείται συγκεκριμένη εκπαίδευση, καθώς και πολύ συγκεκριμένος χώρος, ώστε να διευκολυνθεί η έλευση των θυμάτων.

Η έρευνα ολοκληρώνεται με την τελευταία ερώτηση ανοιχτού τύπου: «Θα θέλατε να μοιραστείτε κάτι άλλο που θεωρείτε σημαντικό ως έμπειρη σύμβουλος». Συγκεκριμένα, στο Συμβουλευτικό Κέντρο του Δήμου Καστοριάς, εκτός από την συμβουλευτική υποστήριξη παρέχεται και εργασιακή. Δηλαδή, η γυναίκα μπορεί να λάβει συμβουλές ως προς την εύρεση της αγοράς εργασίας, να αποβάλλει την αμηχανία της και να αναπτύξει τις δεξιότητες, καθώς και τις ικανότητές της.

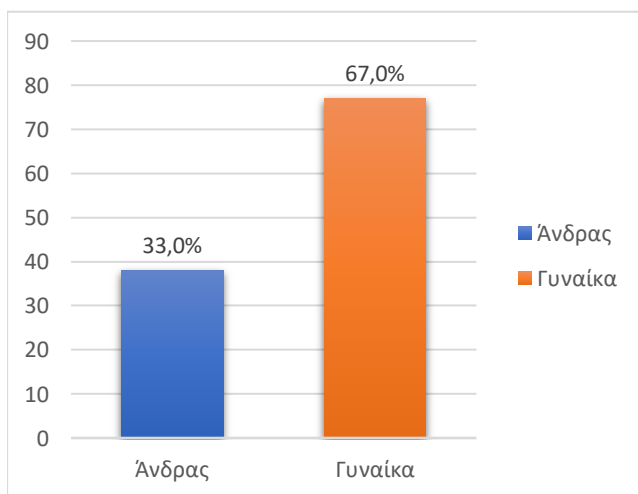
4.4.2 Ερωτηματολόγιο

4.4.3 Αποτελέσματα έρευνας

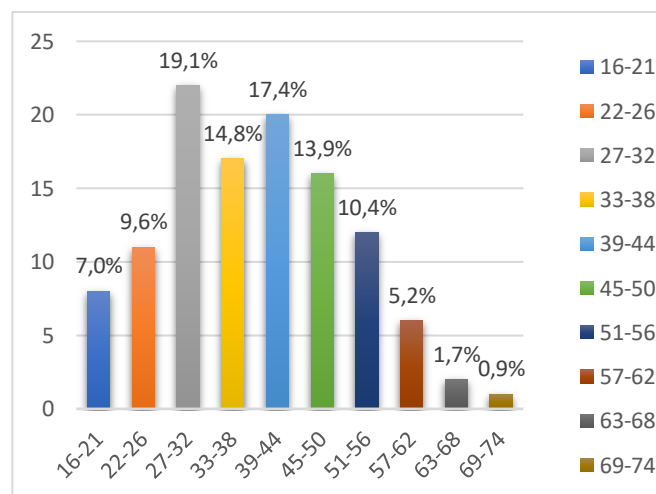
Για τη διεξαγωγή αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το Microsoft Excel σε συνδυασμό με το SPSS. Η επιλογή των δύο προγραμμάτων κρίθηκε απαραίτητη για την βέλτιστη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, καθώς τα συγκεκριμένα εργαλεία ήταν εύχρηστα.

Σύμφωνα με το διάγραμμα 1, το 67% του δείγματος αποτελείται από τις γυναίκες, ενώ το 33% από άνδρες.

Διάγραμμα 1. Φύλο

Διάγραμμα 2. Ηλικία

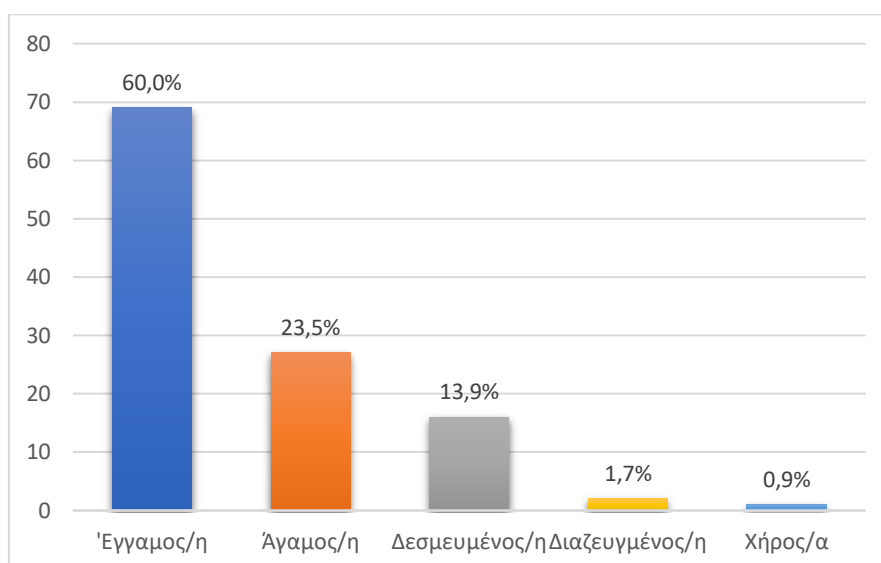

Φύλο * Ηλικία Crosstabulation

			Ηλικία								Total		
			16-21	22-26	27-32	33-38	39-44	45-50	51-56	57-62		63-68	69-74
Φύλο	Άνδρας	Count	1	4	9	4	8	5	3	2	1	1	38
		% of Total	0,9%	3,5%	7,8%	3,5%	7,0%	4,3%	2,6%	1,7%	0,9%	0,9%	33,0%
	Γυναίκα	Count	7	7	13	13	12	11	9	4	1	0	77
		% of Total	6,1%	6,1%	11,3%	11,3%	10,4%	9,6%	7,8%	3,5%	0,9%	0,0%	67,0%
Total		Count	8	11	22	17	20	16	12	6	2	1	115
		% of Total	7,0%	9,6%	19,1%	14,8%	17,4%	13,9%	10,4%	5,2%	1,7%	0,9%	100,0%

Ενώ, στο διάγραμμα 2 παρατηρούμε τις ηλικιακές ομάδες των ερωτηθέντων με το μεγαλύτερο ποσοστό (19,1%) να ανήκει στη κατηγορία 27-32. Ακολουθεί με εξίσου υψηλό ποσοστό (17,4%) η ηλικιακή ομάδα 39-44, έπειτα αρκετά κοντά βρίσκονται οι ηλικιακές ομάδες 33-38 και 45-50 με ποσοστό 14,8% και 13,9% αντιστοίχως. Στη συνέχεια ακολουθούν οι ηλικιακές ομάδες 51-56 και 22-26 με ποσοστό 10,4% και 9,6%. Ακολουθεί το 7% και το 5,2% που αντιστοιχούν στους 16-21 και στους 57-62. Τέλος, έχουμε κι ένα ποσοστό της τάξεως του 1,7% που αφορά την ηλικιακή ομάδα 63-68.

Διάγραμμα 3. Οικογενειακή Κατάσταση

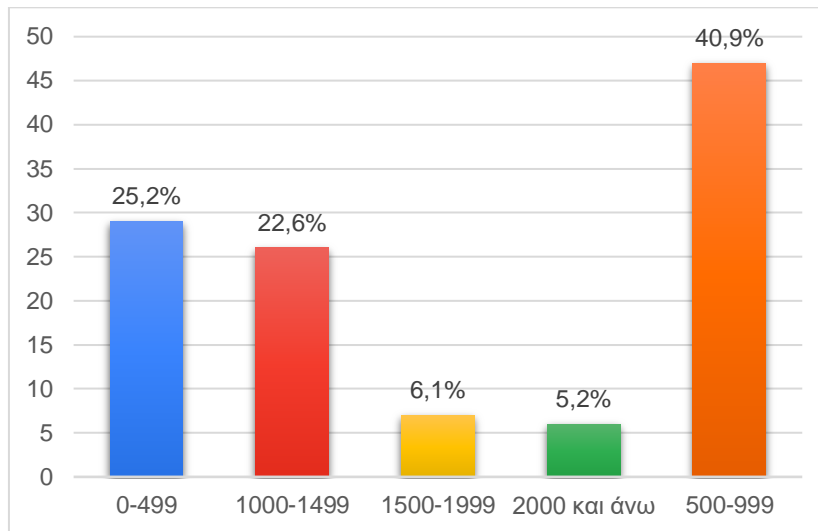

Φύλο * Οικογενειακή κατάσταση Crosstabulation

		Οικογενειακή κατάσταση					Total	
		Έγγαμος/η	Άγαμος/η	Δεσμευμένος/η	Διαζευγμένος/η	Χήρος/α		
Φύλο	Άνδρας	Count	19	15	3	1	0	38
		% of Total	16,5%	13,0%	2,6%	0,9%	0,0%	33,0%
	Γυναίκα	Count	50	12	13	1	1	77
		% of Total	43,5%	10,4%	11,3%	0,9%	0,9%	67,0%
Total		Count	69	27	16	2	1	115
		% of Total	60,0%	23,5%	13,9%	1,7%	0,9%	100,0%

Στο παραπάνω διάγραμμα εστιάζουμε στην οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων, όπου με μεγάλη διαφορά κυριαρχεί το 60%, στο οποίο δήλωσαν ότι ανήκουν στη κατηγορία έγγαμοι. Το 23,5% στη κατηγορία άγαμοι, το 13,9% στη κατηγορία δεσμευμένοι, ενώ το 1,7% είναι διαζευγμένοι. Τέλος, το 0,9% δηλώνει χήρος/α.

Διάγραμμα 4. Μηνιαίο Εισόδημα

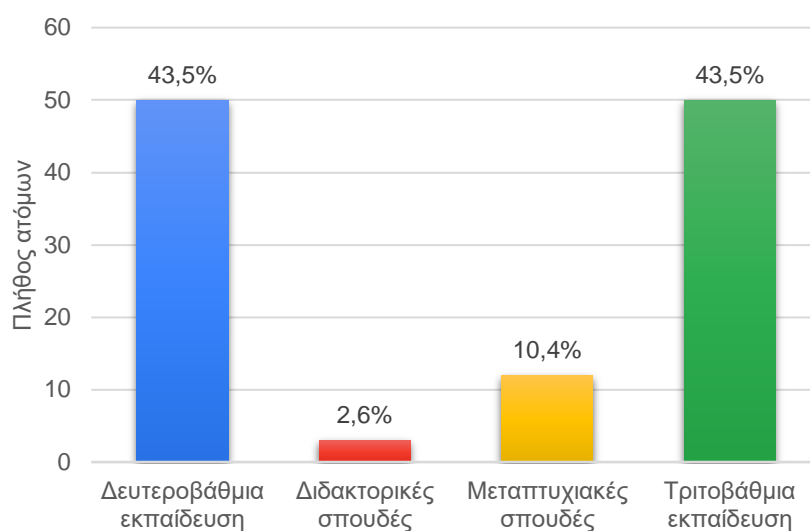

Φύλο * Μηνιαίο Εισόδημα Crosstabulation

			Μηνιαίο Εισόδημα					Total
			0-499	500-999	1000-1499	1500-1999	2000 και άνω	
Φύλο	Άνδρας	Count	3	16	12	3	4	38
		% of Total	2,6%	13,9%	10,4%	2,6%	3,5%	33,0%
	Γυναίκα	Count	26	31	14	4	2	77
		% of Total	22,6%	27,0%	12,2%	3,5%	1,7%	67,0%
Total		Count	29	47	26	7	6	115
		% of Total	25,2%	40,9%	22,6%	6,1%	5,2%	100,0%

Όσον αφορά το μηνιαίο εισόδημα των ερωτηθέντων με μεγάλη διαφορά διακρίνεται το 40,9%, το οποίο κυμαίνεται από 500-999€, έπειτα το 25,2% ανήκει στη κατηγορία των 0-499€. Ακολουθεί ένα αρκετά ενθαρρυντικό ποσοστό της 22,6%, στο οποίο το εισόδημα ξεπερνά τα 1000€ και φτάνει έως τα 1500€. Το αμέσως επόμενο ποσοστό είναι κατά πολύ μικρότερο στα 6,1% όπου το εισόδημα είναι άνω των 1500€ και φτάνει έως τις 2000€ και τέλος το 5,2% λαμβάνει μηνιαίως εισόδημα άνω των 2000€.

Διάγραμμα 5. Μορφωτικό Επίπεδο

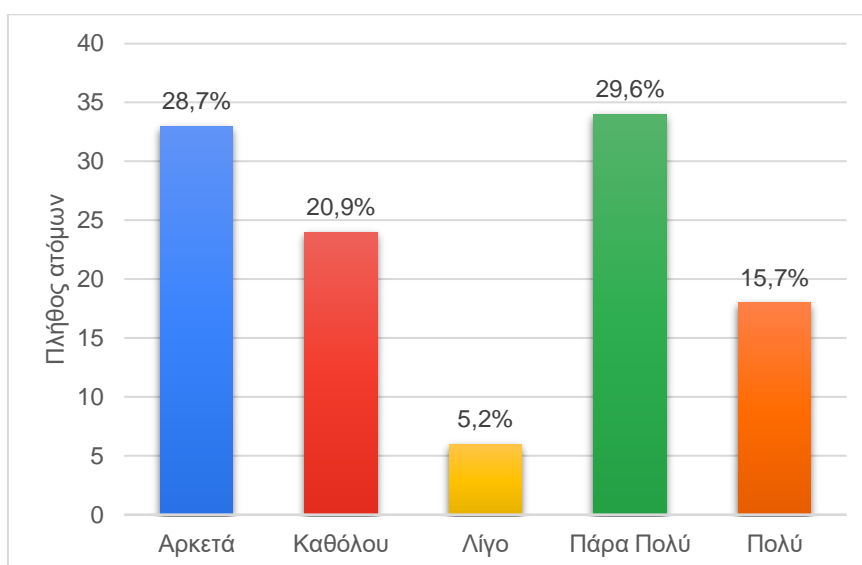

Φύλο * Μορφωτικό επίπεδο Crosstabulation

			Μορφωτικό επίπεδο				Total
			Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Μεταπτυχιακές σπουδές	Διδακτορικές σπουδές	
Φύλο	Άνδρας	Count	18	16	4	0	38
		% of Total	15,7%	13,9%	3,5%	0,0%	33,0%
	Γυναίκα	Count	32	34	8	3	77
		% of Total	27,8%	29,6%	7,0%	2,6%	67,0%
Total		Count	50	50	12	3	115
		% of Total	43,5%	43,5%	10,4%	2,6%	100,0%

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων παρατηρείται ισοβαθμία, καθώς το ποσοστό βρίσκεται στο 43,5% και αφορά την δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τέλος, το 10,4% έχει προχωρήσει και σε μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ το 2,6% σε διδακτορικές σπουδές.

Διάγραμμα 6. Μορφές βίας (Σεξουαλική)

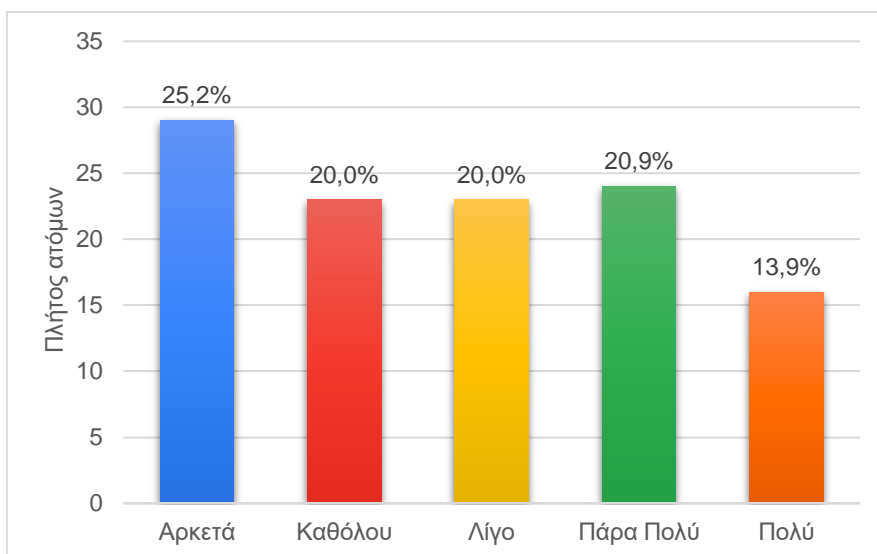

Φύλο * Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Σεξουαλική] Crosstabulation

			Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Σεξουαλική]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	16	5	0	9	8	38
		% of Total	13,9%	4,3%	0,0%	7,8%	7,0%	33,0%
Φύλο	Γυναίκα	Count	17	19	6	25	10	77
		% of Total	14,8%	16,5%	5,2%	21,7%	8,7%	67,0%
Total		Count	33	24	6	34	18	115
		% of Total	28,7%	20,9%	5,2%	29,6%	15,7%	100,0%

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζεται η συνολική εικόνα που αφορά τη γνώση της σεξουαλικής κακοποίησης ως μορφή βίας. Διαφαίνεται, λοιπόν ότι το 29,6% και το 28,7% του δείγματος αναγνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό αυτού του είδους μορφή. Παρ όλα αυτά, υπάρχει κι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 20,9% που δεν γνωρίζει καθόλου τη σεξουαλική κακοποίηση ως μορφή βίας.

Διάγραμμα 7. Μορφές βίας (Οικονομική Αποστέρηση)

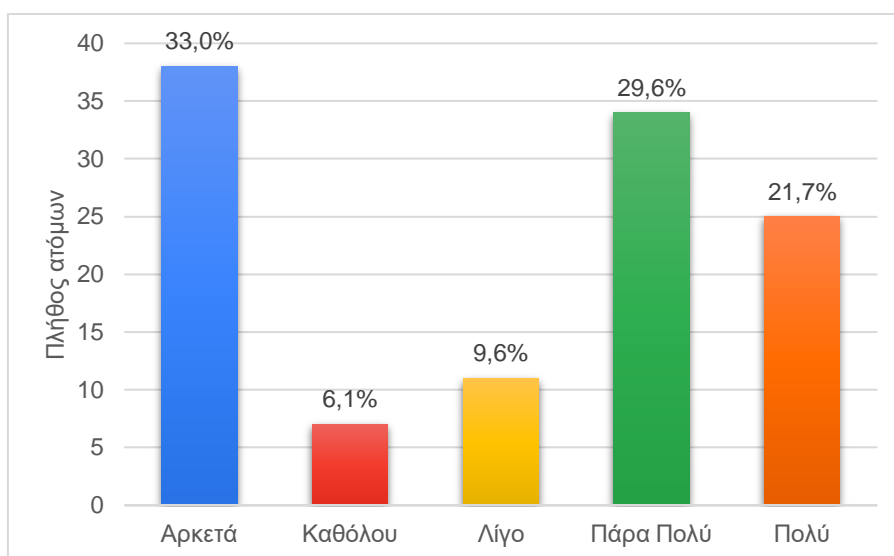

Φύλο * Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Οικονομική αποστέρηση] Crosstabulation

			Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Οικονομική αποστέρηση]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	14	6	9	6	3	38
		% of Total	12,2%	5,2%	7,8%	5,2%	2,6%	33,0%
Φύλο	Γυναίκα	Count	15	17	14	18	13	77
		% of Total	13,0%	14,8%	12,2%	15,7%	11,3%	67,0%
Total		Count	29	23	23	24	16	115
		% of Total	25,2%	20,0%	20,0%	20,9%	13,9%	100,0%

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι ένα μεγάλο ποσοστό 25,2% των ερωτηθέντων αναγνωρίζει αρκετά την οικονομική αποστέρηση ως μορφή βίας, όπως εξίσου ένα μεγάλο ποσοστό 20% δεν αναγνωρίζει καθόλου τη συγκεκριμένη μορφή βίας.

Διάγραμμα 8. Μορφές βίας (Ψυχολογική-Συναισθηματική)

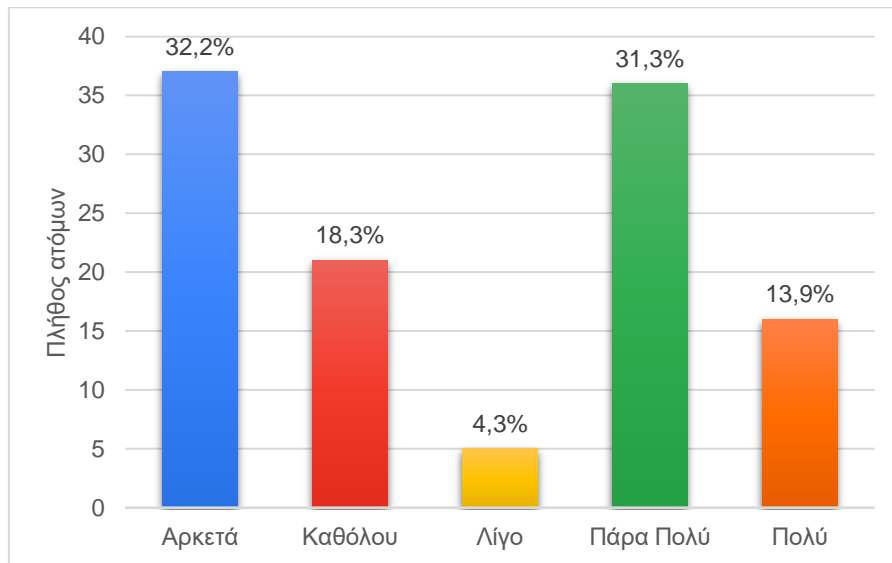
Φύλο * Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Ψυχολογική/Συναισθηματική]

Crosstabulation

		Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Ψυχολογική/Συναισθηματική]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Άνδρας	Count 15	Count 0	Count 3	Count 8	Count 12	Count 38
		% of Total 13,0%	% of Total 0,0%	% of Total 2,6%	% of Total 7,0%	% of Total 10,4%	% of Total 33,0%
	Γυναίκα	Count 23	Count 7	Count 8	Count 26	Count 13	Count 77
		% of Total 20,0%	% of Total 6,1%	% of Total 7,0%	% of Total 22,6%	% of Total 11,3%	% of Total 67,0%
Total		Count 38	Count 7	Count 11	Count 34	Count 25	Count 115
		% of Total 33,0%	% of Total 6,1%	% of Total 9,6%	% of Total 29,6%	% of Total 21,7%	% of Total 100,0%

Στη ψυχολογική/συναισθηματική βία διακρίνεται ένα μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 33%, όπου γνωρίζει την συγκεκριμένη μορφή βίας, ενώ αντίθετα το 6,1% δεν έχει επίγνωση σε αυτή τη μορφή βίας.

Διάγραμμα 9. Μορφές βίας (Σωματική)

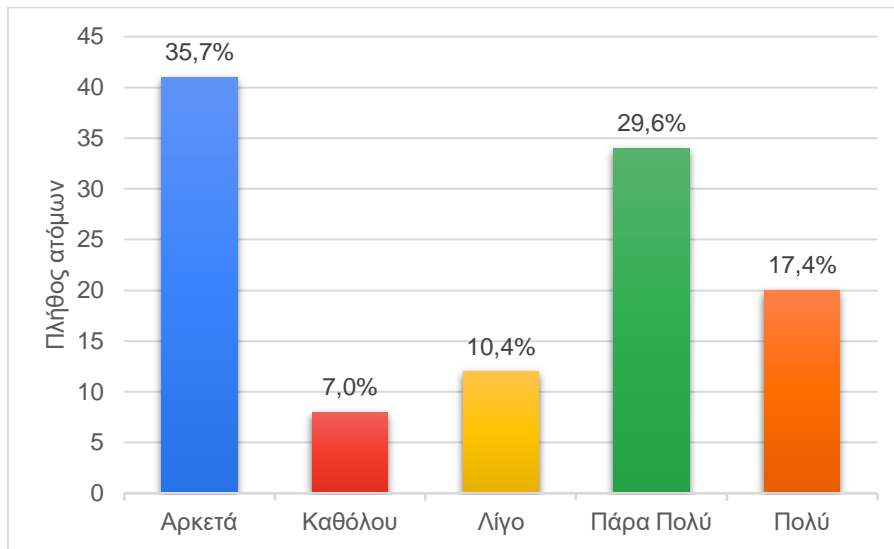

Φύλο * Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Σωματική] Crosstabulation

			Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε;					Total
			[Σωματική]					
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	15	3	2	12	6	38
		% of Total	13,0%	2,6%	1,7%	10,4%	5,2%	33,0%
Φύλο	Γυναίκα	Count	22	18	3	24	10	77
		% of Total	19,1%	15,7%	2,6%	20,9%	8,7%	67,0%
Total	Count		37	21	5	36	16	115
	% of Total		32,2%	18,3%	4,3%	31,3%	13,9%	100,0%

Όσον αφορά τη σωματική μορφή βίας, το 32,2%, όπως επίσης και το 31,3% των ερωτηθέντων γνωρίζουν πολύ καλά αυτού του είδους τη μορφή. Εν αντιθέσει με το 18,3%, όπου αποδεικνύεται ότι δεν είναι εξοικειωμένοι με τη συγκεκριμένη σωματική.

Διάγραμμα 10. Μορφές βίας (Λεκτική)

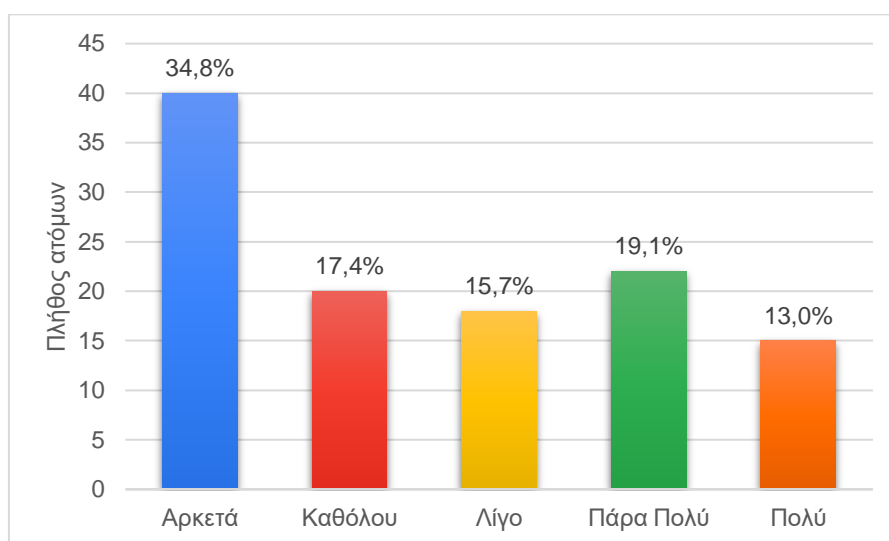

Φύλο * Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Λεκτική] Crosstabulation

		Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε;					Total	
		[Λεκτική]						
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ		
Φύλο	Άνδρας	Count	17	1	2	10	8	38
		% of Total	14,8%	0,9%	1,7%	8,7%	7,0%	33,0%
	Γυναίκα	Count	24	7	10	24	12	77
		% of Total	20,9%	6,1%	8,7%	20,9%	10,4%	67,0%
Total		Count	41	8	12	34	20	115
		% of Total	35,7%	7,0%	10,4%	29,6%	17,4%	100,0%

Στο παραπάνω διάγραμμα διαφαίνεται η απόκλιση σχετικά με την λεκτική μορφή βίας, όπου το 35,7% του δείγματος αναγνωρίζει αρκετά καλά τη συγκεκριμένη μορφή, εκτός από το 7% που δεν έχει καθόλου γνώσεις.

Διάγραμμα 11. Μορφές βίας (Κοινωνική Απομόνωση)

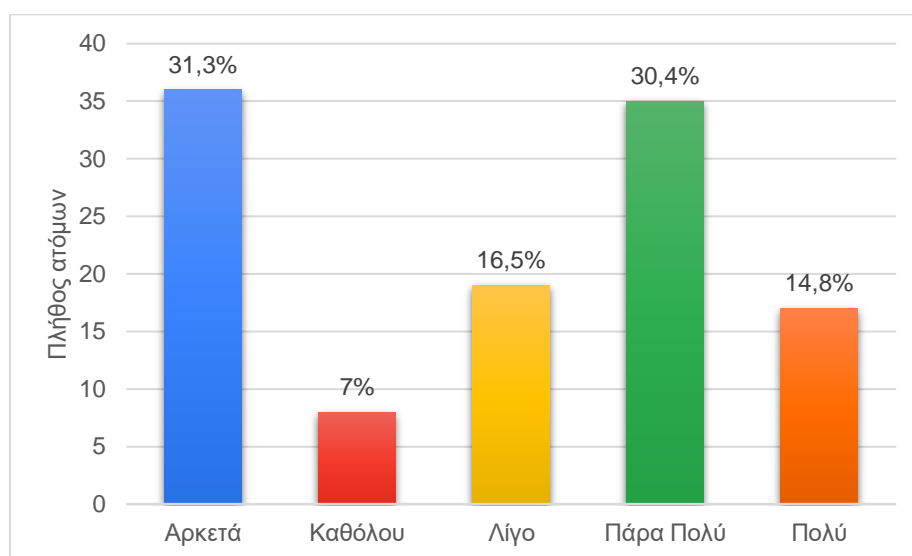

Φύλο * Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Κοινωνική απομόνωση] Crosstabulation

		Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; [Κοινωνική απομόνωση]					Total	
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	18	4	4	6	6	38
		% of Total	15,7%	3,5%	3,5%	5,2%	5,2%	33,0%
	Γυναίκα	Count	22	16	14	16	9	77
		% of Total	19,1%	13,9%	12,2%	13,9%	7,8%	67,0%
Total		Count	40	20	18	22	15	115
		% of Total	34,8%	17,4%	15,7%	19,1%	13,0%	100,0%

Όπως φαίνεται στο παραπάνω διάγραμμα η πλειοψηφία του δείγματος, δηλαδή το 34,8% αναγνωρίζει αρκετά καλά την κοινωνική απομόνωση ως μορφή βίας. Στη συνέχεια, ακολουθεί το 19,1%, το οποίο αναγνωρίζει εξίσου πολύ καλά την εξής μορφή. Αντιστοίχως, τα ποσοστά 17,4% και 15,7%, δεν αναγνωρίζουν σχεδόν καθόλου την συγκεκριμένη μορφή βίας.

Διάγραμμα 12. Είδη κακοποίησης (Σεξουαλική Παρενόχληση)

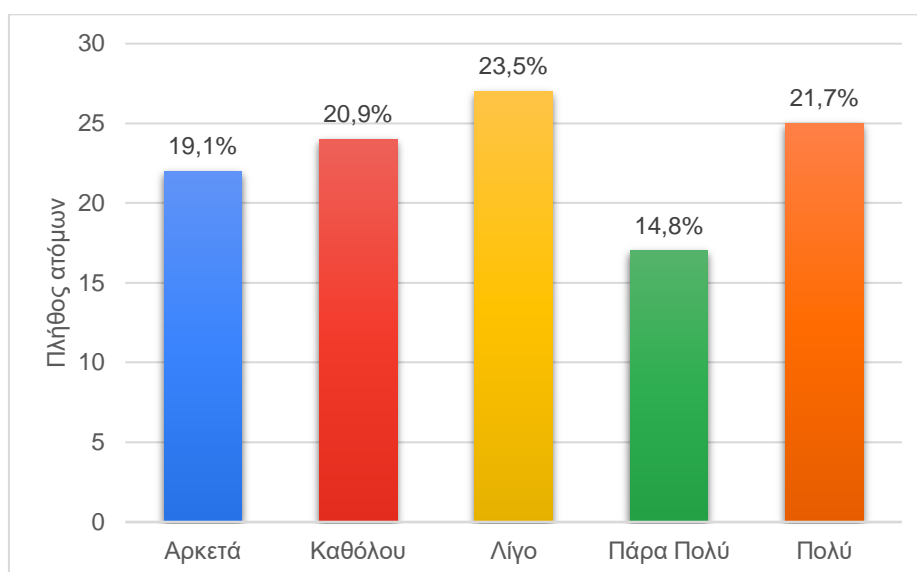

Φύλο * Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Σεξουαλική παρενόχληση] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Σεξουαλική παρενόχληση]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Άνδρας	Count 12	Count 4	Count 6	Count 10	Count 6	Count 38
		% of Total 10,4%	% of Total 3,5%	% of Total 5,2%	% of Total 8,7%	% of Total 5,2%	% of Total 33,0%
Γυναίκα		Count 24	Count 4	Count 13	Count 25	Count 11	Count 77
		% of Total 20,9%	% of Total 3,5%	% of Total 11,3%	% of Total 21,7%	% of Total 9,6%	% of Total 67,0%
Total		Count 36	Count 8	Count 19	Count 35	Count 17	Count 115
		% of Total 31,3%	% of Total 7,0%	% of Total 16,5%	% of Total 30,4%	% of Total 14,8%	% of Total 100,0%

Στο παραπάνω διάγραμμα διαμορφώνεται η συνολική εικόνα σχετικά με τα είδη κακοποίησης που συναντούν συχνότερα στην κοινωνία. Συγκεκριμένα, στη σεξουαλική παρενόχληση το 31,3% όπως και το 30,4% του δείγματος υποστηρίζει αρκετά έως και πάρα πολύ τη συχνότητα αυτού του είδους κακοποίησης. Ακολουθεί το 16,5%, όπου συναντά λιγότερο και τέλος υπάρχει ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 7%, το οποίο δεν συναντά καθόλου αυτό το είδος.

Διάγραμμα 1. Είδη κακοποίησης (Βιασμός)

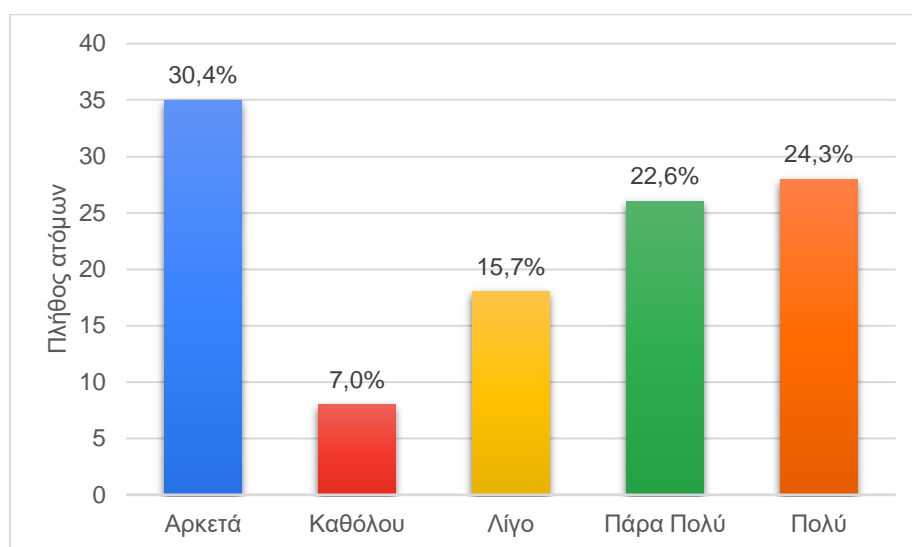

Φύλο * Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Βιασμός] Crosstabulation

			Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Βιασμός]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	7	9	8	4	10	38
		% of Total	6,1%	7,8%	7,0%	3,5%	8,7%	33,0%
Γυναίκα	Count	15	15	19	13	15	77	
	% of Total	13,0%	13,0%	16,5%	11,3%	13,0%	67,0%	
Total	Count	22	24	27	17	25	115	
	% of Total	19,1%	20,9%	23,5%	14,8%	21,7%	100,0%	

Στη συνέχεια, όσον αφορά τον βιασμό ως είδος κακοποίησης παρατηρείται ένας διχασμός απόψεων σχετικά με την συχνότητα. Δηλαδή, το μεγαλύτερο ποσοστό 23,5% αναφέρει ότι το συναντάει λιγότερο, ενώ το αμέσως επόμενο ποσοστό 21,7% έχει αντίθετη άποψη. Αξίζει να σημειωθεί ότι ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό της τάξεως του 20,9%, αναφέρει ότι δεν το συναντάει καθόλου, γεγονός που προκαλεί εντύπωση στη σημερινή εποχή. Τέλος, το 19,1% δηλώνει ότι έχει λιγότερη αντίληψη αυτού του είδους κακοποίησης.

Διάγραμμα 2. Είδη κακοποίησης (Ενδοοικογενειακή Βία)

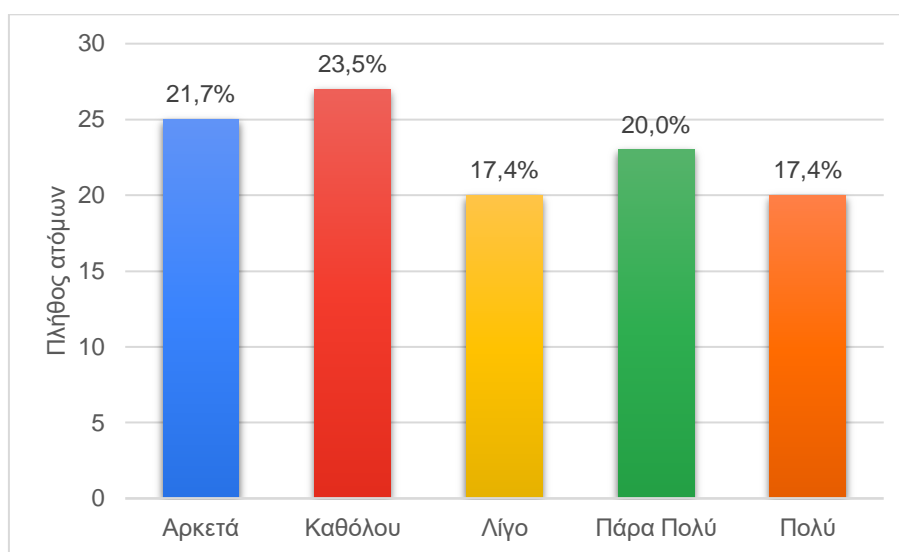

Φύλο * Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Ενδοοικογενειακή βία] Crosstabulation

			Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Ενδοοικογενειακή βία]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Άνδρας	Count	12	1	9	8	8	38
		% of Total	10,4%	0,9%	7,8%	7,0%	7,0%	33,0%
Γυναίκα	Count	23	7	9	18	20	77	
	% of Total	20,0%	6,1%	7,8%	15,7%	17,4%	67,0%	
Total	Count	35	8	18	26	28	115	
	% of Total	30,4%	7,0%	15,7%	22,6%	24,3%	100,0%	

Στο παραπάνω διάγραμμα που αφορά την ενδοοικογενειακή βία τα ποσοστά διαμορφώνονται με το 30,4% του δείγματος να αναφέρει ότι γνωρίζει αρκετά αυτό το είδος κακοποίησης. Στη συνέχεια το 24,3%, όπως και το 22,6%, δηλώνει ότι συναντάει πάρα πολύ το συγκεκριμένο είδος κακοποίησης. Ακολουθεί το 15,7% των ερωτηθέντων, όπου αναφέρει ότι η συχνότητα είναι μικρή, καθώς το 7% δεν έχει καμία αντίληψη για αυτή τη κατηγορία.

Διάγραμμα 15. Είδη κακοποίησης (Γυναικοκτονία)

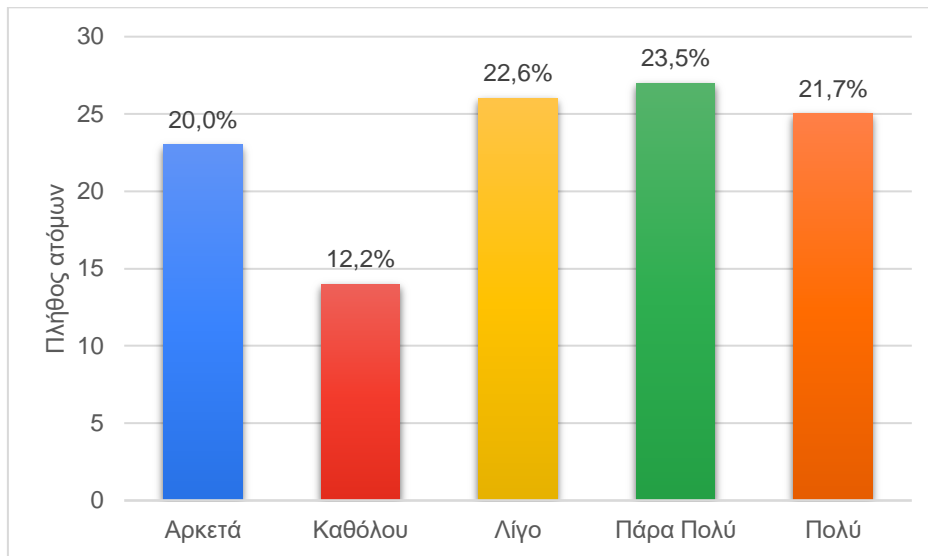

Φύλο * Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Γυναικοκτονία] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Γυναικοκτονία]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο Άνδρας	Count	10	10	9	5	4	38
	% of Total	8,7%	8,7%	7,8%	4,3%	3,5%	33,0%
Γυναίκα	Count	15	17	11	18	16	77
	% of Total	13,0%	14,8%	9,6%	15,7%	13,9%	67,0%
Total	Count	25	27	20	23	20	115
	% of Total	21,7%	23,5%	17,4%	20,0%	17,4%	100,0%

Όπως διακρίνεται το παραπάνω διάγραμμα αναφέρεται στο είδος κακοποίησης και συγκεκριμένα στη γυναικοκτονία. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 23,5% του δείγματος δηλώνει αρνητική άποψη σχετικά με την συχνότητα αυτού του είδους. Αντίστοιχα, βρίσκεται και το 17,4% των ερωτηθέντων να αναφέρει λιγότερη συχνότητα. Ακολουθεί, το 20% αλλά και το 17,4% όπου αντίθετα αποδεικνύεται μεγάλη συχνότητα γυναικοκτονίας.

Διάγραμμα 16. Είδη κακοποίησης (Σεξουαλική Εκμετάλλευση)

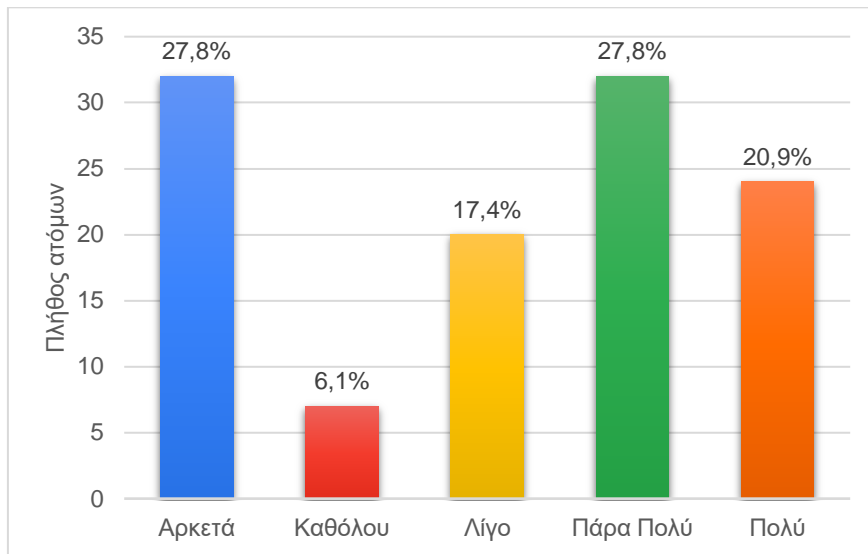

Φύλο * Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Σεξουαλική εκμετάλλευση] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε περισσότερο στην κοινωνία; [Σεξουαλική εκμετάλλευση]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 7	Count 4	Count 13	Count 9	Count 5	Count 38
		% of Total 6,1%	% of Total 3,5%	% of Total 11,3%	% of Total 7,8%	% of Total 4,3%	% of Total 33,0%
Γυναίκα	Count 16	Count 10	Count 13	Count 18	Count 20	Count 77	
	% of Total 13,9%	% of Total 8,7%	% of Total 11,3%	% of Total 15,7%	% of Total 17,4%	% of Total 67,0%	
Total	Count 23	Count 14	Count 26	Count 27	Count 25	Count 115	
	% of Total 20,0%	% of Total 12,2%	% of Total 22,6%	% of Total 23,5%	% of Total 21,7%	% of Total 100,0%	

Σχετικά με την σεξουαλική εκμετάλλευση το 23,5% θεωρεί ότι είναι συχνό φαινόμενο η ύπαρξη της στη σημερινή κοινωνία. Πιο αναλυτικά, η άποψη του 21,7% του δείγματος συμπίπτει με το 20%, όπου συμφωνεί αρκετά έως πολύ, σε αντίθεση με το 22,6% όπου διαπιστώνεται λιγότερο. Τέλος, το 12,2% του δείγματος δεν συναντάει καθόλου το συγκεκριμένο είδος κακοποίησης.

Διάγραμμα 17. Λόγοι μη εγκατάλειψης (Φόβος τιμωρίας)

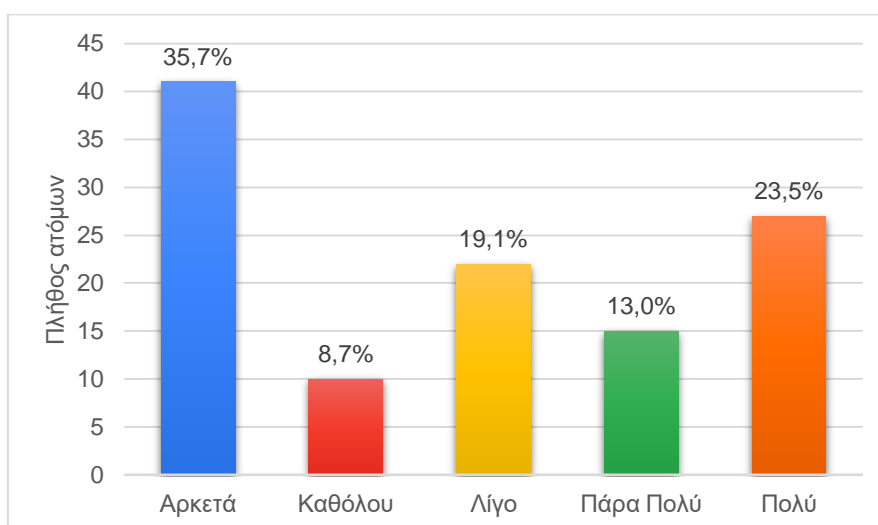

Φύλο * Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Φόβος τιμωρίας] Crosstabulation

			Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Φόβος τιμωρίας]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	8	1	11	7	11	38
		% of Total	7,0%	0,9%	9,6%	6,1%	9,6%	33,0%
	Γυναίκα	Count	24	6	9	25	13	77
		% of Total	20,9%	5,2%	7,8%	21,7%	11,3%	67,0%
Total		Count	32	7	20	32	24	115
		% of Total	27,8%	6,1%	17,4%	27,8%	20,9%	100,0%

Με βάση το παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζονται ορισμένοι πιθανοί λόγοι όπου το θύμα αδυνατεί να αποχωρήσει από την βίαιη σχέση που έχει δημιουργηθεί. Ένας από αυτούς είναι ο φόβος τιμωρίας όπου το 27,8% συμφωνεί πως αυτός ο παράγοντας ενισχύει την αδυναμία της γυναίκας να εγκαταλείψει την σχέση. Σε αντίθεση με το 17,4% των ερωτηθέντων που απάντησαν πως δεν οφείλεται σε αυτόν τον παράγοντα.

Διάγραμμα 18. Λόγοι μη εγκατάλειψης (Απομόνωση)

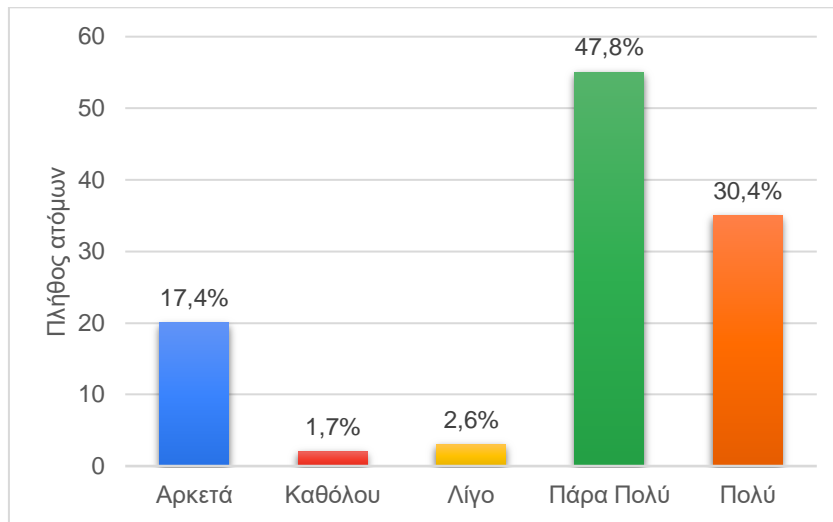

Φύλο * Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Απομόνωση] Crosstabulation

		Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Απομόνωση]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 13	Count 2	Count 11	Count 3	Count 9	Count 38
		% of Total 11,3%	% of Total 1,7%	% of Total 9,6%	% of Total 2,6%	% of Total 7,8%	% of Total 33,0%
Γυναίκα	Count	28	8	11	12	18	77
	% of Total	24,3%	7,0%	9,6%	10,4%	15,7%	67,0%
Total	Count	41	10	22	15	27	115
	% of Total	35,7%	8,7%	19,1%	13,0%	23,5%	100,0%

Ακολουθεί ο παράγοντας της απομόνωσης, δηλαδή η γυναίκα προκειμένου να μην νιώσει αποκομμένη από τον περίγυρό της εξαναγκάζεται να παραμείνει στη βίαιη σχέση. Στο διάγραμμα αυτό σημειώνεται πως το 35,7% συμφωνεί αρκετά με την άποψη αυτή, όπως και το 23,5% του δείγματος. Παράλληλα, το 19,1% συμφωνεί λιγότερο σε σχέση με το προηγούμενο ποσοστό, ενώ το 8,7% διαφωνεί απόλυτα.

Διάγραμμα 19. Λόγοι μη εγκατάλειψης (Ανάγκες παιδιών)

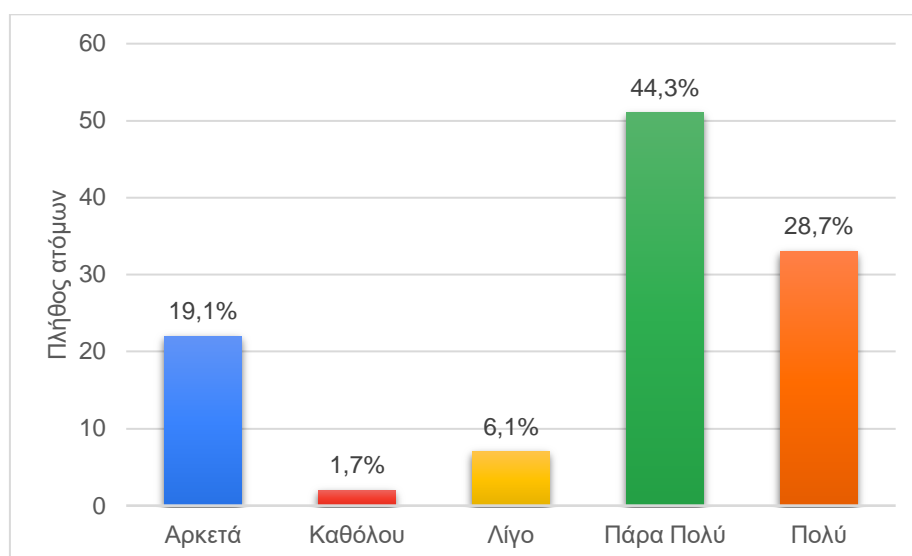

Φύλο * Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Ανάγκες παιδιών] Crosstabulation

			Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Ανάγκες παιδιών]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	8	0	1	14	15	38
		% of Total	7,0%	0,0%	0,9%	12,2%	13,0%	33,0%
	Γυναίκα	Count	12	2	2	41	20	77
		% of Total	10,4%	1,7%	1,7%	35,7%	17,4%	67,0%
Total		Count	20	2	3	55	35	115
		% of Total	17,4%	1,7%	2,6%	47,8%	30,4%	100,0%

Ένας ακόμη πιθανός παράγοντας μη εγκατάλειψης είναι οι ανάγκες που μπορεί να προκύψουν στη περίπτωση ύπαρξης παιδιών. Συγκεκριμένα, το 47,8% υποστηρίζει ότι κρίνεται απαραίτητος αυτός ο παράγοντας, ώστε να σταθεί εμπόδιο για την φυγή της κακοποιημένης γυναίκας. Υπάρχει κι ένα ποσοστό της τάξεως του 17,4% όπου τείνει προς την ίδια κατεύθυνση.

Διάγραμμα 20. Λόγοι μη εγκατάλειψης (Οικονομική εξάρτηση)

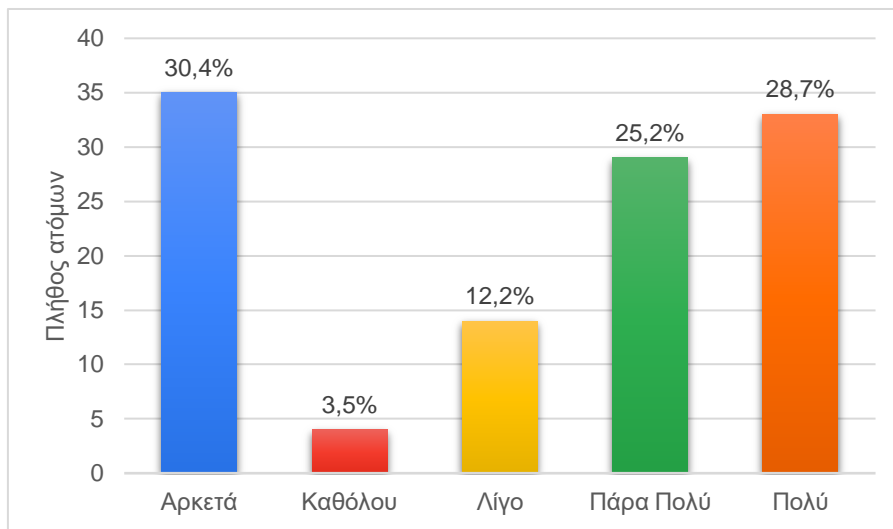
Φύλο * Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Οικονομική εξάρτηση από τον θύτη]

Crosstabulation

			Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Οικονομική εξάρτηση από τον θύτη]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Άνδρας	Count	8	0	2	14	14	38
		% of Total	7,0%	0,0%	1,7%	12,2%	12,2%	33,0%
	Γυναίκα	Count	14	2	5	37	19	77
		% of Total	12,2%	1,7%	4,3%	32,2%	16,5%	67,0%
Total		Count	22	2	7	51	33	115
		% of Total	19,1%	1,7%	6,1%	44,3%	28,7%	100,0%

Το παραπάνω διάγραμμα αφορά τον παράγοντα της οικονομικής εξάρτησης από τον θύτη. Η πλειονότητα του δείγματος 44,3% όπως και το 28,7% υποστηρίζει ότι η κακοποιημένη γυναίκα αισθάνεται εξαρτημένη από τον σύντροφο/σύζυγό της και λόγω αυτού υπομένει την βίαιη σχέση. Όπως και το 19,1% του δείγματος πιστεύει αρκετά ότι η οικονομική εξάρτηση του θύματος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη μη εγκατάλειψή της.

Διάγραμμα 21. Λόγοι μη εγκατάλειψης (Ψυχολογικά προβλήματα)

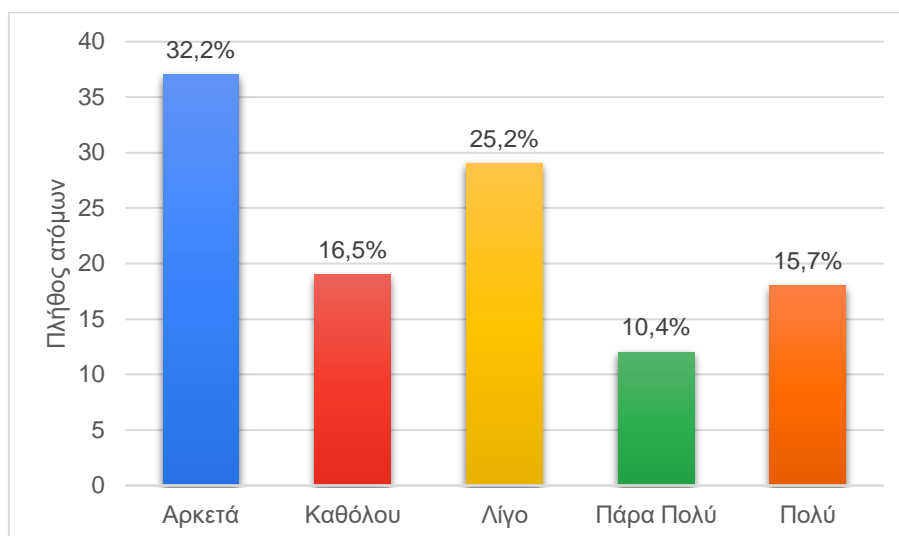

Φύλο * Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Ψυχολογικά προβλήματα] Crosstabulation

			Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Ψυχολογικά προβλήματα]					Total
			Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count	13	0	5	7	13	38
		% of Total	11,3%	0,0%	4,3%	6,1%	11,3%	33,0%
	Γυναίκα	Count	22	4	9	22	20	77
		% of Total	19,1%	3,5%	7,8%	19,1%	17,4%	67,0%
Total		Count	35	4	14	29	33	115
		% of Total	30,4%	3,5%	12,2%	25,2%	28,7%	100,0%

Ένας ακόμη παράγοντας που ίσως να οφείλεται στη μη εγκατάλειψη της γυναίκας από την βίαιη σχέση είναι και τα ψυχολογικά προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της σχέσης. Στο παραπάνω διάγραμμα σημειώνεται ότι το 30,4% του συνολικού δείγματος συμφωνεί αρκετά με την άποψη αυτή. Το ίδιο ισχύει και για το 28,7% των ερωτηθέντων, όπως και το 25,2%. Υπάρχει κι ένα ποσοστό της τάξεως του 12,2% που διαφωνεί ελάχιστα με τον συγκεκριμένο παράγοντα.

Διάγραμμα 22. Λόγοι μη εγκατάλειψης (Αγάπη για σύντροφο)

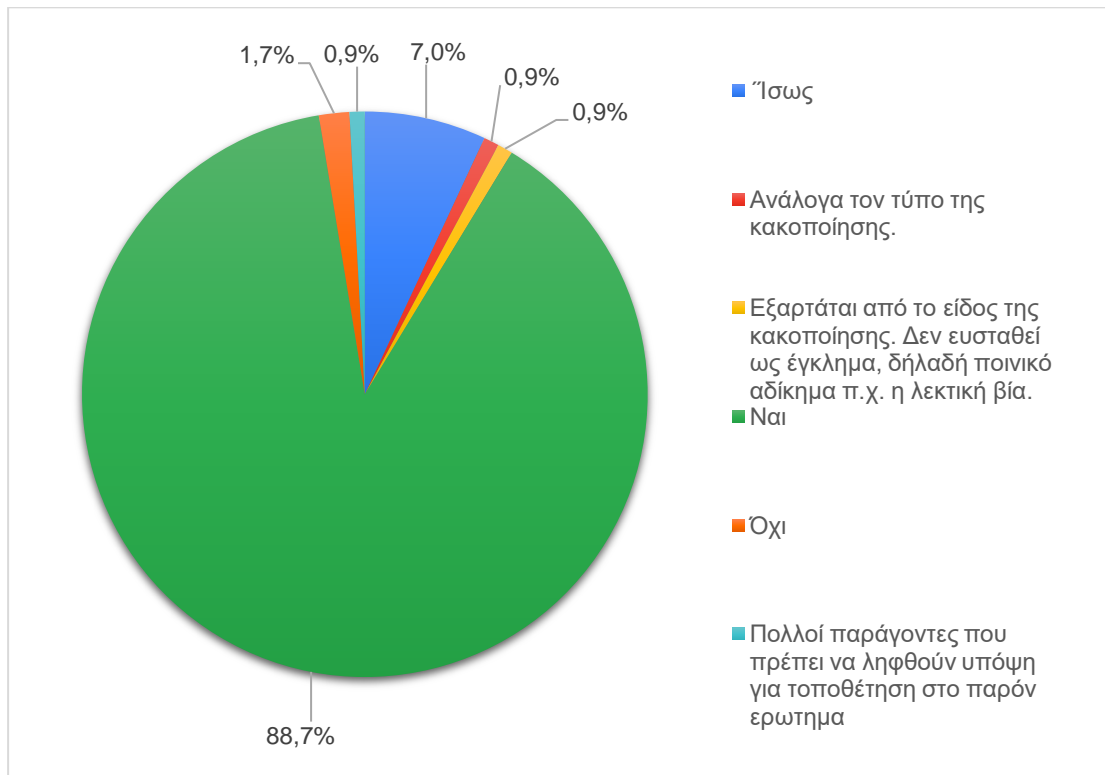

Φύλο * Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Αγάπη για τον σύντροφο] Crosstabulation

		Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; [Αγάπη για τον σύντροφο]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο Άνδρας	Count	11	6	9	4	8	38
	% of Total	9,6%	5,2%	7,8%	3,5%	7,0%	33,0%
Γυναίκα	Count	26	13	20	8	10	77
	% of Total	22,6%	11,3%	17,4%	7,0%	8,7%	67,0%
Total	Count	37	19	29	12	18	115
	% of Total	32,2%	16,5%	25,2%	10,4%	15,7%	100,0%

Τέλος, η αγάπη που μπορεί να νιώθει για τον σύντροφό/σύζυγό της ενδέχεται να την απομακρύνει από την ιδέα της εγκατάλειψης. Επομένως, το 32,2% υποστηρίζει πως αυτός ο παράγοντας συμβάλει αρνητικά ως προς την εγκατάλειψη της βίαιης σχέσης. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το 25,2% όπου αποδίδει λιγότερες ευθύνες για τον συγκεκριμένο παράγοντα, όμως υπάρχει και το 16,5% του δείγματος που διαφωνεί απόλυτα με την άποψη αυτή.

Διάγραμμα 23. Η κακοποίηση ως έγκλημα

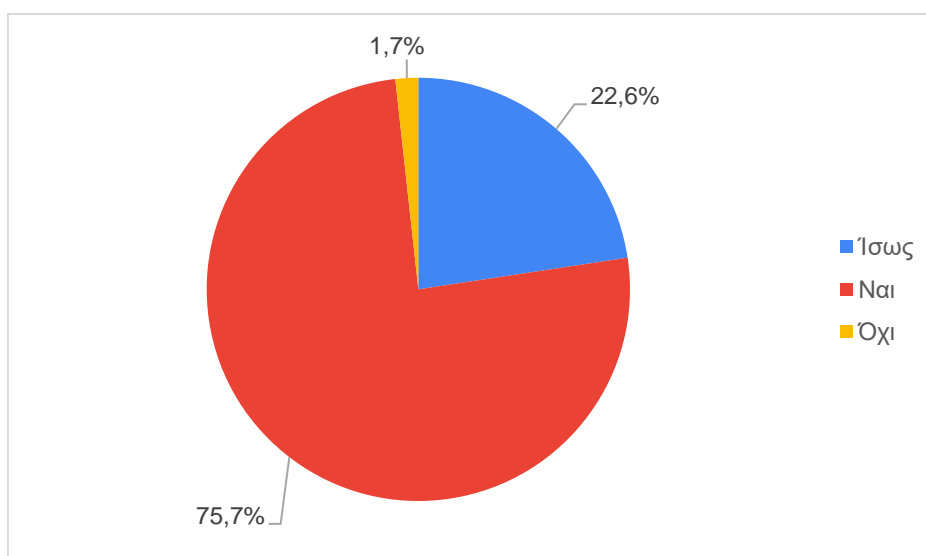
Φύλο * Κατά τη γνώμη σας, η κακοποίηση του ενός συζύγου/συντρόφου από τον άλλον είναι έγκλημα; Crosstabulation

		Κατά τη γνώμη σας, η κακοποίηση του ενός συζύγου/συντρόφου από τον άλλον είναι έγκλημα;							Total
		Ναι	Όχι	Ίσως	Ανάλογα τον τύπο της κακοποίησης.	Πολλοί παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τοποθέτηση στο παρόν ερωτημα	Εξαρτάται από το είδος της κακοποίησης. Δεν ευσταθεί ως έγκλημα, δηλαδή ποινικό αδίκημα π.χ. η λεκτική βία.		
Φύλο	Άνδρας	Count	29	2	6	0	0	1	38
		% of Total	25,2%	1,7%	5,2%	0,0%	0,0%	0,9%	33,0%
Γυναίκα	Count	73	0	2	1	1	0	77	
	% of Total	63,5%	0,0%	1,7%	0,9%	0,9%	0,0%	67,0%	
Total	Count	102	2	8	1	1	1	115	
	% of Total	88,7%	1,7%	7,0%	0,9%	0,9%	0,9%	100,0%	

Στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζεται η άποψη των ερωτηθέντων που αφορά την πιθανότητα η κακοποίηση να ευσταθεί ως έγκλημα. Ειδικότερα, διαφαίνεται το μεγαλύτερο ποσοστό 88,7% του δείγματος να συμφωνεί στην άποψη ότι αποτελεί έγκλημα. Αντίθετα, το 7% δήλωσε ότι ενδεχομένως να αποτελεί έγκλημα, ενώ υπάρχουν και ελεύθερες απαντήσεις που υποστηρίζουν την άποψη αυτή.

Στο σημείο αυτό να προσθέσουμε ότι στο ερωτηματολόγιο έχει συμπεριληφθεί και μια ερώτηση ανοιχτού τύπου για να εξεταστούν οι απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τον λόγο που το γυναικείο φύλο θεωρείται ο πιο ευάλωτος στόχος οποιασδήποτε παρενόχλησης. Συγκεκριμένα, συλλέχθηκαν 115 απαντήσεις οι οποίες κάλυψαν στο μέγιστο την ερώτηση. Αρχικά, οι επικρατέστερες απαντήσεις αφορούσαν παράγοντες που σχετίζονταν τόσο με την αδυναμία του γυναικείου φύλου συναισθηματικής φύσεως, όσο και της μυϊκής αδυναμίας τους. Στη συνέχεια, αναφέρθηκαν στα κοινωνικά στερεότυπα που επικρατούν ακόμη και σήμερα, δηλαδή οι στερεοτυπικές αντιλήψεις οι οποίες υποβαθμίζουν το γυναικείο φύλο. Τέλος, υπήρχαν ορισμένες απαντήσεις σχετικά με τον όρο πατριαρχία, η άσκηση του απόλυτου ελέγχου και εξουσίας απέναντι στη γυναίκα που υποσκελίζει την φύση της γυναίκας.

Διάγραμμα 24. Παιδικά βιώματα & εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών

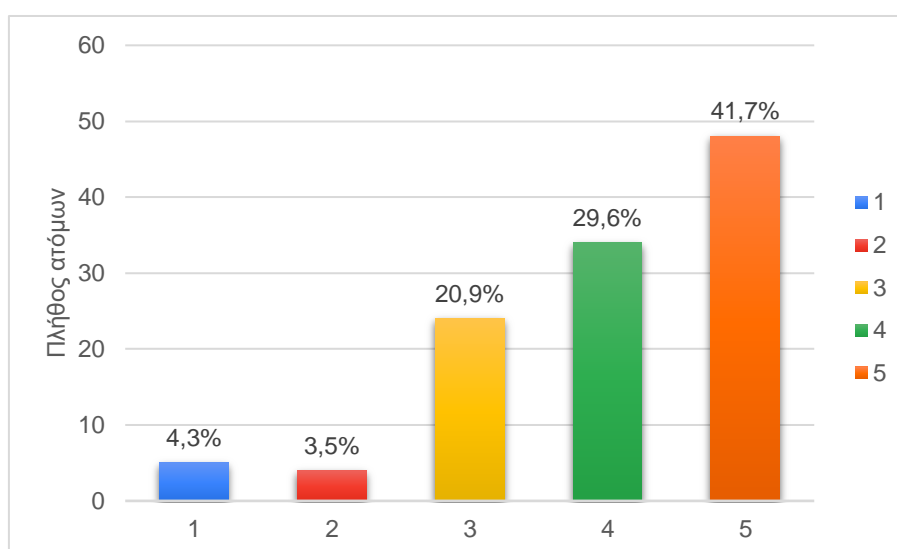

Φύλο * Πιστεύετε ότι παίζουν ρόλο τα παιδικά βιώματα ως προς την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών μελλοντικά; Crosstabulation

			Πιστεύετε ότι παίζουν ρόλο τα παιδικά βιώματα ως προς την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών μελλοντικά;			Total
			Ναι	Όχι	Ίσως	
Φύλο	Ανδρας	Count	27	0	11	38
		% of Total	23,5%	0,0%	9,6%	33,0%
	Γυναίκα	Count	60	2	15	77
		% of Total	52,2%	1,7%	13,0%	67,0%
Total		Count	87	2	26	115
		% of Total	75,7%	1,7%	22,6%	100,0%

Το παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζει τις απόψεις των ερωτηθέντων που σχετίζονται με τα παιδικά βιώματα και την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών μελλοντικά. Αναλυτικά, παρουσιάζεται το 75,7% του δείγματος να συμφωνεί με την άποψη ότι τα παιδικά βιώματα επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την εμφάνιση βίαιης συμπεριφοράς απέναντι στο θύμα. Από την άλλη, το 22,6% των ερωτηθέντων έχει αμφιβολίες ως προς την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών που οφείλεται λόγω των παιδικών βιωμάτων.

Διάγραμμα 25. Αύξηση ενδοοικογενειακής βίας

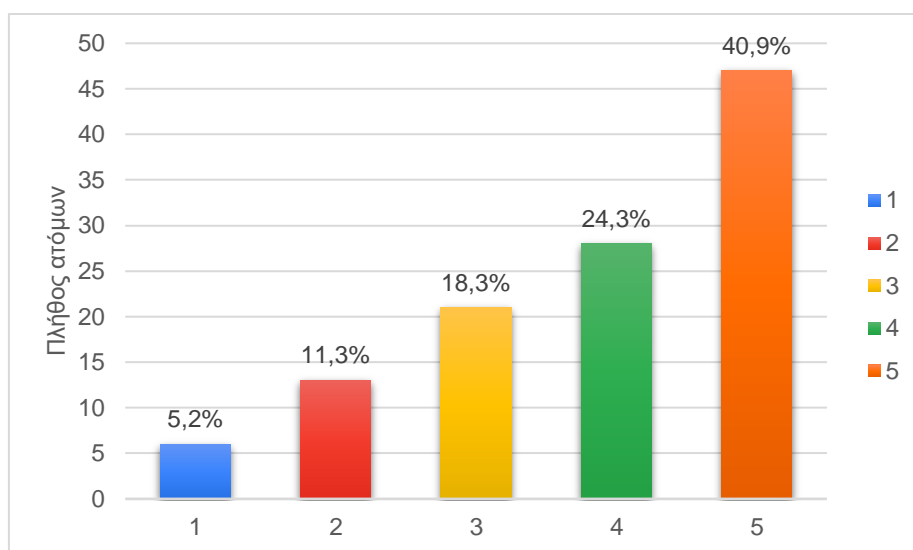
Φύλο * Πιστεύετε ότι η ενδοοικογενειακή βία έχει παρουσιάσει αύξηση λόγω της πανδημίας Covid-19;

Crosstabulation

		Πιστεύετε ότι η ενδοοικογενειακή βία έχει παρουσιάσει αύξηση λόγω της πανδημίας Covid-19;					Total
		1	2	3	4	5	
Φύλο Άνδρας	Count	4	1	7	11	15	38
	% of Total	3,5%	0,9%	6,1%	9,6%	13,0%	33,0%
Γυναίκα	Count	1	3	17	23	33	77
	% of Total	0,9%	2,6%	14,8%	20,0%	28,7%	67,0%
Total	Count	5	4	24	34	48	115
	% of Total	4,3%	3,5%	20,9%	29,6%	41,7%	100,0%

Αναφορικά με το παραπάνω διάγραμμα για το εάν η πανδημία Covid-19 έχει επηρεάσει την αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας, το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού δείγματος 41,7%, όπως και το 29,6% που ακολουθεί, δήλωσε ότι έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό. Ενώ, το 20,9% των ερωτηθέντων διαπιστώνεται ότι απόψεις τους δίστανται. Τέλος, υπάρχει το 4,3% και το 3,5%, όπου βρίσκονται χαμηλά στην κατάταξη.

Διάγραμμα 26. Αύξηση περιστατικών γυναικοκτονίας

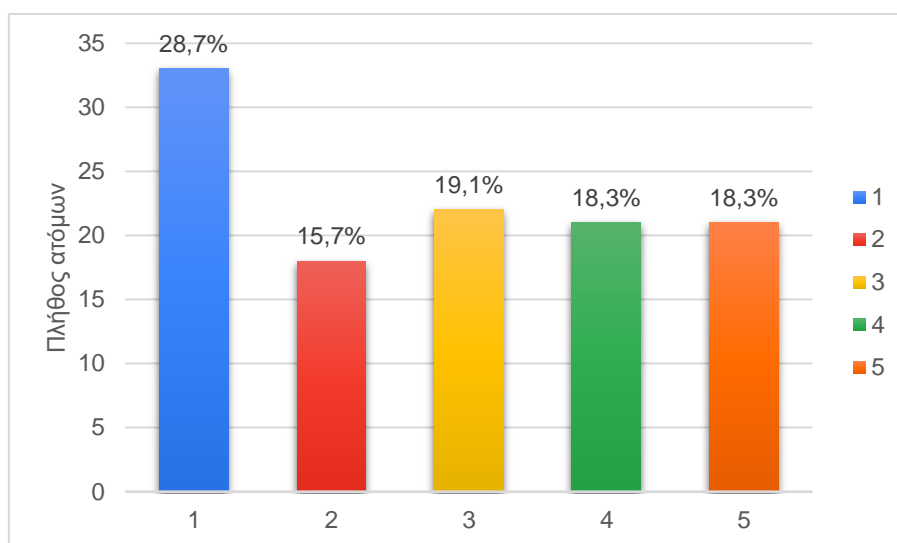

Φύλο * Κατά τη γνώμη σας, η πανδημία συνέβαλε στην αύξηση των περιστατικών γυναικοκτονίας λόγω του εγκλεισμού; Crosstabulation

			Κατά τη γνώμη σας, η πανδημία συνέβαλε στην αύξηση των περιστατικών γυναικοκτονίας λόγω του εγκλεισμού;					Total
			1	2	3	4	5	
Φύλο	Ανδρας	Count	6	3	9	9	11	38
		% of Total	5,2%	2,6%	7,8%	7,8%	9,6%	33,0%
	Γυναίκα	Count	0	10	12	19	36	77
		% of Total	0,0%	8,7%	10,4%	16,5%	31,3%	67,0%
Total		Count	6	13	21	28	47	115
		% of Total	5,2%	11,3%	18,3%	24,3%	40,9%	100,0%

Το παραπάνω διάγραμμα, αναφέρεται στην αύξηση περιστατικών που αφορούν την γυναικοκτονία κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Κορονοϊού. Σε αυτό το σημείο το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος 40,9%, αλλά και το 24,3% τείνει να συμφωνεί με την άποψη ότι η αύξηση των περιστατικών οφείλεται λόγω του εγκλεισμού. Έπειτα, το 18,3% των ερωτηθέντων δείχνει την ασάφεια της κρίσης τους σχετικά με την παραπάνω ερώτηση. Τέλος, το 11,3% αποτυπώνει την άποψη ότι η πανδημία δεν συνέβαλε στην αύξηση της γυναικοκτονίας εξαιτίας του εγκλεισμού, σε σχέση με το 5,2% διαφωνεί κάθετα με την συγκεκριμένη ερώτηση.

Διάγραμμα 27. Ενίσχυση εκδήλωσης βίας (Μορφωτικό επίπεδο)

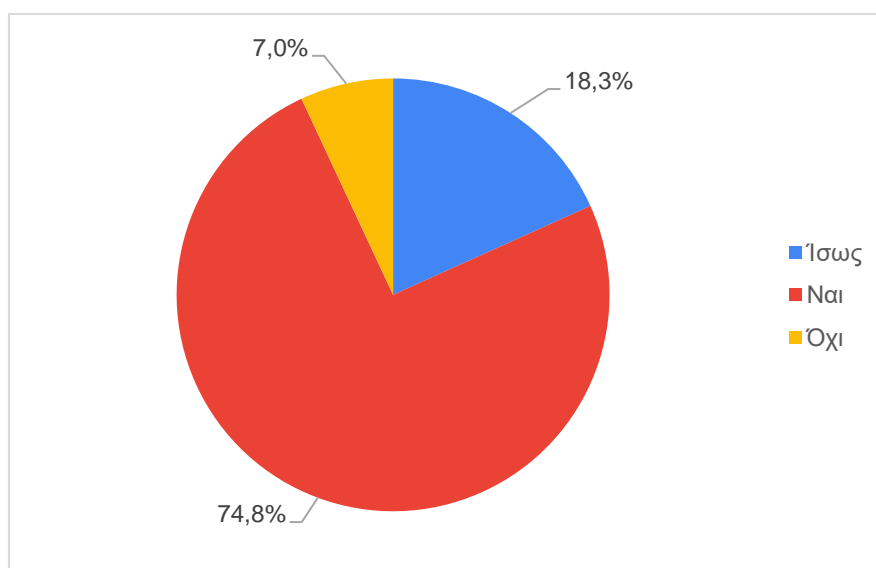

Φύλο * Κατά την άποψή σας, θεωρείτε πως το μορφωτικό επίπεδο ενός θύτη ενισχύει την εκδήλωση της βίας; Crosstabulation

		Κατά την άποψή σας, θεωρείτε πως το μορφωτικό επίπεδο ενός θύτη ενισχύει την εκδήλωση της βίας;					Total
		1	2	3	4	5	
Φύλο Άνδρας	Count	14	6	3	7	8	38
	% of Total	12,2%	5,2%	2,6%	6,1%	7,0%	33,0%
Γυναίκα	Count	19	12	19	14	13	77
	% of Total	16,5%	10,4%	16,5%	12,2%	11,3%	67,0%
Total	Count	33	18	22	21	21	115
	% of Total	28,7%	15,7%	19,1%	18,3%	18,3%	100,0%

Στη παραπάνω ερώτηση σχετικά με το εάν το μορφωτικό επίπεδο ενός θύτη ενισχύει την εμφάνιση της βίας, το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού δείγματος 28,7% διαφωνεί απόλυτα με την άποψη αυτή. Γενικότερα, οι απόψεις του συγκεκριμένου διαγράμματος δίστανται, καθώς παρατηρούμε ότι το 19,1% δεν είναι σίγουρο για το εάν επηρεάζει ή όχι το μορφωτικό επίπεδο του θύτη. Υπάρχει, όμως κι ένα ποσοστό της τάξεως του 18,3%, όπου συμφωνεί απόλυτα.

Διάγραμμα 28. Συμβολή κοινωνίας για την υποστήριξη γυναικών

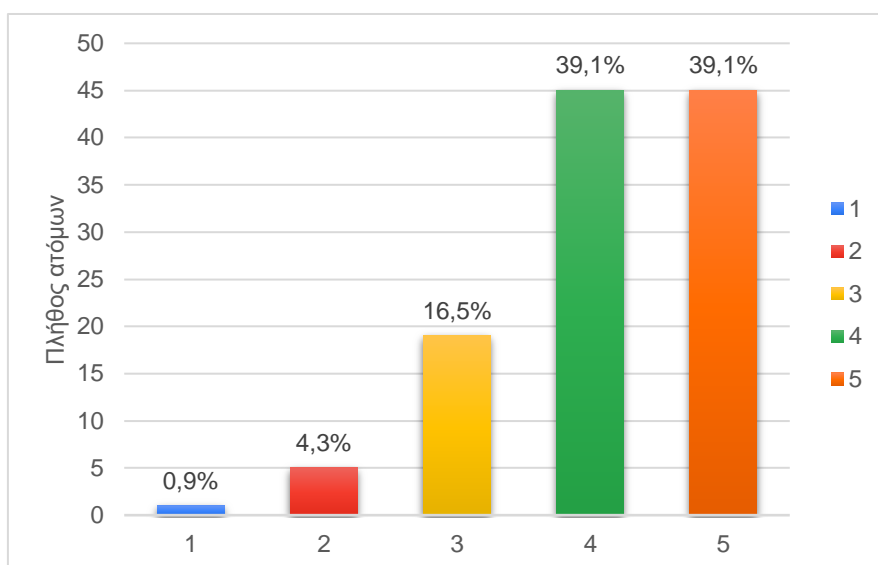

Φύλο * Πιστεύετε ότι η κοινωνία μπορεί να συμβάλει στην υποστήριξη των κακοποιημένων γυναικών ως προς τις μαρτυρίες τους; Crosstabulation

			Πιστεύετε ότι η κοινωνία μπορεί να συμβάλει στην υποστήριξη των κακοποιημένων γυναικών ως προς τις μαρτυρίες τους;			Total
			Ναι	Όχι	Ίσως	
Φύλο	Ανδρας	Count	26	4	8	38
		% of Total	22,6%	3,5%	7,0%	33,0%
	Γυναίκα	Count	60	4	13	77
		% of Total	52,2%	3,5%	11,3%	67,0%
Total		Count	86	8	21	115
		% of Total	74,8%	7,0%	18,3%	100,0%

Σχετικά με το εάν η κοινωνία είναι ικανή να βοηθήσει, ώστε να υποστηρίξει τις κακοποιημένες γυναίκες ως προς τις μαρτυρίες τους, το 74,8% δήλωσε ότι μπορεί να συμβάλει, σε σύγκριση με το 18,3%, όπου προκύπτουν αμφιβολίες. Ακολουθεί, ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 7%, το οποίο δηλώνει άρνηση.

Διάγραμμα 29. Συμβολή κοινωνικών δικτύων

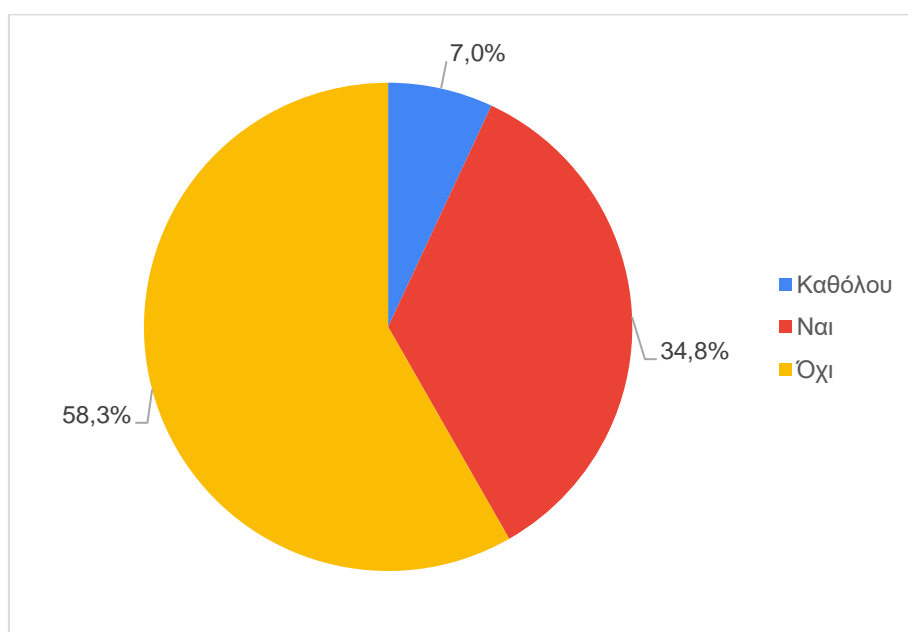

Φύλο * Εάν ναι, κατά πόσο πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν συμβάλει στη διάδοση των περιστατικών βίας; Crosstabulation

		Εάν ναι, κατά πόσο πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν συμβάλει στη διάδοση των περιστατικών βίας;					Total	
		1	2	3	4	5		
Φύλο	Ανδρας	Count	0	1	6	13	18	38
	% of Total		0,0%	0,9%	5,2%	11,3%	15,7%	33,0%
Γυναίκα	Count	1	4	13	32	27	77	
	% of Total	0,9%	3,5%	11,3%	27,8%	23,5%	67,0%	
Total	Count	1	5	19	45	45	115	
	% of Total	0,9%	4,3%	16,5%	39,1%	39,1%	100,0%	

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ποσοστά του δείγματος που συμφωνούν στη συμβολή της κοινωνίας μέσω των κοινωνικών δικτύων. Συγκεκριμένα, το 39,1% δηλώνει ότι συμφωνεί απόλυτα στην άποψη αυτή, αλλά το 16,5% πιστεύει ότι δεν συνέβαλλαν τόσο τα κοινωνικά δίκτυα στη διάδοση των περιστατικών βίας.

Διάγραμμα 30. Ύπαρξη μαρτύρων περιστατικών βίας

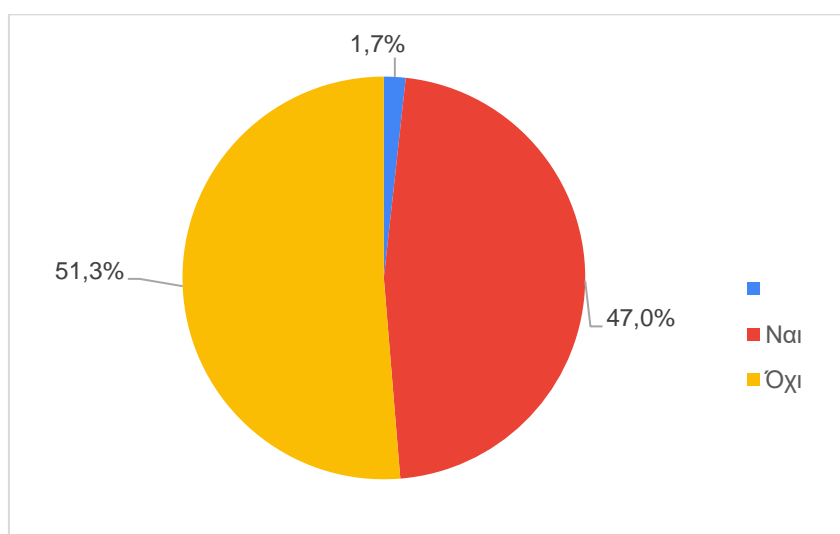
Φύλο * Γνωρίζετε ή έχετε υπάρξει μάρτυρες περιστατικών βίας στο στενό σας περιβάλλον;

Crosstabulation

			Γνωρίζετε ή έχετε υπάρξει μάρτυρες περιστατικών βίας στο στενό σας περιβάλλον;			Total
			Καθόλου	Ναι	Όχι	
Φύλο	Ανδρας	Count	2	10	26	38
		% of Total	1,7%	8,7%	22,6%	33,0%
	Γυναίκα	Count	6	30	41	77
		% of Total	5,2%	26,1%	35,7%	67,0%
Total		Count	8	40	67	115
		% of Total	7,0%	34,8%	58,3%	100,0%

Στο παραπάνω διάγραμμα απεικονίζονται τα ποσοστά που αφορούν τις εμπειρίες των ερωτηθέντων σχετικά με το εάν έχουν βρεθεί ως μάρτυρες περιστατικών βίας του οικείου τους περιβάλλοντος. Συγκεκριμένα, το 58,3% αναφέρει ότι δεν έχει βιώσει, ούτε γνωρίζει κάποιο περιστατικό βίας που να σχετίζεται με το κοντινό του περιβάλλον. Το υπόλοιπο 34,8% του δείγματος δηλώνει ότι έχει υπάρξει μάρτυρας σε κάποιο περιστατικό βίας, ενώ το 7% δεν έχει βρεθεί καθόλου.

Διάγραμμα 31. Πιθανότητα ύπαρξης παρενόχλησης

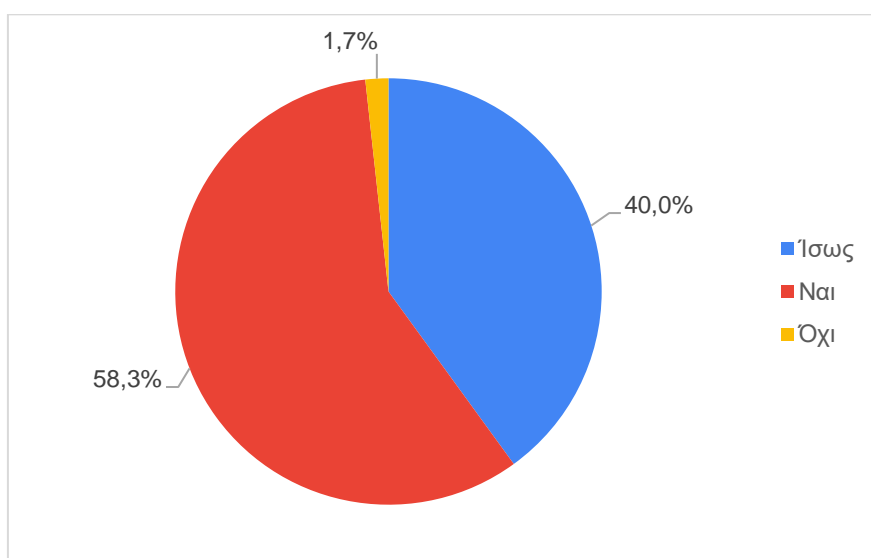
Φύλο * Έχετε υποστεί κατά τη διάρκεια της ζωής σας οποιαδήποτε παρενόχληση;

Crosstabulation

			Έχετε υποστεί κατά τη διάρκεια της ζωής σας οποιαδήποτε παρενόχληση;			Total
			Ναι	Όχι	(Δεν απαντήθηκαν)	
Φύλο	Άνδρας	Count	12	25	1	38
		% of Total	10,4%	21,7%	0,9%	33,0%
	Γυναίκα	Count	42	34	1	77
		% of Total	36,5%	29,6%	0,9%	67,0%
Total		Count	54	59	2	115
		% of Total	47,0%	51,3%	1,7%	100,0%

Στη συνέχεια το παραπάνω διάγραμμα αναφέρεται στην ύπαρξη οποιασδήποτε παρενόχλησης κατά τη διάρκεια της ζωής των ερωτηθέντων. Παρατηρείται πως το 51,3% του συνολικού δείγματος δηλώνει ότι δεν έχει υποστεί κάποιο είδος παρενόχλησης, ενώ το 47% αναφέρει ότι έχει βιώσει κακοποίηση κάποια στιγμή της ζωής του. Υπάρχει κι ένα ποσοστό της τάξεως του 1,7%, όπου δεν απάντησε την συγκεκριμένη ερώτηση, λόγω του ότι ήταν ελεύθερη.

Διάγραμμα 32. Συμβολή σε περιστατικό βίας

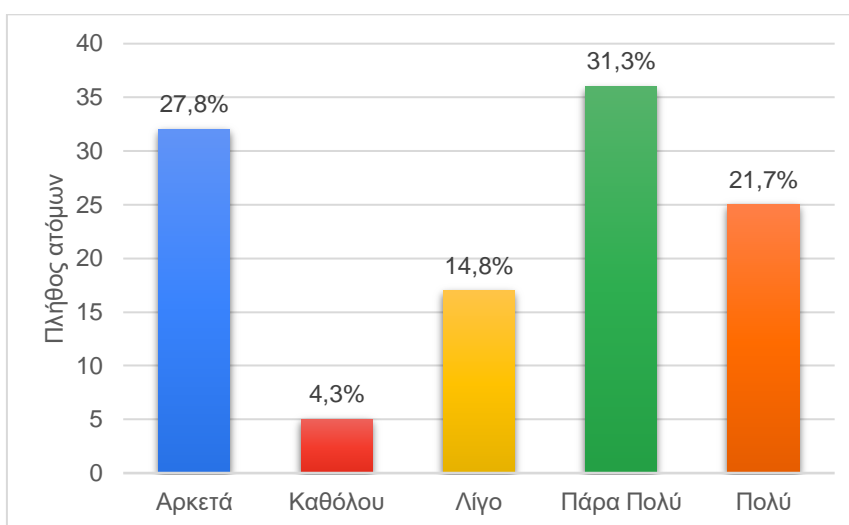

Φύλο * Πιστεύετε ότι αν βρισκόσασταν μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας, θα μπορούσατε να προσφέρετε βοήθεια στο θύμα; Crosstabulation

		Πιστεύετε ότι αν βρισκόσασταν μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας, θα μπορούσατε να προσφέρετε βοήθεια στο θύμα;			Total	
		Ναι	Όχι	Ίσως		
Φύλο	Ανδρας	Count	25	1	12	38
		% of Total	21,7%	0,9%	10,4%	33,0%
	Γυναίκα	Count	42	1	34	77
		% of Total	36,5%	0,9%	29,6%	67,0%
Total		Count	67	2	46	115
		% of Total	58,3%	1,7%	40,0%	100,0%

Σχετικά με το παραπάνω διάγραμμα το οποίο αφορά τη συμβολή των ερωτηθέντων να προσφέρουν βοήθεια στο θύμα σε περίπτωση που βρεθούν αυτόπτες μάρτυρες σε κάποιο περιστατικό βίας, το 58,3% του δείγματος απάντησε θετικά ως προς την παροχή βοήθειας. Αναλογικά με το 40% όπου παρουσιάζεται συγχυσμένο και σε αυτό το σημείο διακρίνεται η αναποφασιστικότητα ως προς το είδος του περιστατικού που μπορεί να προκύψει. Κατά πόσο δηλαδή είναι εφικτό να δοθεί η ανάλογη αρωγή στο θύμα τη δεδομένη στιγμή.

Διάγραμμα 33. Λόγοι βίαιων συμπεριφορών (Χρήση αλκοόλ)

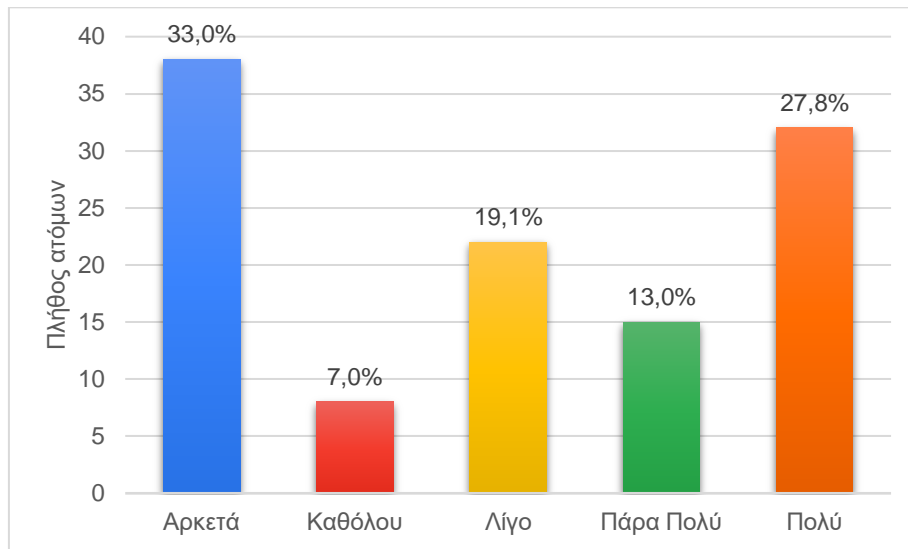

Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Χρήση αλκοόλ] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Χρήση αλκοόλ]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 11	Count 0	Count 6	Count 12	Count 9	Count 38
		% of Total 9,6%	% of Total 0,0%	% of Total 5,2%	% of Total 10,4%	% of Total 7,8%	% of Total 33,0%
Γυναίκα	Count	21	5	11	24	16	77
	% of Total	18,3%	4,3%	9,6%	20,9%	13,9%	67,0%
Total	Count	32	5	17	36	25	115
	% of Total	27,8%	4,3%	14,8%	31,3%	21,7%	100,0%

Επιπλέον, στο παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζονται μερικοί από τους λόγους που ένας δράστης ωθείται σε βίαιες συμπεριφορές. Στο συγκεκριμένο διάγραμμα τα ποσοστά αφορούν τη χρήση αλκοόλ, όπου το 31,3% και το 21,7% δήλωσε ότι η χρήση αλκοόλ επηρεάζει κατά πολύ την συμπεριφορά του δράστη, οπότε είναι πιο πιθανό να παρουσιάσει ανάλογη συμπεριφορά. Το 27,8% του συνολικού δείγματος απάντησε ότι οι δράστες ωθούνται αρκετά συχνά σε βίαιες συμπεριφορές, ενώ το ποσοστό της τάξεως του 14.8% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι το αλκοόλ επηρεάζει λιγότερο τους δράστες.

Διάγραμμα 34. Λόγοι βίαιης συμπεριφοράς (Μειωμένη ικανότητα επικοινωνίας)

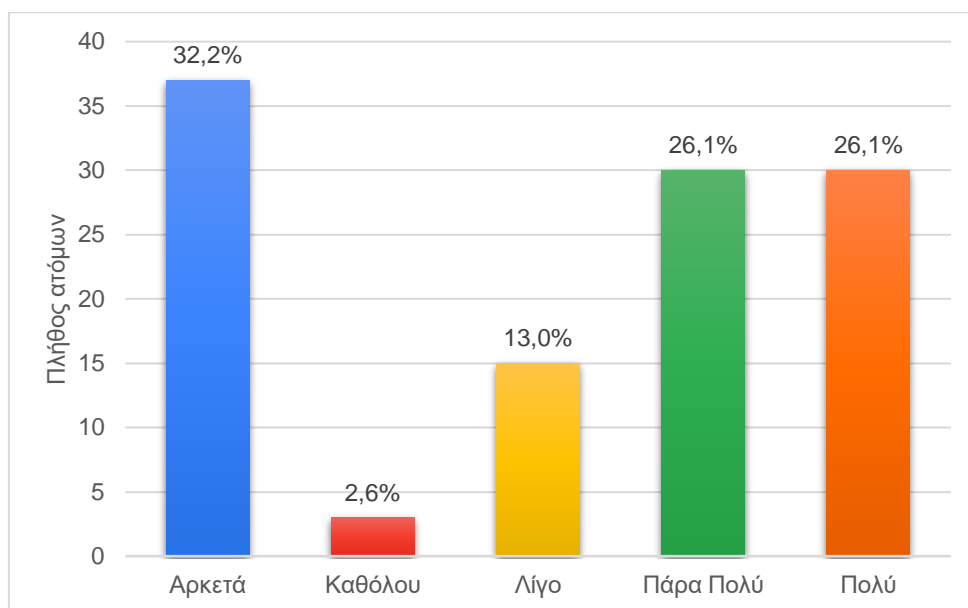
Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Μειωμένη ικανότητα επικοινωνίας του ζευγαριού]

Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Μειωμένη ικανότητα επικοινωνίας του ζευγαριού]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 13	Count 1	Count 9	Count 6	Count 9	Count 38
		% of Total 11,3%	% of Total 0,9%	% of Total 7,8%	% of Total 5,2%	% of Total 7,8%	% of Total 33,0%
Φύλο	Γυναίκα	Count 25	Count 7	Count 13	Count 9	Count 23	Count 77
		% of Total 21,7%	% of Total 6,1%	% of Total 11,3%	% of Total 7,8%	% of Total 20,0%	% of Total 67,0%
Total		Count 38	Count 8	Count 22	Count 15	Count 32	Count 115
		% of Total 33,0%	% of Total 7,0%	% of Total 19,1%	% of Total 13,0%	% of Total 27,8%	% of Total 100,0%

Όσον αφορά τη μειωμένη ικανότητα της επικοινωνίας του ζευγαριού ως αφορμή άσκησης βίας, το 27,8% δήλωσε ότι θα μπορούσε να σταθεί ως αφορμή για εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς, όπως και το 33% να τείνει προς αυτή την κατεύθυνση. Αντίθετα το 19,1% αναφέρει ότι οι δράστες δεν επηρεάζονται τόσο λόγω αυτού του παράγοντα. Ακολουθεί κι ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 7%, το οποίο διαφωνεί πλήρως με αυτόν τον παράγοντα.

Διάγραμμα 35. Λόγοι βίαιης συμπεριφοράς (Τραυματικές εμπειρίες κακοποίησης)

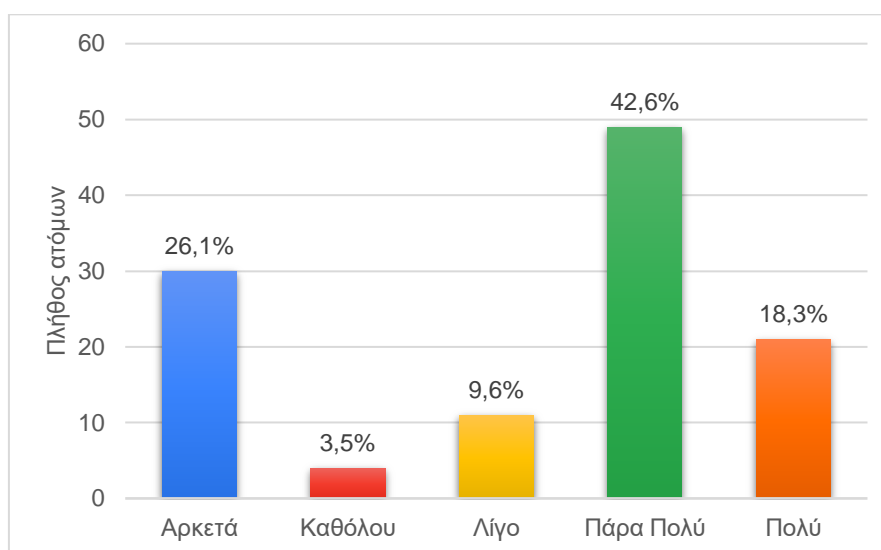

Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Τραυματικές εμπειρίες κακοποίησης του δράστη κατά την παιδική του ηλικία] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Τραυματικές εμπειρίες κακοποίησης του δράστη κατά την παιδική του ηλικία]					Total	
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	14	2	5	7	10	38
		% of Total	12,2%	1,7%	4,3%	6,1%	8,7%	33,0%
Γυναίκα	Count	23	1	10	23	20	77	
	% of Total	20,0%	0,9%	8,7%	20,0%	17,4%	67,0%	
Total	Count	37	3	15	30	30	115	
	% of Total	32,2%	2,6%	13,0%	26,1%	26,1%	100,0%	

Σχετικά με τις τραυματικές εμπειρίες κακοποίησης του δράστη κατά την παιδική του ηλικία ως παράγοντας εμφάνισης βίαιης συμπεριφοράς το 32,2% απάντησε ότι επηρεάζει αρκετά την προσωπικότητα του θύτη. Ακολουθεί το 26,1% του συνολικού δείγματος να ενισχύει πολύ τον συγκεκριμένο παράγοντα, σε σχέση με το 13% των ερωτηθέντων όπου συμφωνεί ελάχιστα.

Διάγραμμα 36. Λόγοι βίαιης συμπεριφοράς (Εξαρτησιογόνες ουσίες)

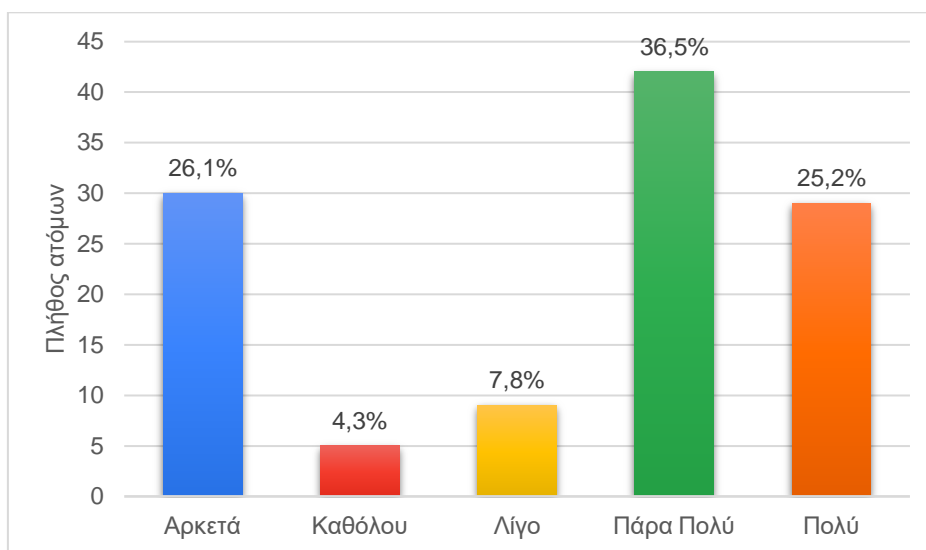
Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Εξαρτησιογόνες ουσίες (ναρκωτικά, ψυχοφάρμακα)]

Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Εξαρτησιογόνες ουσίες (ναρκωτικά, ψυχοφάρμακα)]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 9	Count 0	Count 4	Count 14	Count 11	Count 38
		% of Total 7,8%	% of Total 0,0%	% of Total 3,5%	% of Total 12,2%	% of Total 9,6%	% of Total 33,0%
Γυναίκα		Count 21	Count 4	Count 7	Count 35	Count 10	Count 77
		% of Total 18,3%	% of Total 3,5%	% of Total 6,1%	% of Total 30,4%	% of Total 8,7%	% of Total 67,0%
Total		Count 30	Count 4	Count 11	Count 49	Count 21	Count 115
		% of Total 26,1%	% of Total 3,5%	% of Total 9,6%	% of Total 42,6%	% of Total 18,3%	% of Total 100,0%

Για τις εξαρτησιογόνες ουσίες όπως τα ναρκωτικά, ψυχοφάρμακα κτλ, το 42,6% του συνολικού δείγματος υποστηρίζει πως ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για ενδεχόμενη εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς του δράστη απέναντι στο θύμα. Ακολουθεί το 26,1% των ερωτηθέντων όπου δήλωσε αρκετά, ενώ το 9,6% απάντησε ότι δεν επηρεάζονται εξαιτίας αυτού του παράγοντα.

Διάγραμμα 37. Λόγοι βίαιης συμπεριφοράς (Επιβεβαίωση "ανδρισμού")

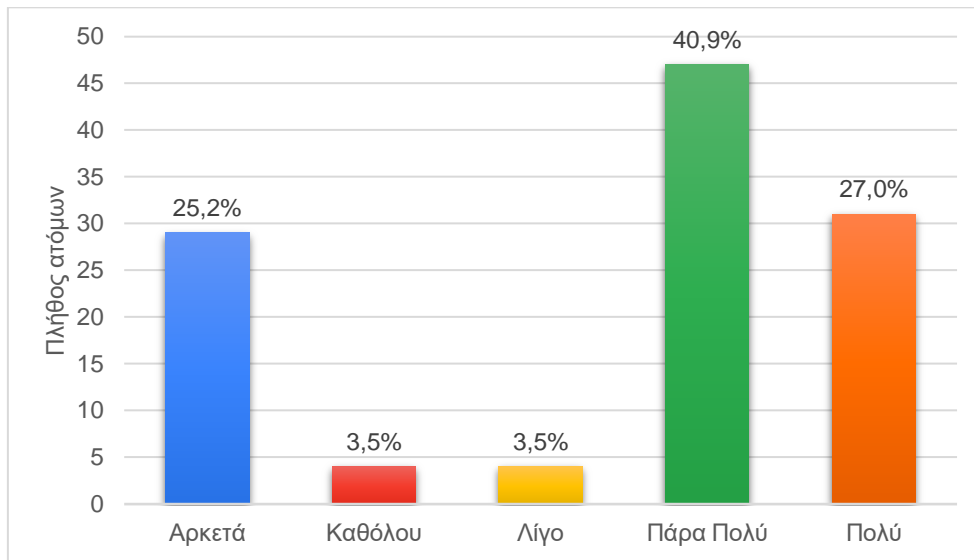

Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Επιβεβαίωση «ανδρισμού» του δράστη] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Επιβεβαίωση «ανδρισμού» του δράστη]					Total	
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	14	1	1	11	11	38
		% of Total	12,2%	0,9%	0,9%	9,6%	9,6%	33,0%
Γυναίκα	Count	16	4	8	31	18	77	
	% of Total	13,9%	3,5%	7,0%	27,0%	15,7%	67,0%	
Total	Count	30	5	9	42	29	115	
	% of Total	26,1%	4,3%	7,8%	36,5%	25,2%	100,0%	

Αναφορικά με την επιβεβαίωση «ανδρισμού» του δράστη, δηλαδή όταν ο άνδρας προσπαθεί να ασκήσει τον απόλυτο έλεγχο απέναντι στην γυναίκα-θύμα, το 36,5% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι ο συγκεκριμένος παράγοντας επηρεάζει σημαντικά την προσωπικότητα του δράστη ως προς την εμφάνιση βίαιων συμπεριφορών. Αντίστοιχα το 26,1% πιστεύει αρκετά ότι ο παράγοντας αυτός θα μπορούσε να μετατρέψει την συμπεριφορά του δράστη σε βίαιη. Παράλληλα, το 7,8% δεν θεωρεί ότι αυτός ο παράγοντας επηρεάζει την συμπεριφορά του δράστη.

Διάγραμμα 38. Λόγοι βίαιης συμπεριφοράς (Διαταραγμένη προσωπικότητα)

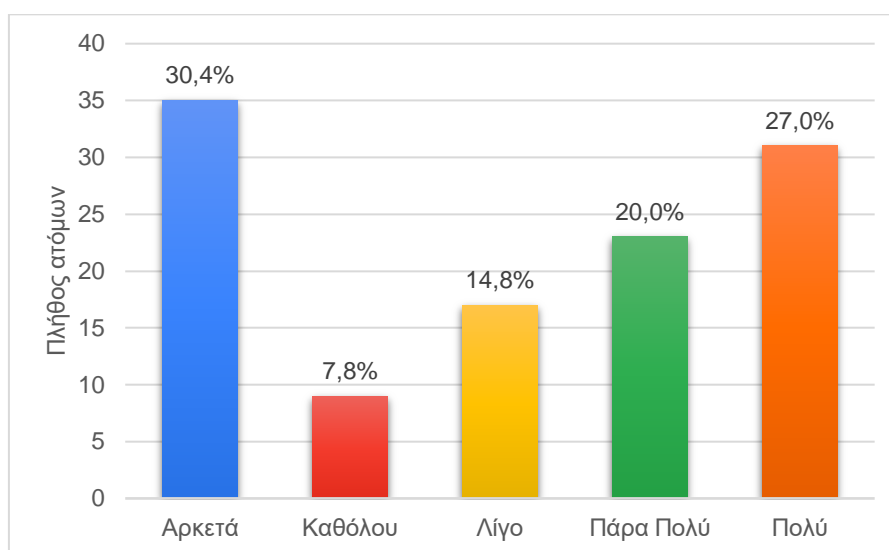

Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Διαταραγμένη προσωπικότητα του δράστη] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Διαταραγμένη προσωπικότητα του δράστη]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 10	Count 0	Count 1	Count 13	Count 14	Count 38
		% of Total 8,7%	% of Total 0,0%	% of Total 0,9%	% of Total 11,3%	% of Total 12,2%	% of Total 33,0%
Γυναίκα	Count	19	4	3	34	17	77
	% of Total	16,5%	3,5%	2,6%	29,6%	14,8%	67,0%
Total	Count	29	4	4	47	31	115
	% of Total	25,2%	3,5%	3,5%	40,9%	27,0%	100,0%

Όσον αφορά την διαταραγμένη προσωπικότητα του δράστη, το 40,9% όπως και το 27% του συνολικού δείγματος υποστηρίζουν ότι αυτός ο παράγοντας επηρεάζει σημαντικά και ενδέχεται ο δράστης να ωθείται σε βίαιες συμπεριφορές. Ακολουθεί, το 25,2% των ερωτηθέντων όπου τείνει να συμφωνεί αρκετά με την άποψη αυτή.

Διάγραμμα 39. Λόγοι βίαιης συμπεριφοράς(Αγχώδεις διαταραχές)

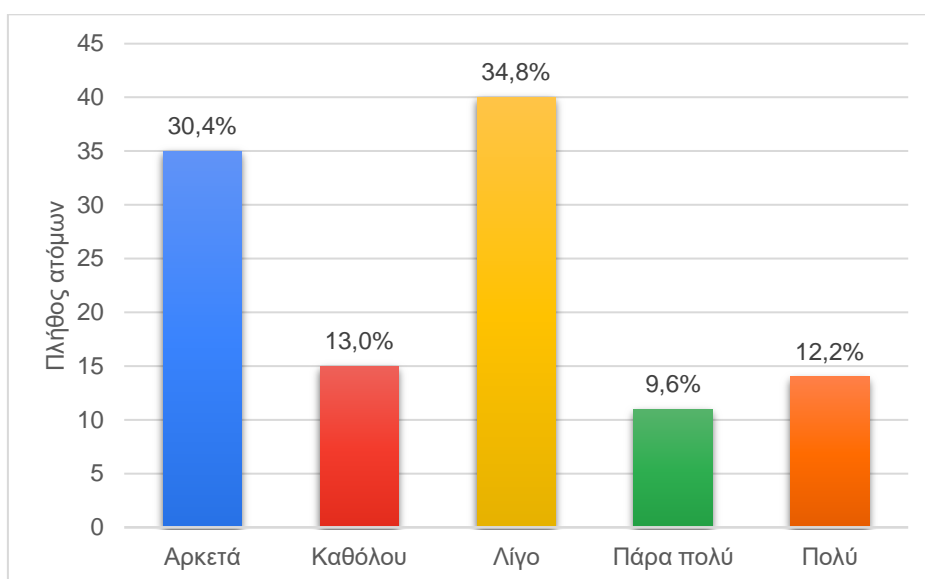

Φύλο * Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Αγχώδεις διαταραχές λόγω οικονομικού αδιεξόδου (ανεργία, άσχημες συνθήκες διαβίωσης)] Crosstabulation

		Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες; [Αγχώδεις διαταραχές λόγω οικονομικού αδιεξόδου (ανεργία, άσχημες συνθήκες διαβίωσης)]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα Πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 12	Count 2	Count 9	Count 5	Count 10	Count 38
		% of Total 10,4%	% of Total 1,7%	% of Total 7,8%	% of Total 4,3%	% of Total 8,7%	% of Total 33,0%
	Γυναίκα	Count 23	Count 7	Count 8	Count 18	Count 21	Count 77
		% of Total 20,0%	% of Total 6,1%	% of Total 7,0%	% of Total 15,7%	% of Total 18,3%	% of Total 67,0%
Total		Count 35	Count 9	Count 17	Count 23	Count 31	Count 115
		% of Total 30,4%	% of Total 7,8%	% of Total 14,8%	% of Total 20,0%	% of Total 27,0%	% of Total 100,0%

Για τις αγχώδεις διαταραχές λόγω οικονομικού αδιεξόδου όπως ανεργία ή άσχημες συνθήκες διαβίωσης σημειώνεται πως το 30,4% του συνολικού δείγματος συμφωνεί αρκετά ότι οι αγχώδεις διαταραχές μπορούν να προκαλέσουν βίαιες συμπεριφορές απέναντι στο θύμα, σε αντίθεση με το 14,8% που ισχύει λιγότερο. Στη συνέχεια, το 27% αλλά και το 20% ανήκουν στην ίδια κατηγορία, δηλαδή συμφωνούν απόλυτα, ενώ το 7,8% δεν συμφωνεί καθόλου.

Διάγραμμα 40. Φορείς (Αστυνομία)

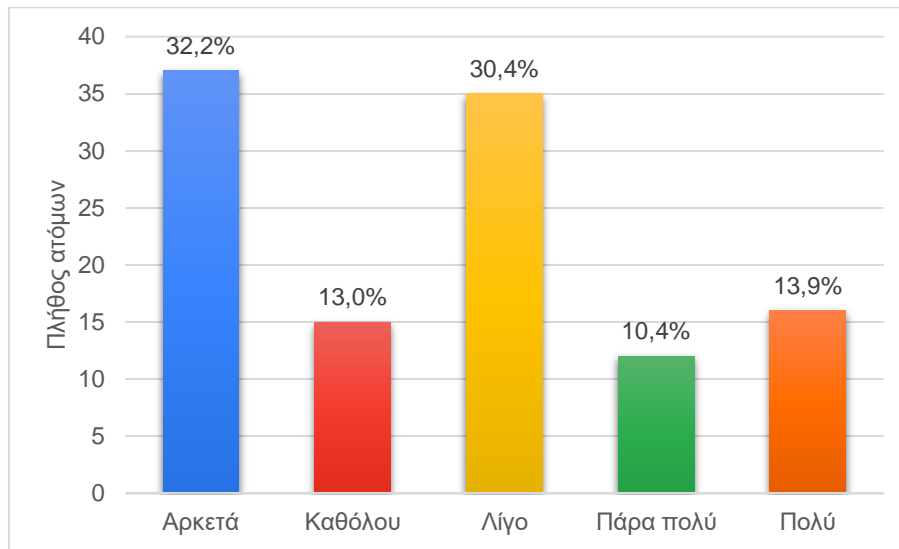

Φύλο * Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Αστυνομία] Crosstabulation

		Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Αστυνομία]					Total	
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα πολύ	Πολύ		
Φύλο	Άνδρας	Count	10	6	11	7	4	38
	% of Total		8,7%	5,2%	9,6%	6,1%	3,5%	33,0%
Γυναίκα	Count	25	9	29	4	10	77	
	% of Total		21,7%	7,8%	25,2%	3,5%	8,7%	67,0%
Total	Count	35	15	40	11	14	115	
	% of Total		30,4%	13,0%	34,8%	9,6%	12,2%	100,0%

Το παραπάνω διάγραμμα αναφέρεται στους φορείς, όπου η γυναίκα αισθάνεται ασφαλής στην αποκάλυψη της κακοποίησης που υπέστη. Πιο συγκεκριμένα, για την αστυνομία οι απόψεις των ερωτηθέντων δίστανται, καθώς το 34,8% δήλωσε ότι η γυναίκα δεν νιώθει ασφαλής, σε αντίθεση με το 30,4%, όπου πιστεύει ότι η γυναίκα μπορεί να εκμυστηρευτεί το περιστατικό της στην αστυνομία. Ενώ, το 13% του συνολικού δείγματος υποστηρίζει την άποψη ότι η αστυνομία δεν ο κατάλληλος φορέας για να εμπιστευτεί η γυναίκα το περιστατικό της.

Διάγραμμα 41. Φορείς(Οικογενειακό περιβάλλον)

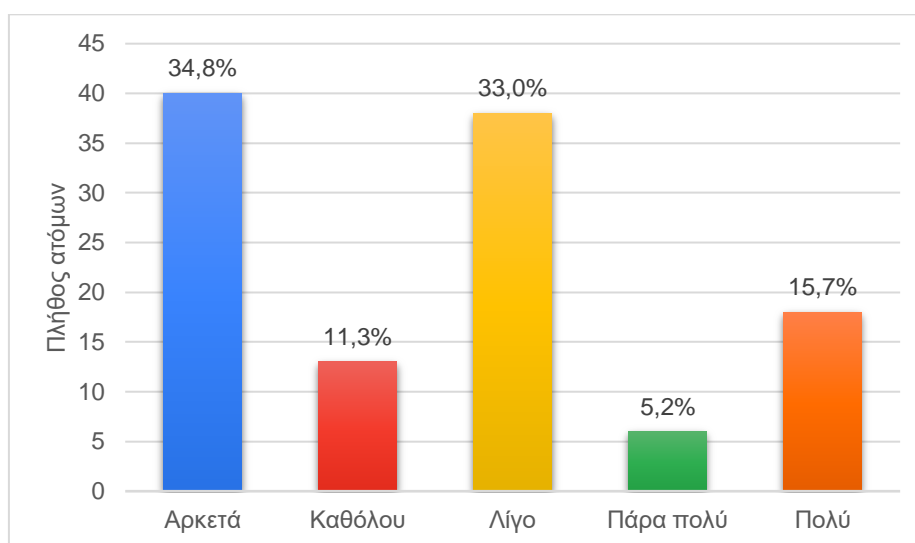

Φύλο * Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Οικογενειακό περιβάλλον] Crosstabulation

		Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Οικογενειακό περιβάλλον]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 10	Count 4	Count 12	Count 5	Count 7	Count 38
		% of Total 8,7%	% of Total 3,5%	% of Total 10,4%	% of Total 4,3%	% of Total 6,1%	% of Total 33,0%
ο	Γυναίκα	Count 27	Count 11	Count 23	Count 7	Count 9	Count 77
		% of Total 23,5%	% of Total 9,6%	% of Total 20,0%	% of Total 6,1%	% of Total 7,8%	% of Total 67,0%
Total		Count 37	Count 15	Count 35	Count 12	Count 16	Count 115
		% of Total 32,2%	% of Total 13,0%	% of Total 30,4%	% of Total 10,4%	% of Total 13,9%	% of Total 100,0%

Ο επόμενος φορέας, ώστε να εμπιστευτεί μια γυναίκα το περιστατικό που υπέστη είναι το οικογενειακό της περιβάλλον. Και σε αυτό το σημείο, οι απόψεις των ερωτώμενων συγχέονται, καθώς το 32,2% αναφέρει ότι συμφωνεί αρκετά, συγκριτικά με το 30,4% όπου συμφωνεί ελάχιστα. Παρόλο που το 13,9% ενισχύει την άποψη ότι η κακοποιημένη γυναίκα μπορεί να νιώσει περισσότερη ασφάλεια με τους οικείους της, έρχεται σε αντίθεση με το 13% των ερωτηθέντων όπου διαφωνούν πλήρως.

Διάγραμμα 42. Φορείς (Νοσοκομείο)

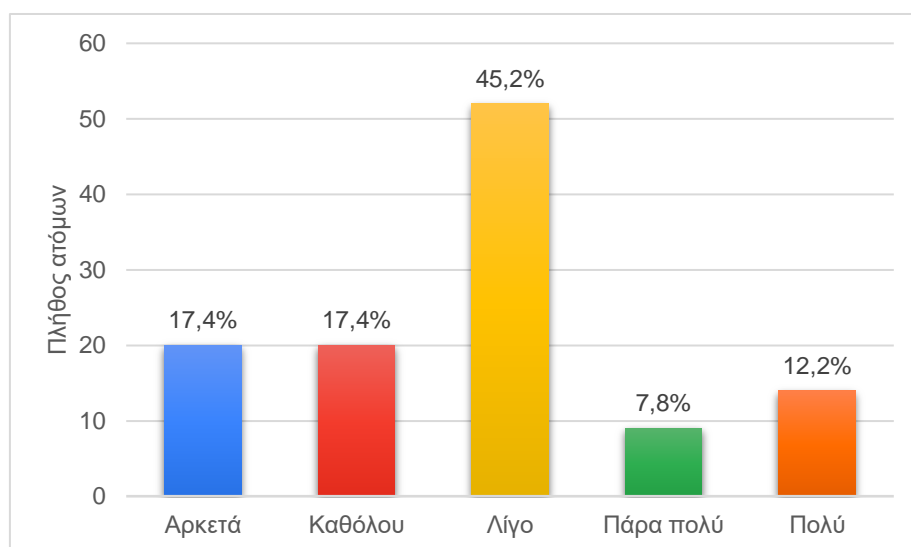

Φύλο * Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Νοσοκομείο] Crosstabulation

		Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Νοσοκομείο]					Total	
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα πολύ	Πολύ		
Φύλο	Ανδρα	Count	18	4	8	2	6	38
	ο	% of Total	15,7%	3,5%	7,0%	1,7%	5,2%	33,0%
Γυναίκα	α	Count	22	9	30	4	12	77
		% of Total	19,1%	7,8%	26,1%	3,5%	10,4%	67,0%
Total		Count	40	13	38	6	18	115
		% of Total	34,8%	11,3%	33,0%	5,2%	15,7%	100,0%

Όσον αφορά το νοσοκομείο ως φορέας εμπιστευτικότητας για την κακοποιημένη γυναίκα, το 34,8% δηλώνει σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό την συγκεκριμένη άποψη, σε αντίθεση με το 33%, όπου συμφωνεί ελάχιστα. Επίσης, το 15,7% παρόλο που είναι μικρό ποσοστό φαίνεται να ενθαρρύνει την άποψη αυτή, ενώ το 11,3% διαφωνεί κάθετα.

Διάγραμμα 43. Φορείς (Φίλοι/Γείτονες)

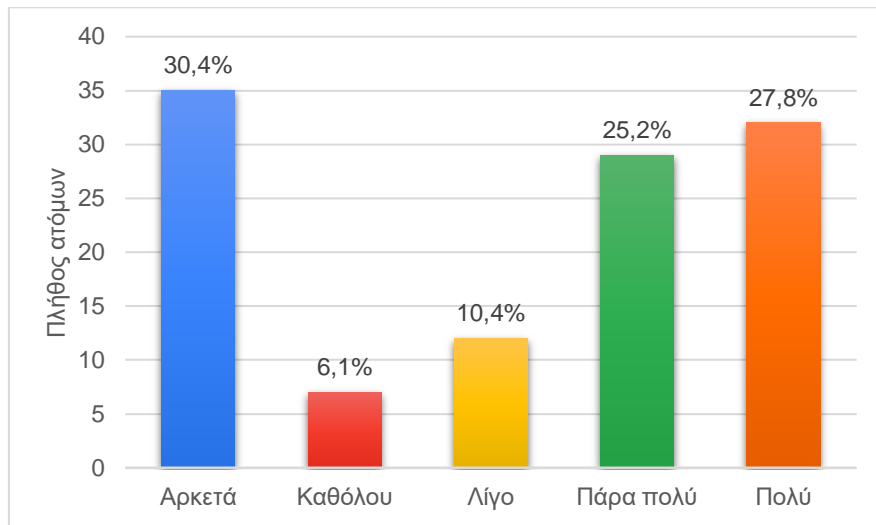

Φύλο * Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Φίλοι/Γείτονες] Crosstabulation

		Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Φίλοι/Γείτονες]					Total	
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα πολύ	Πολύ		
Φύλο	Ανδρας	Count	5	6	16	6	5	38
		% of Total	4,3%	5,2%	13,9%	5,2%	4,3%	33,0%
Γυναίκα	Count	15	14	36	3	9	77	
	% of Total	13,0%	12,2%	31,3%	2,6%	7,8%	67,0%	
Total	Count	20	20	52	9	14	115	
	% of Total	17,4%	17,4%	45,2%	7,8%	12,2%	100,0%	

Όσον αφορά τους φίλους/γείτονες της κακοποιημένης γυναίκας, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος, δηλαδή το 45,2% δήλωσε ότι η γυναίκα αισθάνεται μερική ασφάλεια ως προς την αποκάλυψη του περιστατικού της. Παράλληλα, υπάρχει κι ένα ποσοστό της τάξεως του 17,4%, όπου από τη μία πλευρά συμφωνεί αρκετά και από την άλλη καθόλου.

Διάγραμμα 44. Φορείς (Γραμμές Υποστήριξης)

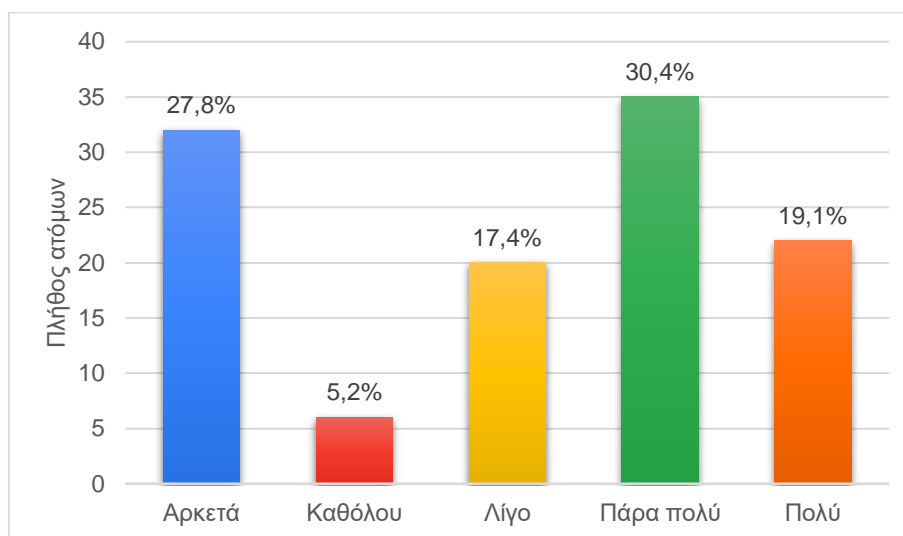

Φύλο * Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Γραμμές υποστήριξης] Crosstabulation

		Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Γραμμές υποστήριξης]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 13	Count 4	Count 5	Count 6	Count 10	Count 38
		% of Total 11,3%	% of Total 3,5%	% of Total 4,3%	% of Total 5,2%	% of Total 8,7%	% of Total 33,0%
Γυναίκα	Count	22	3	7	23	22	77
	% of Total	19,1%	2,6%	6,1%	20,0%	19,1%	67,0%
Total	Count	35	7	12	29	32	115
	% of Total	30,4%	6,1%	10,4%	25,2%	27,8%	100,0%

Αναφορικά με τις γραμμές υποστήριξης ένα ποσοστό της τάξεως του 30,4% υποστηρίζει αρκετά τον συγκεκριμένο φορέα, όπως και το 27,8%, όπου ενισχύει την άποψη αυτή. Το ίδιο ισχύει και για το 25,2% του δείγματος, που συμφωνεί απόλυτα ότι οι γραμμές υποστήριξης εμπνέουν την εμπιστοσύνη της κακοποιημένης γυναίκας να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη. Ακολουθεί ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 10,4%, το οποίο συμφωνεί ελάχιστα, ενώ το 6,1% διαφωνεί απόλυτα.

Διάγραμμα 45. Φορείς (Ξενώνες κακοποιημένων γυναικών)

Φύλο * Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Ξενώνες κακοποιημένων γυναικών] Crosstabulation

		Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη; [Ξενώνες κακοποιημένων γυναικών]					Total
		Αρκετά	Καθόλου	Λίγο	Πάρα πολύ	Πολύ	
Φύλο	Ανδρας	Count 10	3	11	8	6	38
		% of Total	8,7%	2,6%	9,6%	7,0%	5,2%
Φύλο	Γυναίκα	Count 22	3	9	27	16	77
		% of Total	19,1%	2,6%	7,8%	23,5%	13,9%
Total		Count 32	6	20	35	22	115
		% of Total	27,8%	5,2%	17,4%	30,4%	19,1%

Τέλος, για τους ξενώνες των κακοποιημένων γυναικών το 30,4%, αλλά και το 19,1% συμφωνούν στην άποψη ότι η κακοποιημένη γυναίκα νιώθει ασφάλεια ως προς αυτόν τον φορέα. Αντίστοιχα, ένα ποσοστό της τάξεως του 27,8% υποστηρίζει αρκετά τον φορέα αυτόν σε σχέση με το 17,4% των ερωτηθέντων όπου τείνει να πιστεύει ελάχιστα για την ασφάλεια που μπορεί να προσφέρει στην κακοποιημένη γυναίκα.

Κεφάλαιο 5. Συμπεράσματα Έρευνας

5.1 Συζήτηση Αποτελεσμάτων

Το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα και πλέον επίκαιρα κοινωνικά ζητήματα, είναι πολύπλευρο και έχει επεκταθεί σε διεθνή κλίμακα. Γενικότερα, το θέμα της κακοποίησης έχει συγκεντρώσει μεγάλο ενδιαφέρον γύρω από την επιστημονική κοινότητα παγκοσμίως και έχει αναδείξει τα δικαιώματα που σχετίζονται με τα δύο φύλα, καθώς και τον αγώνα ισότητας ανάμεσά τους. Η βία αποτελεί ευαίσθητο και πολύ σημαντικό θέμα που σταδιακά έχει ξεκινήσει να απασχολεί την κοινή γνώμη της ελληνικής κοινωνίας. Η παρούσα έρευνα επιδιώκει να συμβάλει ενεργά σε επόμενες έρευνες και δίνει έμφαση στον τομέα που αφορά τις αντιλήψεις των κατοίκων του νομού Καστοριάς περί του θέματος, καθώς και τις απόψεις των ειδικών του Συμβουλευτικού Κέντρου Γυναικών του Δήμου.

Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα μελέτη αποτυπώνει τις στάσεις και τις αντιλήψεις των κατοίκων της Καστοριάς για το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών, καθώς αναλύονται οι απόψεις των ειδικών Συμβουλευτικού Κέντρου σχετικά με την πιθανότητα έξαρσης της κακοποίησης των γυναικών της Καστοριάς λόγω του εγκλεισμού τους.

Αρχικά, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος της έρευνας αφορά το γυναικείο φύλο, γεγονός που επιβεβαιώνει και την θεματολογία της εργασίας. Συγκεκριμένα, οι απόψεις των κατοίκων της Καστοριάς σε μεγάλο βαθμό έχουν επίγνωση σχετικά με το φαινόμενο της κακοποίησης. Δηλαδή, όσον αφορά τις μορφές βίας, η σεξουαλική μορφή είναι η επικρατέστερη ως η πιο γνωστή για τους κατοίκους της Καστοριάς. Έπειτα, για τα είδη κακοποίησης προκαλεί εντύπωση σχετικά με το είδος που αφορά τον όρο γυναικοκτονία, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό δεν ξέρει ότι αναγνωρίζεται επίσημα ως είδος κακοποίησης.

Στη συνέχεια, από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων διαπιστώνεται πως οι επικρατέστεροι λόγοι μη εγκατάλειψης του θύματος από τον δράστη είναι οι ανάγκες

των παιδιών, αλλά και η οικονομική εξάρτηση του θύματος με μεγάλη διαφορά από τους υπόλοιπους λόγους που αναγράφονται παραπάνω.

Σχετικά με την έξαρση του κοινωνικού φαινομένου της κακοποίησης των γυναικών, καθώς και των περιστατικών βίας την περίοδο της πανδημίας διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι επιβεβαιώνουν θετικά την επιρροή αυτή. Ειδικότερα, όσον αφορά την γυναικοκτονία το μεγαλύτερο ποσοστό επαληθεύει το γεγονός πως έχει επηρεάσει αρνητικά την εμφάνιση των περιστατικών αυτών.

Όσον αφορά τους λόγους πρόωξης των βίαιων συμπεριφορών του δράστη, οι εξαρτησιογόνες ουσίες και η διαταραγμένη προσωπικότητα των θυτών βρίσκονται σε υψηλά ποσοστά σε σχέση με τους προαναφερόμενους παράγοντες. Τέλος, είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι η αστυνομία και οι φίλοι/γείτονες των κακοποιημένων γυναικών δεν αποτελούν φορείς που εμπνέουν εμπιστοσύνη και ασφάλεια σύμφωνα με τις απόψεις των ερωτηθέντων. Αντίθετα, διαπιστώνεται ότι οι ξενώνες των κακοποιημένων γυναικών αποτελούν ισχυρότεροι φορείς για την ασφάλεια που αναζητούν οι κακοποιημένες γυναίκες για την δημοσιοποίηση των βίαιων περιστατικών τους.

5.2 Τρόποι Αντιμετώπισης του φαινομένου

Σήμερα η κακοποίηση των γυναικών είναι μείζον ζήτημα, επομένως ο σχεδιασμός αντιμετώπισής της πρέπει να επικεντρωθεί στην πρόληψη και την αντιμετώπιση, καθώς και στην ενίσχυση και επέκταση των δομών υποστήριξης. Για να επιτευχθεί αυτό, κρίνεται απαραίτητο να ληφθούν μέτρα σχετικά με την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινωνίας που αφορά την κακοποίηση των γυναικών.

Σε προληπτικό επίπεδο θα πρέπει αρχικά να ληφθούν κάποια μέτρα για την ευαισθητοποίηση του κοινού, κυρίως μέσω των Μ.Μ.Ε., καθώς έχουν μεγάλη απήχηση στην εποχή μας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων τηλεοπτικών διαφημίσεων που δείχνουν το μέγεθος και τις συνέπειες του προβλήματος. Εκτός από την ευαισθητοποίηση του κοινού, θα μπορούσε να ξεκινήσει μια εκστρατεία για να ενθαρρυνθούν αυτές οι γυναίκες, ώστε να αναφέρουν περιστατικά βίας και να τις

ενημερώσουν για τις υπηρεσίες στις οποίες μπορούν να απευθυνθούν, ώστε να μπορούν να λάβουν υποστήριξη πριν ορθοποδήσουν. Θα πρέπει να δοθεί υψηλή προτεραιότητα σε κοινωνικές κατηγορίες, όπως οι παράνομοι μετανάστες, οι κοινωνικά αποκλεισμένες ή οι άνεργες γυναίκες. Τέλος, είναι καλύτερο να παρέμβουμε στον τομέα της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα σε νεαρή ηλικία, κατά την οποία θα διαμορφώνεται η προσωπικότητα κάθε ατόμου (π.χ. περίπου ισότητα των φύλων κ.λπ. (ΚΕ.Σ.Ο ,2004)

Πιο συγκεκριμένα, να έχουν πρόσβαση στα κοινωνικά δίκτυα τους. Η νέα γενιά, όπως και η παλαιότερη γενιά, σίγουρα μπορούν να κάνουν αυτή την αλλαγή δυνατή μέσω των ίδιων των σχολείων. Είναι κρίσιμο τα παιδιά να ενημερώνονται από νωρίς μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δίνοντάς τους την ευκαιρία να μεταφέρουν πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό στις γυναίκες της οικογένειας που μπορεί να τα αφυπνίσουν και να τους δώσουν τη δυνατότητα να αναζητήσουν βοήθεια. Για παράδειγμα, μπορεί να είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε τις χειρονομίες που μπορεί να κάνει μια γυναίκα τώρα στο φαρμακείο για να δείξει ότι κακοποιείται και ότι ο θύτης ή οι γύρω της δεν το καταλαβαίνουν. Θα ήταν επίσης χρήσιμο σε ορισμένες καφετέριες να δημιουργηθεί ένα ειδικό ρόφημα που θα χρησιμεύει ως συνθηματικό ειδικά για αυτόν το σκοπό (πχ με ζάχαρη: να καλέσετε ταξί ή με γάλα: να καλέσετε την αστυνομία), το οποίο να βρίσκεται αναρτημένο στις τουαλέτες, έτσι ώστε το προσωπικό να είναι ενήμερο κάθε φορά που μια κακοποιημένη γυναίκα χρειάζεται βοήθεια.

Στο επίπεδο αντιμετώπισης, θα πρέπει να δημιουργηθούν νέες δομές προστασίας για τις γυναίκες που βιώνουν όλες τις μορφές βίας και να ενισχυθούν οι υπάρχουσες υπηρεσίες υποστήριξης. Όσον αφορά τα κέντρα υποδοχής κακοποιημένων γυναικών, συνεισφέρουν σημαντικά στον τομέα της θεραπείας, αλλά δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν στη ζήτηση όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών, επομένως είναι απαραίτητο να επεκταθούν αυτά τα κέντρα, καθώς και οι χώροι υποδοχής αυτών των γυναικών, σε όλο το έθνος. Ο συντονισμός και η συνεργασία δομών και υπηρεσιών με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου θα συμβάλει στην επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων προς αυτή την κατεύθυνση.

5.3 Περιορισμοί έρευνας

Κατά την εκπόνηση της εργασίας και συγκεκριμένα στο ερευνητικό μέρος υπήρξαν κάποιοι περιορισμοί. Αρχικά, κατά την προσέγγιση των ερωτώμενων αρκετοί εξέφραζαν απροθυμία ως προς την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, παρά το γεγονός ότι είχε εξασφαλιστεί η πλήρης εχεμύθεια και ανωνυμία των προσωπικών τους στοιχείων. Έτσι, ο αριθμός του δείγματος που συλλέχθηκε θεωρείται αρκετά αντιπροσωπευτικός για το χρονικό διάστημα που διήρκησε.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι τα δεδομένα και οι απόψεις που καταγράφηκαν παρουσιάζονται με τρόπο, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες δεν μπορούν να αναγνωριστούν, καθώς διασφαλίζεται πλήρως η ανωνυμία τους.

5.4 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η παρούσα έρευνα διεκπεραιώθηκε σε κατοίκους εντός του νομού της Καστοριάς, για να διαπιστωθεί η γνώση τους πάνω στο θέμα της βίας κατά των γυναικών, αλλά και για την τυχόν επιρροή της πανδημίας στην εμφάνιση - έξαρση της. Με την εκπόνηση της συγκεκριμένης έρευνας διαπιστώθηκαν οι απόψεις των κατοίκων σχετικά με το φαινόμενο της κακοποίησης. Κρίνεται απαραίτητο λοιπόν, η διεκπεραίωση και στους υπόλοιπους νομούς της Δυτικής Μακεδονίας, έτσι ώστε να έχουμε περισσότερα δεδομένα όσον αφορά το ποσοστό του δείγματος, αλλά και να διαπιστωθούν οι απόψεις σχετικά με το φαινόμενο της βίας μικρότερων σε έκταση περιοχών της. Επίσης, θα ήταν ενδιαφέρον να εξεταστεί το ζήτημα της αύξησης των βασικών αγαθών της καθημερινότητας σε συνδυασμό με την άνοδο του πληθωρισμού που προέκυψε μετά τις επιπτώσεις της πανδημίας, για την πιθανότητα συμβολής της στην εκδήλωση περισσότερων βίαιων περιστατικών.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

1. Herman Judith Lewis. (1996). "Βία. Επακόλουθα ψυχικά τραύματα θεραπεία". Αθήνα: Θετίλη.
2. http://www.familyviolence.gov.cy/upload/publications/violence_against_women_gr.pdf, Έκδοση της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Πρόληψη & Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, με τίτλο «Η Βία κατά των Γυναικών μέσα στην Οικογένεια», 2011, σελ. 8 (όπου τελευταία επίσκεψη στις 25-05-2022).
3. Ηρίγογιεν, F.M. (2006). Η κακοποιημένη γυναίκα — Η βία μέσα στο ζευγάρι, μετάφρ. Λονκούδης Μ. Αθήνα: Πατάκης.
4. Lenore Walker, “Η κακοποιημένη γυναίκα”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1989
5. Μιαλαρέτ, G. (1997). "Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής" (μετ.: Ζακοπούλου, Γ.). Αθήνα: Τυπωθήτω, Γιώργος Δάρδανος.
6. Mosse Clayde, “Η γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα”, Εκδ. Παπαδήμας, Αθήνα 1981
7. Αλιπράντη-Μαράτου, Λ., Η οικογένεια στην Αθήνα: Οικογενειακά πρότυπα και συζυγικές πρακτικές, Αθήνα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1995)
8. Αθανασοπούλου, Μ., και Καμπά Ε. 2009. ‘Η Ανίχνευση της Συντροφικής Βίας από τους Επαγγελματίες Υγείας στα Μαιευτικά και Γυναικολογικά Τμήματα’, ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ, 8(3), σ. 181-193
9. Αλεξιάδης Στέργιος, «ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ», Ε' Έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2011, σελ. 186 – 187),
10. Αρτινοπούλου, Β. (2006). Ενδοοικογενειακή κακοποίηση γυναικών. Αθήνα
11. Βλάχου Β., “Η κοινωνιολογική διερεύνηση της ενδοοικογενειακής βίας: Θεωρητικές προσεγγίσεις, μεθοδολογικοί προβληματισμοί και θεσμικές παρεμβάσεις”, Ποινική Δικαιοσύνη, 2007, σ. 627
12. Γατσάς, Β., (2006), Βία κατά των Γυναικών, Αθήνα: εκδόσεις Καλοκάθη.
13. Γεώργιος Ι Σιώμκος, Δημήτριος Α. Μαύρος 2018 εκδ Π.Χ Πασχαλίδης
14. Δαράκη Πέπη, “Το όραμα της ισοτιμίας της γυναίκας”, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1995
15. Δημόπουλος Χ., Εγκλήματα της γενετήσιας εκμετάλλευσης ανηλίκων – Εμπορία – Πορνογραφία – Κατάχρηση σε ασέλγεια, έκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2006
16. Ευρωπαϊκο Κοινοβούλιο, 2019. Σύμβαση Κωνσταντινούπολης: όλα τα κράτη μέλη να την επικυρώσουν άμεσα Διαθέσιμο στο: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/press->

17. Κ.Ε.Θ.Ι. 2003 Αρτινοπούλου Β. - Φαρσεδάκης Ι., “Ενδοοικογενειακή Βία κατά των γυναικών – Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα”, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), 2003.
18. Κακλαμανάκη, Ρούλα (1984). Η θέση της Ελληνίδας. Εκδόσεις Καστανιώτη
19. Κατσιγαράκη, Ε. (2004). Οικογένεια και παραβατικότητα. Αθήνα- Κομοτηνή : Σακκούλα
20. Μηλιώνη Φ., “Η γυναίκα θύμα – δράστις και η προληπτική αξία των προγραμμάτων για βίαιους άνδρες”, σε Μηλιώνη Φ., “Ενδοοικογενειακή βία – Προοπτικές μετά το ν. 3500/2006”, Πρακτικά Επιμορφωτικής Ημερίδας 28-6-2007 του Εργαστηρίου Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών του Τμήματος Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών, έκδ. Σάκκουλα, 2008, σ. 285-298
21. Mosse, C. (2004). Η γυναίκα στην αρχαία Ελλάδα. Αθήνα: Σαβάλλας.
22. Παπακωνσταντής Γιώργος / Αντωνιάδου Ελισάβετ / Μανωλιδάκη Ευαγγελία / Παναγιωτίδου Αλίκη – Ηλιάς σε Γεωργούλας Σ. και λοιποί, «Η ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ: τιμητικός τόμος για τον Στέργιο Αλεξιάδη», τίτλος κεφαλαίου: «Ενδο-οικογενειακή βία: Αντιμετώπιση των θυμάτων από τους αστυνομικούς, Οριοθέτηση καθηκόντων των αστυνομικών με βάση το νομικό πλαίσιο και την εκπαίδευσή τους και διερεύνηση τους ως προς την επάρκεια για την 90 αντιμετώπιση των θυμάτων και του φαινομένου», Συλλογικό Έργο - Πρακτικά Συνεδρίου Συνάντησης Ελλήνων Εγκληματολόγων (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών), εκδόσεις ΚΨΜ, Αθήνα 2007
23. Παπαμιχαήλ, Σ. (2005). Κοινωνικές αναπαραστάσεις της κακοποίησης των γυναικών από τους συζύγους –συντρόφους τους.
24. Παρρέν Καλλιρόη, «Η ιστορία της γυναίκας από κτίσεως κόσμου μέχρι σήμερα», εκδόσεις Μπουκουμάνη, Αθήνα, 1989
25. Σκόδρα Ελένη, “Η ψυχολογία της γυναίκας”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998
26. Σπανού, Α 2005. Ενδοοικογενειακή βία στη διερεύνηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών στο πλαίσιο της συζυγικής και της ερωτικής σχέσης, Εκδ. νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα.
27. Στεφανίδου, Α. (2010). Ενδοοικογενειακή βία: Η έννοια της οικογένειας και η διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη
28. Συκιώτου Αθανασία, «Ενδοοικογενειακή βία: Η πιο αποτρόπαιη μορφή βίας», Εγκληματολογία 1-2/2014, σελ. 54

29. Τατά Αρσέλ, Α., Χαρίτου-Φατούρου, Μ., και Αδαμάκη, Θ., 2008. ΚΑΤΑΡΓΩΝΤΑΣ ΤΑΣ ΕΜΠΟΔΙΑ: Συμβουλευτική και ενδυνάμωση γυναικών. σ.λ. : ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, 2008
30. Τσιγκρής, Α. Α. (2000). Τα σεξουαλικά εγκλήματα: Εγκληματολογικές προσεγγίσεις της σεξουαλικής βίας. Αθήνα – Κομοτηνή Εκδόσεις Α.Α. Σάκκουλα
31. Χατζηφωτίου, Σ. (2005). Ενδοοικογενειακή Βία Κατά των Γυναικών και των Παιδιών. Διαπιστώσεις και Προκλήσεις για την Κοινωνική Εργασία. Θεσσαλονίκη: Τζιόλα
32. ΧΕΝ Ελλάδαος, 2019, Russell, 2008, αναφέρεται στο Canadian Femicide Observatory for Justice and Accountability, 2020, Sosa, 2017, όπως αναφέρεται στο Roa & Cordeiro, 2018

Ξενόγλωσση

1. Barnett, O., Miller-Perrin, C.L., & Perrin, R.D. (2010). Family violence across the lifespan: An introduction (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
2. Barnett, O., Miller-Perrin, C.L., & Perrin, R.D. (2010). Family violence across the lifespan: An introduction (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
3. Bergen, R.K. (1996). Wife rape: Understanding the response of survivors and service providers. Sage series on violence against women
4. Bowker, Lee H., «Beating Wife Beating», Lexington: Lexington books, 1983
5. Bradbury-Jones, C. and Isham, L. (2020) ‘The pandemic paradox: The consequences of COVID-19 on domestic violence’, Journal of Clinical Nursing, 29(13–14), pp. 2047–2049. : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jocn.15296>
6. Bradley, N. L. et al. (2020) ‘Health care practitioners’ responsibility to address intimate partner violence related to the COVID-19 pandemic’
7. Breiding, M.J., Basile K.C., Smith, S.G., Black, M.C. & Mahendra, R.R. (2015). Intimate Partner Violence Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Data Elements, Version 2.0. Atlanta (GA): National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention.
8. Cohen, L. and Manion, L. (1992). "Research methods in education (3rd edition)". London: Routledge
9. Cook D. and B. Hudson, (2006), Racism and Criminology, Sage publ., London Thousand Oaks-New Delh
10. Davidson, J. K. & Moore, N. B. (1992). Marriage and Family. U.S.A.: Wm. C. Brown Publishers.

11. Dhawan, A. (2017). 'Figuring out Feminism and its different features', 3(12), pp. 498–500
12. Dobash, R. E. & Dobash, R. (1979). *Violence Against Wives*. New York: Free Press.
13. European Union Agency For Fundamental Rights. (2014). *Violence against women: an EUwide survey. Main results*. Luxemburg: Publications Office of the European Union
14. Feder, G.S., Hutson, M., Ramsay, J., Taket, A.R. (2006). Women exposed to intimate partner violence: expectations and experiences when they encounter health care professionals: a meta-analysis of qualitative studies. *Archives of Internal Medicine*, 166, 22–37.
15. Few, A. (2000). The (un)making of martyrs - Black mothers, daughters and intimate violence, *Journal of the Association for Research and Therapy*, 1, 68-75
16. Fonseca-Machado, M. de O. et al. (2015). 'Intimate partner violence and anxiety disorders in pregnancy: the importance of vocational training of the nursing staff in facing them', *Revista Latino-Americana de Enfermagem*
17. Freedman, E., 2007. *No Turning Back: The History of Feminism and the Future of Women*, New York: Random House Publishing Group
18. Fugate, M., Landis, L., Riordan, K., Naureckas, S., & Engel, B. (2005). Barriers to domestic violence help seeking: implications for intervention. *Violence Against Women*, 11, 290–310.
19. Gelles R., "Through a sociological Lens: Social Structure and the family violence", Sage Pub, 1993
20. Gelles R.J & Cornell C.P. "IntimateViolence in families", Sage Pub, 1985
21. Gelles, R.J. (1997). *Intimate Violence in Families* (3rd edition). California: Sage Pub
22. Giddens Anthony, «Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία», γ' έκδοση, εκδόσεις Οδυσσέας, Αθήνα, 1989
23. Gulati & Kelly, 2020, Moreira & Pinto da Costa, 2020, Piquero et al., 2020
24. Hendrics & Matthews. (1982). The Battered Women: Is she ready for help. *The journal of Contemporary Social Work*. Vol 63, 131-137.
25. Hoff, L.A (1990) *Battered Women as Survivors*, London: Routledge.
26. <https://www.womensos.gr>
27. Humphreys, C. & Thiara, R. (2003). Mental health and domestic violence: I call it symptoms of abuse. *British Journal of Social Work*, 33, 209-226.

28. Jewkes, R. (2014). What works to prevent violence against women and girls? Evidence review of the effectiveness of response mechanisms in preventing violence against women and girls.
29. Johnson, M., & Ferraro, K. (2000). Research on Domestic Violence in the 1990s: Making Distinctions. *Journal of Marriage and the Family*
30. Johnson, M., & Ferraro, K. (2000). Research on Domestic Violence in the 1990s: Making Distinctions. *Journal of Marriage and the Family*, 62, σ. 948.
31. Klaw, E.L., Demers, A.L. & Da Silva, N. (2014). Predicting Risk Factors for Intimate Partner Violence Among Post-9/11 College Student Veterans. *Journal of Interpersonal Violence*
32. Klaw, E.L., Demers, A.L. & Da Silva, N. (2014). Predicting Risk Factors for Intimate Partner Violence Among Post-9/11 College Student Veterans. *Journal of Interpersonal Violence*, 1–26
33. Klika, J.B. & Herrenkohl, T.I. (2013). School Factors as Moderators of the Relationship Between Physical Child Abuse and Pathways of Antisocial Behavior. *J Interpers Violence*,
34. Lees, S. (2000), *Marital Rape and Marital Murder*, London: Routledge.
35. Lockwood, D., & Prohaska, A. (2015). Police Officer Gender and Attitudes toward Intimate Partner Violence: How policy can eliminate stereotypes.
36. Loeber, R. & Farrington, D.P. (2000). Young children who commit crime: Epidemiology, developmental origins, risk factors, early interventions, and policy implications. *Development and Psychopathology*
37. Messner, M. A., (2016). ‘Bad Men, Good Men, Bystanders: Who Is the Rapist?’, *Gender and Society*, 30(1), pp. 57–66.:
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0891243215608781>
38. Mies Maria, (1986). Patriarchy and accumulation on a world scale: women in the international division of labour,
39. Moreina, D.N. and Pinto da Costa, M. (2020) ‘The impact of the Covid-19 pandemic in the precipitation of intimate partner violence’ *International Journal of Law and Psychiatry*, 71, pp.1-7.
40. Okun, L. (1986). *Woman Abuse: Facts replacing myths*. U.S.A.: State University of New York Press, Albany.
41. Piquero, A. R. et al. (2020) ‘Staying Home, Staying Safe? A Short-Term Analysis of COVID-19 on Dallas Domestic Violence’, *American Journal of Criminal Justice*.:
<https://link.springer.com/article/10.1007/s12103-020-09531-7>

42. Roesch, E. et al. (2020) 'Violence against women during covid-19 pandemic restrictions', The BMJ, 369(May), pp. 2–3.: <https://www.bmj.com/content/369/bmj.m1712>
43. Schornstein, S. (1997). Domestic violence and healthcare. What every professional needs to know. Sage Publications, London.
44. Testa, M. (2004). The role of substances in male-to-female physical and sexual violence: a brief review and recommendations for future research. *Journal of Interpersonal Violence*
45. Tift, L. L. (1993). *Battering of Women: The failure of Intervention and the Case of Prevention*. United Kingdom: Westview Press.
46. Tzamalouka GS., Parlalis SK., Soultakou P., Papadakaki M., Chliaoutakis JE., (2007) Seeking for risk factors of Intimate Partner Violence (IPV) in a Greek national sample: the role of self-esteem, *Aggressive Behavior Journal*
47. Usher, K. et al. (2020) 'Family violence and COVID-19: Increased vulnerability and reduced options for support', *International Journal of Mental Health Nursing*, 29(4), pp. 549–552.
48. Whitfield, C.L., Anda, R.F., Dube, S.R. & Felitti, V.J. (2003). Violent childhood experiences and the risk of intimate partner violence in adults: Assessment in a large health maintenance organization. *Journal of Interpersonal Violence*, 18: 166-186
49. World Health Organization, London School of Hygiene & Tropical Medicine, & South African Medical Research Council. (2013). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and nonpartner sexual violence*. Geneva: WHO
50. Yakubovich, A.R., Stöckl H., Murray, J., Melendez-Torres, G.J., Steinert, J.I., Glavin, C.E., & Humphreys, D.K. (2018). Risk and Protective Factors for Intimate Partner Violence Against Women: Systematic Review and Meta-analyses of Prospective Longitudinal Studies. *American Journal of Public Health*.

Παράρτημα Ι

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

1. Ποια είναι η ειδικότητά σας;
2. Πόσο καιρό εργάζεστε στον συγκεκριμένο φορέα;
3. Ποια είναι η έως τώρα εμπειρία σας σχετικά με την κακοποίηση των γυναικών στον νομό της Καστοριάς;
4. Ποια είναι τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες στην προσπάθειά τους να επανενταχθούν στην κοινωνία;
5. Πως θα χαρακτηρίζατε την ψυχολογία του θύτη απέναντι στο θύμα;
6. Ποιοι θα λέγατε ότι είναι οι πιθανοί λόγοι που οδηγείται ο θύτης στην άσκηση βίας;
7. Πόσα περιστατικά έχουν καταγραφεί τα τελευταία χρόνια και κυρίως μετά την εμφάνιση της πανδημίας;
8. Κατά τη περίοδο του εγκλεισμού, ποια είναι η συχνότερη μορφή κακοποίησης που παρατηρήσατε;
9. Σχετίζεται η πανδημία του κορονοϊού με την εκδήλωση της ενδοοικογενειακής βίας;
10. Παρατηρήσατε αυξητική τάση στις καταγγελίες των θυμάτων βίας κατά την περίοδο του εγκλεισμού;
11. Αντιμετωπίσατε περισσότερα περιστατικά βίας λόγω της πανδημίας;
12. Κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού, πόσο εύκολο ήταν να σας προσεγγίσει το θύμα και να αναφέρει το περιστατικό;
13. Έχουν υπάρξει περιπτώσεις κακοποιημένων γυναικών που να έχουν οδηγηθεί στην αυτοκτονία ή σε κάποιο είδος αυτοτραυματισμού;
14. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζετε καθημερινά στο επάγγελμα που ασκείτε;
15. Θα θέλατε να μοιραστείτε κάτι άλλο που θεωρείτε σημαντικό ως έμπειρη σύμβουλος;

Παράρτημα II

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Οι αντιλήψεις των κατοίκων της Καστοριάς για το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος έρευνας στα πλαίσια της εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας με θέμα "Οι αντιλήψεις των κατοίκων της Καστοριάς για το φαινόμενο της κακοποίησης κατά των γυναικών" που πραγματοποιείται στο Τμήμα Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Ο εκτιμώμενος χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου είναι 5-8 λεπτά. Σας διαβεβαιώνω ότι τα στοιχεία που θα δώσετε είναι ανώνυμα και θα χρησιμοποιηθούν για λόγους στατιστικής ανάλυσης και επεξεργασίας. Η συμμετοχή σας στην έρευνα κρίνεται απαραίτητη για την επιτυχή ολοκλήρωσή της. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων!

* Απαιτείται

Φύλο *

Άνδρας

Γυναίκα

1.

Ηλικία *

Επιλογή ▼

2.

Οικογενειακή κατάσταση *

- Άγαμος/η
- Δεσμευμένος/η
- Έγγαμος/η
- Διαζευγμένος/η
- Σε διάσταση
- Χήρος/α

3.

Μηνιαίο Εισόδημα *

- 0-499
- 500-999
- 1000-1499
- 1500-1999
- 2000 και άνω

4.

Μορφωτικό επίπεδο *

- Γραφή και ανάγνωση
- Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Μεταπτυχιακές σπουδές
- Διδακτορικές σπουδές

5.

Ποιες από τις ακόλουθες μορφές βίας γνωρίζετε; *

(Επιλέξτε για κάθε στήλη μια απάντηση)

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Οικονομική αποστέρηση	☐	☐	☐	☐	☐
Κοινωνική απομόνωση	☐	☐	☐	☐	☐
Σωματική	☐	☐	☐	☐	☐
Λεκτική	☐	☐	☐	☐	☐
Σεξουαλική	☐	☐	☐	☐	☐
Ψυχολογική/ Συναισθηματική	☐	☐	☐	☐	☐

6.

Σύμφωνα με τα παρακάτω είδη κακοποίησης ποια από τα παρακάτω συναντάτε * περισσότερο στην κοινωνία;

(Επιλέξτε για κάθε στήλη μια απάντηση)

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Σεξουαλική παρενόχληση	☐	☐	☐	☐	☐
Βιασμός	☐	☐	☐	☐	☐
Ενδοοικογενειακή βία	☐	☐	☐	☐	☐
Γυναικοκτονία	☐	☐	☐	☐	☐
Σεξουαλική εκμετάλλευση	☐	☐	☐	☐	☐

7.

Κατά πόσο πιστεύετε ότι ένα θύμα κακοποίησης δεν θα μπορούσε να εγκαταλείψει μια βίαιη σχέση σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους; (Επιλέξτε για κάθε στήλη μια απάντηση)

*

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Φόβος τιμωρίας	☐	☐	☐	☐	☐
Απομόνωση	☐	☐	☐	☐	☐
Ανάγκες παιδιών	☐	☐	☐	☐	☐
Οικονομική εξάρτηση από τον θύτη	☐	☐	☐	☐	☐
Ψυχολογικά προβλήματα	☐	☐	☐	☐	☐
Αγάπη για τον σύντροφο	☐	☐	☐	☐	☐

8.

Κατά τη γνώμη σας, η κακοποίηση του ενός συζύγου/συντρόφου από τον άλλον είναι έγκλημα;

*

Ναι

Όχι

Ίσως

Άλλο: _____

9.

Γιατί πιστεύετε ότι οι γυναίκες είναι πιο ευάλωτος στόχος οποιασδήποτε παρενόχλησης;

*

Η απάντησή σας _____

10.

Πιστεύετε ότι παίζουν ρόλο τα παιδικά βιώματα ως προς την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών μελλοντικά;

*

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

11.

Πιστεύετε ότι η ενδοοικογενειακή βία έχει παρουσιάσει αύξηση λόγω της πανδημίας Covid-19;

*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

12.

Κατά τη γνώμη σας, η πανδημία συνέβαλε στην αύξηση των περιστατικών γυναικοκτονίας λόγω του εγκλεισμού;

*

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα πολύ

13.

Γνωρίζετε ή έχετε υπάρξει μάρτυρες περιστατικών βίας στο στενό σας περιβάλλον;

*

- Ναι
- Όχι
- Καθόλου

14.

Έχετε υποστεί κατά τη διάρκεια της ζωής σας οποιαδήποτε παρενόχληση;

- Ναι
- Όχι

15.

Πιστεύετε ότι αν βρισκόσασταν μπροστά σε κάποιο περιστατικό βίας, θα μπορούσατε να προσφέρετε βοήθεια στο θύμα;

*

- Ναι
- Όχι
- Ίσως

16.

Σύμφωνα με τους παρακάτω λόγους κατά πόσο πιστεύετε ότι οι δράστες
ωθούνται σε βίαιες συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες;

*

(Επιλέξτε για κάθε στήλη μια απάντηση)

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Χρήση αλκοόλ	☐	☐	☐	☐	☐
Μειωμένη ικανότητα επικοινωνίας του ζευγαριού	☐	☐	☐	☐	☐
Τραυματικές εμπειρίες κακοποίησης του δράστη κατά την παιδική του ηλικία	☐	☐	☐	☐	☐
Εξαρτησιογόνες ουσίες (ναρκωτικά, ψυχοφάρμακα)	☐	☐	☐	☐	☐
Επιβεβαίωση «ανδρισμού» του δράστη	☐	☐	☐	☐	☐
Διαταραγμένη προσωπικότητα του δράστη	☐	☐	☐	☐	☐
Αγχώδεις διαταραχές λόγω οικονομικού αδιεξόδου (ανεργία, άσημες συνθήκες διαβίωσης)	☐	☐	☐	☐	☐

17.

Κατά την άποψή σας, θεωρείτε πως το μορφωτικό επίπεδο ενός θύτη ενισχύει *
την εκδήλωση της βίας;

1 2 3 4 5

Διαφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ απόλυτα

18.

Πιστεύετε ότι η κοινωνία μπορεί να συμβάλει στην υποστήριξη των *
κακοποιημένων γυναικών ως προς τις μαρτυρίες τους;

Ναι

Όχι

Ίσως

19.

Εάν ναι, κατά πόσο πιστεύετε ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν *
συμβάλει στη διάδοση των περιστατικών βίας;

1 2 3 4 5

Καθόλου

Πάρα πολύ

20.

Σε ποιον φορέα πιστεύετε ότι μια κακοποιημένη γυναίκα νιώθει περισσότερη *
ασφάλεια να αποκαλύψει το περιστατικό που υπέστη;
(Επιλέξτε για κάθε στήλη μια απάντηση)

Καθόλου Λίγο Αρκετά Πολύ Πάρα πολύ

Αστυνομία

Οικογενειακό
περιβάλλον

Νοσοκομείο

Φίλοι/Γείτονες

Γραμμές
υποστήριξης

Ξενώνες
κακοποιημένων
γυναικών

21.